

Vrije
Universiteit
Brussel

Vrije Universiteit Brussel
Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte
Studiegebied Archivistiek: Erfgoedbeheer en Hedendaags Documentbeheer

Proef ingediend voor het behalen van de
graad van Master na Master in de Archivistiek:
Erfgoedbeheer en Hedendaags Documentbeheer door
Wouter Kesteloot

Dribbelen door het Malinwa Archief

Opmaak van een Collectiebeleidsplan voor het Malinwa Archief

Promotor: Prof. Dr. Frank Scheelings

Academiejaar 2015-2016

Brussel
2016

Dribbling trough the Malinwa Archief

Design of a plan for the collection of the Malinwa Archief

Inhoudstafel

Samenvatting	1
Abstract, trefwoorden en plagiaatverklaring	3
Voorwoord	4
Inleiding	5
1. Ontstaan en werking van het Malinwa Archief	5
2. Malinwa Archief als casus van erfgoedcollectie	6
3. Problematieken	6
3.1 Ontwikkeling van sportarchieven in België en het buitenland	7
3.2 Inhoud en herkomst van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief	21
3.3 Waardering	24
4. Methode en structuur collectiebeleidsplan	28
Stap 1: Context, doel en scope van het plan	30
1.1 De interne organisatiecontext	30
1.2 De externe organisatiecontext	33
1.3 Doel van het collectieplan	35
1.4 Scope van het collectieplan	36
Stap 2: Beschrijving van de collectie	37
2.1 Geschiedenis van de collectie	37
2.2 Indeling en algemene beschrijving van de collectie	38
2.3 Bijkomende gegevens over de collectie	54
2.4 Inschaling van het niveau of het belang van de (deel)collectie	55
Stap 3: Huidig collectievormingsprofiel	58
3.1 Beschrijving en evaluatie van het huidige selectie- en verzamelbeleid	58
3.2 Verwervings- en afstotingscriteria	60
3.3 Beschrijving en evaluatie van het huidig collectieprofiel	61
Stap 4: Gebruikers en dienstverlening	65
4.1 Dienstverlening	65
4.2 Valorisatie	67
Stap 5: Prioriteiten collectiebeleid	69
Stap 6: Samenwerking met andere instellingen	79
6.1 Het huidige netwerk en samenwerking	79
6.2 Samenwerking in de toekomst	79
Conclusie	81
Bibliografie	84

Bijlagen		93
Bijlage 1: Overzicht overlegmomenten stage		93
Bijlage 2: Missie en visie Malinwa Archief		98
Bijlage 3: Erfgoedgemeenschap Malinwa Archief	Zie bijlage in elektronische versie	
Bijlage 4: Overzicht collectie Malinwa Archief	Zie bijlage in elektronische versie	
Bijlage 5: Collectieschema		99
Bijlage 6: Overeenkomst schenking Malinwa Archief		102

Samenvatting

Sinds 2013 zetten vrijwilligers van het Malinwa Archief zich in voor het rijke erfgoed van KV Mechelen. Het Malinwa Archief, een initiatief van het supportersorgaan van KV Mechelen, verzamelt en bewaart diverse collectiestukken over en van de voetbalclub met stamnummer 25. De erfgoedwerking en de erfgoedcollectie is in de Belgische voetbalwereld uniek omdat er nog geen dergelijk project tot stand kwam.

Deze masterpaper wil via de casus van het Malinwa Archief de mogelijkheden onderzoeken van sporterfgoed. Het maakt een collectiebeleidsplan voor het Malinwa Archief om de vorming en het beheer van zijn erfgoedcollectie te bestuderen. Dit plan neemt in zes stappen de werking en de volledige collectie van het Malinwa Archief onder de loep. Het eerste deel van het plan schetst de organisatiecontext van het Malinwa Archief. De organisatie van het Malinwa Archief wordt volledig gedragen door vrijwilligers en werkt nauw samen met belangrijke externe partners zoals KV Mechelen, Stadsarchief Mechelen en het supportersorgaan van KV Mechelen.

Vervolgens gaat de paper in het tweede deel in op de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. De rijke collectie bevat zowel archiefstukken, documentatie als objecten over en van KV Mechelen. Het archief is afkomstig van voetbalploeg KV Mechelen, het supportersorgaan en andere organisaties en personen verwant met KV Mechelen en bestaat uit onder andere notulen, dossiers, foto's en affiches. De documentatie is deels afkomstig van privéverzamelaars en bevat diverse stukken zoals persartikels en boeken. Ten slotte bevat de collectie ook objecten zoals trofeeën, voetbaltruitjes en vaandels. De collectie werd beschreven volgens de internationale archiefstandaard ISAD (G) en de richtlijnen van ICA-ATOM. De reeksen objecten en foto's konden in het tijdsbestek van het plan niet in detail geïnventariseerd worden. Tot slot deelde een collectiewaardering de collectiestukken volgens belang in. De waardering maakte een onderscheid tussen topstukken, kerncollectie, steuncollectie en de afgestoten stukken.

Het derde deel van het plan werpt een blik op de huidige erfgoedcollectie en het collectieprofiel. De erfgoedcollectie groeide onder andere door schenkingen van KV Mechelen, het supportersorgaan en supporters. Omdat er nog geen formeel neergeschreven verwervings- en afstotingscriteria waren, werden er nu volgens een stappenplan criteria

bepaald. De beoordeling van het collectieprofiel legde de zwaktes en sterktes van de collectie bloot.

De dienstverlening en de valorisatie komt aan bod in het vierde deel. Het Malinwa Archief richt zich met zijn dienstverlening tot alle belangstellenden voor KV Mechelen en zijn geschiedenis. Het beantwoordt met zijn dienstverlening interne vragen van KV Mechelen en externe vragen van diverse gebruikers zoals oud-spelers, studenten en journalisten. Het Malinwa Archief toonde zijn erfgoedcollectie ook al bij verschillende initiatieven aan het publiek en bereikte hiermee voornamelijk supporters van KV Mechelen. Zo was er valorisatie op een Facebookpagina en op websites, waren er projecten op de fandag en werkte het Malinwa Archief mee aan een kantinewand met historische foto's en weetjes in het stadion van KV Mechelen.

Het vijfde deel van het plan legt doelstellingen en acties voor de toekomst van het Malinwa Archief vast. Het Malinwa Archief wil supporters samenbrengen rond de geschiedenis van KV Mechelen en kadert zijn doelstellingen binnen deze gemeenschapsvorming. Er zijn vier overkoepelende strategische doelstellingen voor de komende twee jaar: De organisatie van het Malinwa archief uitbouwen tot een professioneel en slagvaardig team, een evenwichtige en toegankelijke collectie tot stand brengen, een kwaliteitsvolle bewaring van de objecten en archieven nastreven en de aantrekkingskracht van het Malinwa Archief vergroten. Deze doelstellingen bestaan uit veertien afzonderlijke acties waarvoor telkens een indicator, gewenste effecten, middelen, partners en een timing werd vastgelegd.

Het zesde deel overloopt de huidige en toekomstige partners van het Malinwa Archief. Het Malinwa Archief zal in de toekomst zijn samenwerking verderzetten met het supportersorgaan, KV Mechelen en Stadsarchief Mechelen. Verder vormen het Sportimonium en Musea en Erfgoed Mechelen ook interessante partners. De samenwerking met de partners speelt een cruciale rol om de doelstellingen te realiseren.

Abstract

This paper examines the collection and organisation of the “Malinwa Archief”. Volunteers of the supporters federation of the Belgian football club KV Mechelen established the “Malinwa Archief” to safeguard the heritage of the team. They store and accumulate archives, documentation and objects about KV Mechelen: their organisation about football heritage is unique in Belgian football.

This dissertation explores the organisation and the mixed collection. Therefore it creates an inventory of the collection and evaluates its strengths and weaknesses. It also analyses the users of the collection. The “Malinwa Archief” has already organised several projects to reach supporters and delivers information and documents to various audiences. Finally, this paper looks to the future. Goals and partnerships for the next two years are defined. As general objective, the “Malinwa Archief” wants to unite supporters around the history of the club.

Trefwoorden: sport, erfgoed, collectieplan, voetbal, football, heritage, collection plan, KV Mechelen, collectiebeleid, collection policy, documentatie, documentation

Ik verklaar plechtig dat ik de masterproef, “Dribbelen door het Malinwa Archief, Opmaak van een Collectiebeidsplan voor het Malinwa Archief”, zelf heb geschreven.

Ik ben op de hoogte van de regels i.v.m. plagiaat en heb erop toegezien om deze toe te passen in deze masterproef.

Datum	Naam + handtekening
10 augustus 2016	Wouter Kesteloot

Voorwoord

Ik dribbelde als student archivistiek het voorbije academiejaar doorheen het Malinwa Archief. Zijn rijke erfgoedcollectie was leuk gezelschap en blijft me nog altijd imponeren. In de tocht naar een collectiebeleidsplan kreeg ik de steun van “trainers” en “ploegmaats”. Ze gaven me de nodige voorzetten om te scoren.

Ik dank mijn promotor professor Scheelings voor de nuttige feedback. Dankjewel ook aan mijn begeleider op het stadsarchief Dieter Viaene, die me van start tot finish met raad en daad bijstond. Bertrand Peeters, de voorzitter van het Malinwa Archief, bracht me als “wandelande encyclopedie van KV Mechelen” met passie een heleboel kennis bij over de geel-rode club en het Malinwa Archief. Dankjewel ook aan de mensen van het stadsarchief voor de goede ontvangst en bedankt aan Liesbeth van het Malinwa Archief, Bart en Jürgen van FARO, Bregt van het Sportimonium en Mark Uytterhoeven voor het fijne overleg en de nuttige feedback.

Familie en vrienden, van jong tot oud, naast de zijlijn, supporterden voor mij. Veel dank aan mijn ongelooflijke ouders, zalige zussen, prachtige petekind, fijne medestudenten van archivistiek, historische vrienden van geschiedenis, schitterende sport speelgenoten en vele anderen.

Ik hoop dat het Malinwa Archief verder kan gaan op de al ingeslagen weg en dat vele andere sportclubs geïnspireerd worden door het geel-rode project. Mijn ultieme droom is dat archieven en musea samen sportliefhebbers het sportverleden op talrijke manieren laten (her) beleven: met foto's, filmpjes, affiches, trofeeën, unieke documenten en zoveel meer.

Inleiding

1. Ontstaan en werking van het Malinwa Archief

In 1929 publiceerde KV Mechelen een *“Jubilé-Boek van R.F.C. Malinois”*, naar aanleiding van het 25-jarige bestaan van de club. In het voorwoord klaagt Isidore Secretin, de voorzitter van het *Pers- en progpagandacomiteit*, over het beperkte archief: *“Wij ... moesten weldra ondervinden, dat onze taak fel vermoelijk werd, daar tal van archieven ontbraken of door de oorlogsgebeurtenissen verloren waren geraakt. ... De opvolging van verschillende tijdelijke secretarissen ... hebben bewezen dat de proces-verbaalboeken niet met de nodige uitgebreidheid werden gehouden. Aan archieven en documenten van den club is er geen overvloed.”*¹

Dit citaat illustreert de gebrekkige historische reflex in de sport- en voetbalwereld. Bijna negentig jaar later is er nog niet veel verandering opgetreden in Belgische sportverenigingen. Ze besteden weinig aandacht aan hun verleden en merken het belang van archieven vaak pas op bij een jubileumviering.² Het Malinwa Archief vormt een uitzondering op deze tendens. In 2013 begonnen supporters van KV Mechelen met een erfgoedwerking. Ze richtten het Malinwa Archief op om doelbewust archief, documentatie en objecten over KV Mechelen te verzamelen en te bewaren. Vòòr deze periode was er geen erfgoedwerking in de voetbalclub maar op een aantal jaar bracht het Malinwa Archief verandering met de uitbouw van een collectie, een eerste summier beschrijving, valorisatie en dienstverlening.

Het Malinwa Archief beheert een diverse erfgoedcollectie met archief, documentatie en objecten. Zo zijn er onder andere archiefdocumenten van de voetbalclub, foto's en videocassettes. Verder bevat de collectie ook verzamelingen persartikels en objecten zoals trofeeën, voetbaltruitjes, vlaggen en sjaals.

Het Malinwa Archief wil de erfgoedcollectie duurzaam bewaren omdat het als cruciaal wordt gezien voor de identiteit van de club. Het werkt daarom ook samen met

¹ 1904-1929 *Jubilé-Boek van R.F.C. Malinois*, Mechelen, 1929, 5.

² B. BROSENS, *Voorstelling project ‘Het geheugen van de sport’*, Sportimonium, 2015, (http://www.blosokics.be/Sportfederaties/Documents/151016_Het_geheugen_van_de_sport.pdf), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016); *Rapportering Campagne Sportarchieven 2012-2014*, Archiefbank Vlaanderen VZW, 2015, (http://www.archiefbank.be/doc/Archiefbank_Rapport_campagne_sporterfgoed_20150416.pdf), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Stadsarchief Mechelen. Het stadsarchief biedt immers de beste garantie voor een veilige en professionele bewaring op lange termijn. In overleg werden in drie fasen in 2014, 2015 en 2016 alle archiefstukken en documentatie in bewaring gegeven aan het stadsarchief.

2. Het Malinwa Archief als casus van erfgoedcollectie

Het Malinwa Archief heeft een unieke erfgoedwerking binnen de Belgische sportwereld. Het vormt daarom een interessante casus om de mogelijkheden van sporterfgoed te onderzoeken en brengt de volgende vraag naar voren: Hoe kan de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief op een optimale manier gevormd en beheerd worden? Met het concrete praktijkvoorbeeld beoogt deze masterproef om tips en problemen bij sporterfgoed aan het licht te brengen. Welke lessen kunnen er uit de situatie van het Malinwa Archief getrokken worden voor het beheer van andere erfgoedcollecties uit de sportwereld?

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden, maak ik een volledig uitgewerkt beleidsplan voor de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. Dit plan brengt de huidige collectie in kaart en formuleert prioriteiten voor het toekomstig collectiebeheer. Een stappenplan van steunpunt voor cultureel erfgoed FARO dient als leidraad voor de ontwerp van het plan. FARO ontwikkelde een handleiding in zes stappen voor een collectiebeleidsplan voor archieven en geeft hierin tips en suggesties. Bovendien biedt het eveneens ondersteuning via speciale sessies en advies ter plaatse.³ Ik gebruik het plan flexibel omdat niet elk onderdeel relevant is voor het Malinwa Archief. Deze masterproef wijkt daardoor op bepaalde punten af van de handleiding.

Deze masterproef onderzoekt de concrete bruikbaarheid van het plan van FARO op basis van de casus van het Malinwa Archief. Biedt het plan een goede handleiding voor het toekomstige beheer van archieven en is het geschikt voor sportarchieven? Wat zijn de voordelen en nadelen van het plan? Door het plan van FARO aan een praktijkvoorbeeld te toetsen, worden theoretische oplossingen gecontrasteerd met de praktijk.

3. Problematieken

Deze masterproef staat in verband met eerdere bevindingen uit het wetenschappelijk onderzoek. Eerst bespreek ik uitgebreid de situatie van sportarchieven en sporterfgoed in

³ Er wordt als volgt verwezen naar de handleiding van FARO: B. DE NIL en J. VANHOUTTE, *Piloottraject collectiebeleidsplanning: leidraad collectieplan, ontwerpversie FARO*, 2015 en 2016.

België en het buitenland en daarna kader ik de casus van het Malinwa Archief binnen het domein van sportarchieven en sporterfgoed. Vervolgens wordt de inhoud en de herkomst van de collectie van het Malinwa Archief toegelicht. Ten slotte vergelijk ik de waardering van het Malinwa Archief met andere waarderingmethoden.

3.1. Ontwikkeling van sportarchieven in België en het buitenland

Algemene situatie en problemen in België en het buitenland

Vòòr de bespreking van de situatie van sportarchieven, wordt er eerst stilgestaan bij de definitie en het nut van een sportarchief. Volgens de Nederlandse archivaris Wilfred Van Buuren is een sportarchief: *“een archief dat is gevormd door een sportorganisatie (sportkoepel, sportbond, sportvereniging) of een persoon die actief was/is in de sport.”*⁴ Sportarchieven zijn heel vaak privé-archieven van personen, organisaties en stichtingen maar uiteraard creëerden overheidsinstanties ook archieven over sport.⁵ De stukken van het Malinwa Archief passen zeker binnen deze definitie aangezien het archief gevormd is door voetbalclub KV Mechelen en verwante verenigingen of personen. Ik hanteer deze brede definitie in het vervolg van deze paper omdat het duidelijk beschrijft waaruit sportarchieven kunnen bestaan.

Van Buuren ging ook in op het nut van een sportarchief voor een organisatie. Volgens hem zijn archieven *“het geheugen van een organisatie”* en zijn ze van belang omwille van drie specifieke redenen: *“verantwoording”*, *“bedrijfsvoering”* en archieven hebben een *“cultuur-historische waarde”*. De eerste twee redenen wijzen op het administratief belang en gelden vooral voor het lopende archief op korte termijn. De cultuur-historische waarde vormt het criterium om documenten eeuwig te bewaren. Volgens Van Buuren kunnen de historische archieven het *“clubgevoel”* en de identiteit van een vereniging versterken.⁶

In België bestaan er weinig voorbeelden van concrete projecten rond sportarchieven. Er zijn diverse redenen voor deze beperkte archieftraditie in de sportwereld. Zo hebben sportinstellingen weinig kennis over het beheer van archieven of collectiestukken en besteden ze meer aandacht aan de toekomst dan aan het verleden van hun club. Door deze

⁴ W. VAN BUUREN, *Handleiding voor het beheer van historische sportarchieven*, Hilversum, 2003, 16.

⁵ *Ibidem*, 17.

⁶ W. VAN BUUREN, *Handleiding voor het beheer van historische sportarchieven*, 17.

bepaalde aandacht voor sportarchieven dreigt er veel materiaal te verdwijnen. Bij een jubileumviering geraken sportorganisaties zich wel bewust van het belang van hun geschiedenis omdat er dan ineens nood aan archief is. België heeft in het domein van sportarchieven bovendien een achterstand tegenover buitenlandse ontwikkelingen.⁷

In het buitenland waren er interessante realisaties rond sportarchieven maar er is er nog veel progressiemarge. De Finse archivaris Kenth Sjöblom, een deskundige over sportarchieven, beschrijft de situatie van sportarchieven in 2009 wereldwijd als “*unstructured, but generally improving*”.⁸ Volgens hem is er een onduidelijk beeld van waar sportarchieven zich bevinden. Er is daarom vooral nood aan een meer gestructureerd overzicht. Hij wijst zelf op de Finse innovaties. Sinds 1985 heeft Finland als enige land een gecentraliseerd nationaal sportarchief dat professioneel beheerd wordt en publiek toegankelijk is.⁹

Voorts schetst Sjöblom een aantal gevaren die sportarchieven bedreigen. Er is een gebrek aan een specifiek beleid om sportarchieven te bewaren en er zijn weinig gespecialiseerde sportarchieven. Sportarchief vormt zelden de prioriteit van nationale archieven en komt vaak terecht in private archieven of sportorganisaties. Volgens Sjöblom is het problematisch als sportorganisaties zelf voor archiefbeheer instaan. Sportclubs richtten zich immers vooral op resultaten en houden zich niet bezig met archivering.¹⁰

Historicus Martin Johnes wijst ook op de problemen met bronnenmateriaal over sportgeschiedenis. Weinig archieven spitsen zich toe op een concrete sport of sportorganisatie. Daarnaast zijn veel archiefcollecties onbekend voor onderzoekers. Heel veel sportarchieven worden bewaard door personen die een rol speelden in een sportclub maar deze stukken komen zelden in professionele archieven terecht. Ten slotte hebben lokale en nationale archieven in hun verwervingsbeleid te weinig doelbewust gezocht naar

⁷ B. BROSENS, Voorstelling Project; *Rapportering Campagne Sportarchieven 2012-2014*.

⁸ K. SJÖBLOM, ‘Sports archives internationally - a development with risks and challenges?’, *Comma*, 6 (2009), 20.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ K. SJÖBLOM, ‘Sports archives internationally’, 21-22.

sportarchieven. Onbekende of verdwenen archieven kunnen niet bestudeerd worden door historici waardoor bepaalde informatie ontbreekt in de geschiedschrijving.¹¹

Uitzonderingen in grote sportclubs en sportverenigingen tonen aan dat archivering wel kan plaatsvinden in de sportwereld als er voldoende financiële middelen aanwezig zijn. De archiefdienst van het Internationaal Olympisch Comité (IOC) beheert sinds 1997 professioneel de archieven van het IOC en de olympische beweging.¹² Ook bepaalde grote voetbalclubs besteden aandacht aan archivering. De Portugese voetbalclub Benfica heeft een archiefdienst, een conservatie- en restauratieafdeling en organiseert educatieve projecten over de clubgeschiedenis. In de Engelse voetbalclubs Manchester City, Manchester United en Liverpool werken er bijvoorbeeld ook professionele archivariissen.¹³

De verwaarlozing van sport in het historisch onderzoek ligt mee aan de grondslag van de beperkte uitbouw van sportarchieven. Sportgeschiedenis wordt niet veel gewaardeerd in het academisch onderzoek en wordt te veel bekeken als feitjesgeschiedenis, of *“as a question of centimetres, grams and seconds”*.¹⁴ Belgische historici lieten sportgeschiedenis ook vaak links liggen. Als een van de eerste geschiedkundigen legde historicus Dries Vanysacker zich toe op de sportgeschiedenis.¹⁵ Vanysacker wijst op de beperkte aandacht voor sportgeschiedenis in België en op het belang van historisch onderzoek naar sport: *“Historici hebben in ons land nog steeds weinig of geen interesse voor het bestuderen van sport, alsof het geen onderwerp kan uitmaken van wetenschappelijk kritisch onderzoek. Toch ligt er in de sport heel wat van de maatschappij en omgekeerd.”*¹⁶

¹¹ M. JOHNES, 'Archives and historians of sport', *The International Journal of the History of Sport*, 32 (2015), 1785-1789; R. TAPP, 'West Yorkshire's Sporting Heroes', *Journal of the Society of Archivists*, 33 (2012), 78.

¹² S. CHRISTE, 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: Les Archives historiques du Comité International Olympique (CIO)', *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 41; *Museu Benfica*, (<http://museubenfica.slbenfica.pt/en-us/home/museuhome.aspx>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

¹³ Geschreven informatie van Bregt Brosens van het Sportimonium, e-mail van 25 mei 2016.

¹⁴ K. SJÖBLOM, 'Sports archives internationally', 22.

¹⁵ Voorbeelden van publicaties van Vanysacker, zijn D. VANYSACKER, *150 jaar drama en heroïek, Vlaamse wielerkoppen*, Leuven, 2011; en D. VANYSACKER, *Van FC Brugeois tot Club Brugge K.V. (1891-2010): De maatschappelijke inbedding van een Brugse, Vlaamse, Belgische en Europese voetbalploeg*, Brugge, 2010.

¹⁶ D. VANYSACKER, *150 jaar drama en heroïek*, 13.

Aan de KU Leuven realiseerde de onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid ook interessante studies over sportgeschiedenis. Ronald Renson onderzocht uitvoerig de geschiedenis van de Olympische Spelen en Marijke Den Hollander analyseerde de rol van sport in Antwerpen tussen 1830 en 1914.¹⁷ Recent verschenen er ook een aantal doctoraten over sportgeschiedenis. Hans Vangrunderbeek bestudeerde de historische evolutie van lichamelijke opvoeding en sport- en bewegingswetenschappen aan Belgische universiteiten.¹⁸ Stijn Knuts onderzocht de socioculturele geschiedenis van fietsen en wielrennen in België vòòr de Tweede Wereldoorlog.¹⁹

In de voorbije decennia ontwikkelde zich op internationaal niveau ook een wetenschappelijke discipline van sportgeschiedenis. Tijdschriften zoals *The International Journal of the History of Sport*, *Sport in history* en *Journal of Sport History* zorgden mee voor de uitbouw van een academische sportgeschiedenis. Volgens historicus Richard Holt erkennen de meest historici sportgeschiedenis nu als levendige en geldige subdiscipline. Hij benadrukt dat sportgeschiedenis op korte tijd sterk evolueerde en wijst op de vele onderzoeksmogelijkheden. Sporthistorici onderzochten sport om de bredere samenleving te begrijpen en verruimden in de laatste decennia hun blik.²⁰ Aanvankelijk bestudeerden ze vooral topsporters en sportbonden maar naderhand besteedden ze ook aandacht aan alledaagse sportbeleving. Uiteenlopende thema's kwamen in het vizier zoals genderverschillen en sociale klassenverschillen in de sport, de band tussen sport en muziek, de materiële cultuur in de sportwereld, de supporterscultuur en straatvoetbal bij kinderen.²¹

¹⁷ R. RENSON (red.), *Olympisch bewogen--: honderd jaar Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité, 1906/2006*, Roeselare, 2006; M. DEN HOLLANDER, *Sport in 't stad: Antwerpen, 1830-1914*, Leuven, 2006.

¹⁸ H. VANGRUNDERBEEK, *Jumping from gymnastics to science? Processes of academic and professional profile keeping within the university field of physical education in Belgium*, Ongepubliceerd doctoraatsproefschrift, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Bewegings- en revalidatiewetenschappen, 2013.

¹⁹S. KNUTS, *Converging and competing courses of identity construction: shaping and imagining society through cycling and bicycle racing in Belgium before World War Two*, Ongepubliceerd doctoraatsproefschrift, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Bewegings- en revalidatiewetenschappen, 2014.

²⁰ R. HOLT, 'Historians and the History of Sport', *Sport in history*, 34 (2014), 3 en 26-27.

²¹ K. MOORE, 'Sport History, Public History, and Popular Culture: A Growing Engagement', *Journal of Sport History*, 40 (2013), 40-41.

Naast historici, droegen andere onderzoekers ook bij aan het sporthistorisch onderzoek, zoals sociologen, antropologen en bewegingswetenschappers.²²

In Vlaanderen was de opening van het Sportimonium in 2004 een cruciale mijlpaal. Het Sportimonium, dat voortvloeide uit het sporthistorisch onderzoek aan de KU Leuven, stimuleert als documentatiecentrum, bewaarplaats en museum de ontwikkeling van het sporthistorisch onderzoek en het sporterfgoed. Sinds 2011 behoort het ook tot het beperkte internationale netwerk van olympische musea.²³

Ondanks deze initiatieven, krijgt sportgeschiedenis in de geschiedschrijving minder aandacht dan andere subdisciplines. Archivaris Sjöblom wees op de gevolgen hiervan voor de uitbouw van sportarchieven. Door de veronachtzaming van sportgeschiedenis, komen er weinig subsidies voor sportarchieven in het kader van historisch onderzoek. Daardoor is er weinig erkenning van de waarde van sportdocumenten, is er geen gestructureerd conserveringsplan en gebeurt er geen documentbeheer in sportorganisaties. Bijgevolg kunnen historisch waardevolle sportdocumenten verdwijnen. Sportarchieven kunnen op diverse manieren beschadigd of vernietigd worden. Enerzijds zorgt slecht archiefbeheer door slechte bewaaromstandigheden of slecht elektronisch documentbeheer voor schade. Anderzijds kunnen stukken ook bewust vernietigd worden omdat de waarde van het document verwaarloosd wordt of om informatie zoals dopingpraktijken te verzwijgen.²⁴

Volgens Sjöblom ligt de verantwoordelijkheid voor sportarchieven niet alleen bij archivariissen. Ook andere actoren moeten mee actie ondernemen. Zo moeten academische onderzoekers sensibiliseren over sportarchieven en is er nood aan een dialoog tussen archivariissen en onderzoekers. Volgens hem is het tevens de taak van professionele archivariissen om professionele archieven te creëren.²⁵ Ook de Nederlandse archivaris Wilfred Van Buuren deelt deze visie. Vanuit een gecombineerde verantwoordelijkheid moeten de museumwereld, de sportwereld en de archiefwereld samen actie ondernemen

²² R. HOLT, 'Historians and the History of Sport', 2.

²³ *Ontstaan*, (<http://www.sportimonium.be/nl/over-ons/ontstaan>); *Awards*, (<http://www.sportimonium.be/nl/over-ons/awards>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

²⁴ K. SJÖBLOM, 'Sports archives internationally', 22.

²⁵ *Ibidem*, 22-24.

voor het behoud van sporterfgoed.²⁶ Voorts kunnen sporthistorici ook nog meer samenwerken met sportmusea. Kevin Moore, de directeur van het Engelse nationale voetbalmuseum, hield bijvoorbeeld een pleidooi voor een betere betrokkenheid van sporthistorici bij de uitbouw van sportmusea. Volgens hem zou dit kunnen leiden tot meer kwaliteit en een betere interpretatie van de sportgeschiedenis. Hij stelt dat het bredere publiek te weinig weet van het academische sporthistorisch onderzoek. Door samenwerking met musea kunnen historici een uitgebreider publiek bereiken.²⁷

Welke acties moeten er best ondernomen worden voor de toekomst van sportarchieven? Sjöblom wijst op het belang van een zo groot mogelijke online toegankelijkheid. Door digitalisering geraakt materiaal gemakkelijk toegankelijk maar dit vergt een zorgvuldige planning. Daarenboven is digitalisering duur en zijn niet alle stukken waardevol genoeg om te digitaliseren.²⁸ Veel voetbalcollecties bevinden zich bovendien niet in bewaarinstellingen maar in verzamelingen van fans. Onderzoekster Kuh Jakobi benadrukt dat fans ook gesensibiliseerd moeten worden over goede archiefbewaring.²⁹

De beperkte aandacht voor sportarchieven staat in schril contrast met de grote maatschappelijke impact van sport. Sport bereikt een groot publiek. Een illustratief voorbeeld hiervan is de populariteit van de Rode Duivels. Zo keken 2,2 miljoen Vlamingen naar de wedstrijd België-Italië op het Europees Kampioenschap voetbal in 2016.³⁰ Sociologen bestudeerden ook de plaats van voetbal in de maatschappij. In zijn standaardwerk "*Soccer Tribe*" onderzocht Desmond Morris in 1981 de oorsprong van de wereldwijde interesse voor voetbal. Hij legde rituelen in de voetbalwereld bloot zoals supportersgezangen, clubsouvenirs en de verering van voetbalhelden. Volgens hem is voetbal een hedendaagse variant van oorlog en hebben voetbalmatchen de sociale rol van een kerkbezoek overgenomen.³¹

²⁶ W. VAN BUUREN, 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: Sportarchieven in Nederland', *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 37.

²⁷ K. MOORE, 'Sport History, Public History, and Popular Culture', 39-55.

²⁸ K. SJÖBLOM, 'Sports archives internationally', 23-24.

²⁹ D. JAKOBI, 'Goals for the next 150: understanding the challenges and opportunities for preserving the beautiful game off the pitch', *Soccer & Society*, 16 (2015), 283 en 289-290.

³⁰ *België-Italië is de op 2 na meest bekeken match in de Vlaamse geschiedenis*, (<http://sporza.be/cm/sporza/voetbal/Euro2016/2.4765/1.2683248>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

³¹ D. MORRIS, *The soccer tribe*, Londen, 1981.

De Nederlandse socioloog Warna Oosterbaan wees in *Ons erf* recent ook op de impact van voetbal. Tijdens het Europees Kampioenschap en wereldkampioenschap is een terugkerende Nederlandse traditie: “Oranje versieringen van huis, tuin en auto en het gezamenlijk bekijken van televisiereportages. Collectieve rituelen, die soms wekenlang aanhouden en velen in ongewone nationale geestdrift brengen.”³² Volgens verschillende onderzoekers kan sport ook een alledaags natiegevoel of *banal nationalism* doen ontwikkelen. In Kameroen creëerde het succesvolle nationale voetbalteam op het wereldkampioenschap in 1994 bijvoorbeeld een natiegevoel. Onderzoekers focusten ook op de relatie tussen media en sport. Zo kan de sportberichtgeving nationale identiteiten construeren en de beeldvorming over ras en gender beïnvloeden.³³

Ook sportgeschiedenis wekt de interesse van een breed publiek. Zo speelde het *National football museum* in Preston een cruciale rol in de herwaardering van de stad. Bij de opening van het museum in 2001 reageerden vele bezoekers positief. Bezoekers reageerden emotioneel op de tentoonstelling van gebeurtenissen die ze zelf hadden meegemaakt. Sinds 2003 lokte het museum jaarlijks 100.000 bezoekers per jaar en had het een grote economische impact.³⁴ Ook andere vormen van sportgeschiedenis zoals documentaires en gepopulariseerde boeken nemen een belangrijke plaats in in de populaire cultuur.³⁵

Succesvolle buitenlandse initiatieven

De laatste jaren verbeterde de situatie van sportarchieven in het buitenland. Op internationaal niveau bestaat er binnen de Internationale Archiefraad (ICA) sinds 2004 een speciale afdeling voor sportarchieven, de *Section on Sport Archives (ICA-SPO)*, onder leiding van de Finse archivaris Kenth Sjöblom. In 2008 kreeg deze afdeling een permanente status binnen de ICA. De ICA-SPO wil bewustmaking stimuleren over het belang en de relevantie

³² W. OOSTERBAAN, *Ons erf: Identiteit, erfgoed, culturele dynamiek*, Amsterdam, 2014, 111.

³³ W. OOSTERBAAN, *Ons erf*, 40-41; B. VIDACS, ‘Banal nationalism, football and discourse community in Africa’, *Studies in Ethnicity and Nationalism*, 11 (2011), 25-41; A. BERNSTEIN, A. en N. BLAIN, ‘Sport and the Media: The Emergence of a Major Research Field’, *Culture, Sport, Society*, 5:3 (2002), 1-30.

³⁴ K. MOORE, ‘Sports heritage and the re-imaged city: the National Football Museum, Preston’, *International Journal of Cultural Policy*, 14:4 (2008), 445-461; Ondertussen sloot het voetbalmuseum van Preston in 2010 en heropende het in 2012 in Manchester: Zie *Museum History*, (<http://www.nationalfootballmuseum.com/museum-history>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

³⁵ K. MOORE, ‘Sport History, Public History, and Popular Culture’, 42-43.

van sportarchieven. Om deze doelstelling te realiseren, verspreidt het kennis en expertise en organiseert het seminars en congressen. De ICA-SPO ondersteunde bijvoorbeeld het project *Sporting Cities* van het Londense stadsarchief waarbij een online overzicht van archiefbewaarplassen van alle Olympische Spelen tot stand kwam.³⁶

Naast de werking in de ICA, verbeterde het beheer van sportarchieven ook dankzij nationale initiatieven. In Groot-Brittannië werden al meerdere resultaten behaald. In 2002 ontwikkelde een speciale werkgroep voor de *Commonwealth Games* in Manchester een programma voor elektronisch documentbeheer en archivering. Dit programma moest permanente informatie over het evenement bewaren. Het stadsarchief van Manchester maakte de permanente archiefcollectie in 2005 publiek toegankelijk en sindsdien kreeg het veel belangstelling van nieuwe gebruikers zoals studenten en de stedelijke departementen van Manchester. Het archief van de *Commonwealth Games* was ten slotte ook een nuttig instrument voor het organisatiecomité van de Olympische Spelen van Londen in 2012.³⁷

De *West Yorkshire Archive Service* kende in 2012 succes met het project *Sporting Heroes*. Dit project kaderde in een Britse promotiecampagne voor lokaal sporterfgoed in de aanloop naar de Olympische Spelen in Londen in 2012. In samenwerking met sportclubs verzamelde de archiefdienst archief en organiseerde het publieke tentoonstellingen. Het deed daarvoor beroep op een groep vrijwilligers die getuigenissen van fans verzamelden en administratief werk uitvoerden. Het project bereikte vele sportfans, een groep bezoekers die traditioneel niet tot het publiek van archieven behoort.³⁸

In samenwerking met Alzheimer Scotland en Schotse voetbalclubs realiseerde het Scottish Football Museum het *Football Memories project*. Dit project begon kleinschalig in 2009 maar heeft ondertussen een nationale reikwijdte in Schotland. Concreet wordt voetbalerfgoed via reminiscentie ingezet in dementietherapie. Bij reminiscentie worden

³⁶ K. SJÖBLOM, 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: An international project for sports archives- ICA-SPO', *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 19 en 25; *About Section on Sports Archives*, (<http://www.ica.org/2998/about-section-on-sports-archives-spo/about-section-on-sports-archives-spo.html>); *Sporting Cities: About the project*, (<http://sportingcities.org/aa-non-games-pages/about/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

³⁷ A. CARTER en K. BOLTON, 'The Manchester Commonwealth Games 2002: the records management programme and archives', *Comma*, 6 (2009), 57-62.

³⁸ R. TAPP, 'West Yorkshire's Sporting Heroes', 75-77, 80,81,84 en 86.

herinneringen aan persoonlijke ervaringen oproepen, bijvoorbeeld met behulp van een voorwerp. Door foto's en objecten uit de geschiedenis van hun favoriete voetbalclub halen mensen met dementie herinneringen op. Het project leidt vrijwilligers op om tijd te spenderen met mensen met dementie die voetballiefhebbers zijn. De vrijwilligers praten met dementerenden over ploegen en wedstrijden van vroeger en proberen het geheugen te stimuleren met foto's en memorabilia.³⁹

Artsen toonden het wetenschappelijke effect van de dementietherapie met voetbalerfgoed aan.⁴⁰ De therapie sessies hebben een positieve impact op de gemoedstoestand en het zelfvertrouwen van dementerenden. Omwille van het succes breidde Alzheimer Schotland het project ook nog uit naar andere sporten zoals rugby en cricket.⁴¹ In partnerschap met Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en het Kennispunt Mantelzorg startte FARO recent ook een project voor reminiscentie met erfgoed.⁴²

Het Britse *Sports in Museums Network* lanceerde ook enkele populaire sporterfgoedprojecten. Naar aanleiding van de Olympische Spelen en de Paralympische Spelen in Londen in 2012, was de nationale tentoonstelling *Our Sporting Life* een groot succes met in totaal meer dan één miljoen bezoekers. Sinds 2014 wordt de Britse nationale sporterfgoeddag of *national sporting heritage day* georganiseerd, met medewerking van musea, bibliotheken, archieven, scholen, sportclubs en universiteiten. Deze activiteiten bereiken nieuwe bezoekers. Samenwerking tussen verschillende organisaties vormt een van de sleutels tot het succes.⁴³

³⁹ H. DELY en B. DE NIL, *Creëren van een aanbod rond reminiscentie voor personen met dementie en hun mantelzorgers*, Brussel, 2015; *Football Memories: About the project*, (http://www.footballmemories.org.uk/content/the_project/), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

⁴⁰ M. RAMSAY en S. RAMSAY, 'A football reminiscence group for people with dementia', *Mental Health Nursing (Online)*, 34 (2014), 32-33; I. SCHOFIELD, I. en D. TOLSON, *Scottish Football Museum Reminiscence Pilot Project for People with Dementia*, Glasgow, 2010, 5-6

⁴¹ *Alzheimer Scotland Reminiscence Networks*, (<http://www.alzscot.org/asrn>); *Football Memories: About the project*, (http://www.footballmemories.org.uk/content/the_project/); *Football Memories League: About us*, (<http://www.footballmemoriesleague.co.uk/index.php/about>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

⁴² H. DELY en B. DE NIL, *Creëren van een aanbod rond reminiscentie*.

⁴³ J. REILLY, 'The Development of Sport in Museums', *The International Journal of the History of Sport*, 32 (2015), 1780-1781.

Uit de Britse voorbeelden blijkt dat grote evenementen projecten in gang kunnen zetten. In Griekenland trad hetzelfde fenomeen op. In de aanloop naar de Olympische Spelen in 2004 in Athene, wilde Griekenland zijn olympische geschiedenis tonen en promoten. Een groot gesubsidieerd project zorgde ervoor dat de historische en fotografische archieven van het Griekse Olympische Comité werden geïnventariseerd, geconserveerd, elektronisch bewaard en gedigitaliseerd.⁴⁴

Naast Groot-Brittannië is Frankrijk een van de voortrekkers in het beheer van sportarchieven. Een nationale samenwerking tussen publieke en private partners leidde tot een nieuw plan om sportarchieven te bewaren en te verzamelen. In 2006 ondertekenden het Franse ministerie van Cultuur, het ministerie van Jeugd en Sport, het Nationaal Olympisch en Sportief Comité en de Franse Olympische Academie hierover een partnerschap. Zo ontstond een *Pôle nationales des archives du monde sportif* waardoor het beheer van publieke en private sportarchieven vanuit twee nationale archiefinstellingen gecoördineerd wordt.⁴⁵

Nederlandse initiatieven creëerden ook al een betere archiefwerking in de sportwereld. Voor het Project Sportarchieven organiseerde de Stichting Sportwereld in 2001 een studiedag over sportarchieven. Een van de belangrijkste besluiten van de studiedag luidde dat er meer belangstelling voor sportarchieven moest zijn. Voorts wees de studiedag ook op de nood aan meer digitale ontsluiting en een centraal registratiepunt voor sportmateriaal. Er kwam inderdaad een centraal registratiepunt voor sportarchieven, *De Sportarchieven Databank (SAD)*. Deze databank verzamelde informatie over Nederlandse sportarchieven.⁴⁶ Verder maakte archivaris Wilfred Van Buuren ook een handleiding voor sportclubs met tips voor het beheer van sportarchieven.⁴⁷

De ontsluiting van het archief van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) is een succesvol voorbeeld van een Nederlands sportarchief. De KNVB droeg het grootste deel van zijn archief over naar het Nationaal Archief. Het Nationaal Archief inventariseerde dit

⁴⁴ V. TZACHRISTA, 'The archives of the Hellenic Olympic Committee, 1894-1972 and the International Olympic Academy, 1961-1996', *Comma*, 6 (2009), 33 en 35.

⁴⁵ F. BOSMAN, 'Partenariat français pour les archives du sport', *Comma*, 6 (2009), 73-80.

⁴⁶ W. VAN BUUREN, 'Sportarchieven in Nederland', 35-37.

⁴⁷ *Ibidem*, *Handleiding voor het beheer van historische sportarchieven*.

archief en maakte het publiek toegankelijk. Het archief van de KNVB is populair en krijgt veel aanvragen van voetbalfans, journalisten en academische onderzoekers.⁴⁸

In de Verenigde Staten werkten de universiteitsarchieven van de *Bentley Library* en de sportfaculteit van de universiteit van Michigan samen aan het sportarchief. Hun samenwerking had succesvolle resultaten voor de twee partners. Er ontstond een uitgebreide dienstverlening met vragen van de sportfaculteit, onderzoekers en studenten. Verder toonde de archiefdienst het sportarchief ook aan het publiek, op een uitgebreide website en op online tentoonstellingen.⁴⁹

Talrijke Europese voetbalclubs lokken bezoekers naar musea over de clubgeschiedenis. Zo omschrijft de Engelse voetbalclub Manchester United zijn museum als "*The greatest story ever told*".⁵⁰ In Engeland hebben onder andere Arsenal, Chelsea, Liverpool, Manchester United en Wolverhampton Wanderers een eigen clubmuseum. Een museum wordt als een cruciaal onderdeel van een succesvolle club gezien. Hiermee kan de club aan de fans en sponsors tonen dat het erfgoed van de club speciaal, duurzaam en belangrijk is. Volgens onderzoeker Hans Henrik Appel is een clubmuseum een "*branding platform*" en is het daarom essentieel voor het imago van de club. Volgens hem verschillen clubmusea wel vaak van traditionelere musea. De musea van Arsenal en Liverpool focussen op de succesvolle periodes en de clubhelden, terwijl de musea van Manchester United, Chelsea en Wolverhampton ook aandacht besteden aan sociale en culturele tendensen.⁵¹

Belgische initiatieven

In Vlaanderen is er sinds kort een inhaalbeweging om de werking van sportarchieven en sporterfgoed te stimuleren. Zo begon Archiefbank Vlaanderen in 2012 met een campagne

⁴⁸ W. VAN BUUREN, 'Sportarchieven in Nederland', 33-35; De inventaris is toegankelijk op <http://www.gahetna.nl/collectie/archief/ead/index/eadid/2.19.123/open/c01:0.#c01:0.c02:1>, (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

⁴⁹ G. KINNEY, 'College athletics and the archives: the University of Michigan experience', *Comma*, 6 (2009), 95 en 100-102.

⁵⁰ *Museum, The greatest story ever told*, (<http://www.manutd.com/en/Visit-Old-Trafford/Museum-And-Stadium-Tour/Museum.aspx>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

⁵¹ H. APPEL, 'Proper museum' or branding platform? Clubmuseums in England', *Soccer & Society*, 16 (2015), 294-306.

Sportarchieven. Uit een analyse bleek dat het onderwerp *Sport en ontspanning* ondervertegenwoordigd was in hun databank. Daarom contacteerde het sportorganisaties om de werking van archieven te ondersteunen en te promoten. Er werden tussen 2011 en 2015 146 extra sportarchieven geregistreerd, waaronder het Malinwa Archief. Uit de campagne bleek dat sportverenigingen vaak weinig interesse hebben in hun archief. Door persoonlijk contact en door concrete resultaten te vermelden, konden organisaties overtuigd worden om hun archief te registreren.⁵²

In oktober 2015 maakte het Sportimonium het project *Het geheugen van de sport* bekend. Dit project wil het sporterfgoed in België in kaart te brengen en wil sportfederaties, sportclubs en archiefdiensten sensibiliseren en informeren. Het Sportimonium organiseerde in oktober 2015 ook een symposium waarin de situatie van sportarchieven aan bod kwam.⁵³

Het Algemeen Rijksarchief schonk in 2012 aandacht aan sportarchieven met een tentoonstelling met stukken uit het archief van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB). De KBVB had dit archief in 2009 geschonken aan het Rijksarchief. De tentoonstelling *GOAAAL!* bestond onder andere uit foto's, affiches, archiefstukken en objecten.⁵⁴ In tegenstelling tot het archief van de Nederlandse voetbalbond, is het archief van de KBVB echter nog niet ontsloten. Opzoeken zijn wel mogelijk door een archivaris. Het Rijksarchief plant het begin van de inventarisatie rond september-oktober 2016.⁵⁵

Recent startte Erfgoedcel Brugge ook een werking rond sporterfgoed. Sinds 2013 vermelden laagdrempelige subsidiëringcriteria uitdrukkelijk dat elke sportclub een erfgoedverantwoordelijke moet hebben en dat de clubgeschiedenis op de website vermeld moet vormen. Vanaf 2015 werkt de Brugse erfgoedcel voor een concrete actie samen met elf sportverenigingen. Het hoofddoel van dit project is sensibilisering om zorg te dragen voor hun cultureel-erfgoed. Daarnaast zullen de clubs ook aan de slag gaan met het archief. Coördinator Lothar Casteleyn benadrukt dat publieksgerichte activiteiten nodig zijn om clubs van een erfgoedwerking te overtuigen. De collecties van de verenigingen bestaan zowel uit

⁵² *Rapportering Campagne Sportarchieven 2012-2014*; K. WEYNS e.a., 'Opsporen van lokale private archieven', *Meta, Tijdschrift voor Bibliotheek en Archief*, 2015 (14/7), 8-13.

⁵³ B. BROSENS, *Voorstelling project 'Het geheugen van de sport'*.

⁵⁴ G. ELAUT, *Catalogus Goaaal!: Een eeuw Belgisch voetbal*, Brussel, 2012.

⁵⁵ Geschreven informatie van archivaris Filip Strubbe van het Algemeen Rijksarchief, e-mail van 28 april 2016.

archiefstukken als uit objecten zoals truitjes. Voor dit project werkt Erfgoedcel Brugge samen met Stadsarchief Brugge, Archiefbank Vlaanderen en het Sportimonium.⁵⁶

Verder heeft voetbalploeg Club Brugge ook een rijk bewaard archief. Het archief bevat unieke bronnen vanaf 1894 zoals notulen van bestuursvergaderingen, financiële bronnen en correspondentie. Historicus Dries Vanysacker gebruikte deze bronnen voor de publicatie *“Van FC Brugeois tot Club Brugge K.V.”*. Hierin focuste hij op de extrasportieve geschiedenis en onderzocht hij de verhouding van de club met de sociaaleconomische en maatschappelijke context en de interne bestuurlijke evolutie van de club.⁵⁷ Volgens Vanysacker is Club Brugge *“een pilootvoorbeeld voor het opsporen, bewaren en ter beschikking stellen van het eigen archief voor wetenschappelijk sporthistorisch onderzoek.”*⁵⁸

In tegenstelling tot een aantal succesvolle buitenlandse ontwikkelingen, blijft de uitbouw van sportmusea in België beperkt. Naast het Sportimonium in Hofstade, zijn er musea over wielersport, namelijk het belevingsmuseum over de Ronde van Vlaanderen in Oudenaarde, het Flandrienmuseum in Gistel en het Wielermuseum in Roeselare. In Stavelot is er een museum over het Formule 1-circuit van Spa-Francorchamps. Voetbalmusea zijn echter zeldzaam. Sinds 2007 heeft Racing Genk met het interactieve *Goal Mine* het eerste en enige Belgische voetbalmuseum. Het Sportimonium opende in het kader van het Europees Kampioenschap voetbal in 2016 wel een tijdelijke tentoonstelling over voetbal: *GOD SAVE THE BALL, voetbalheiligen en hun relikwieën*. Hierin zette het opvallende objecten in de kijker en blikt het terug op sleutelmomenten uit de voetbalgeschiedenis.⁵⁹

De meeste Belgische realisaties rond sportarchieven situeren zich in Vlaanderen. Een van de schaarse Waalse voorbeelden is een realisatie van de voetbalclub Union Saint-Gillois.

⁵⁶ SCHOEVAERTS, W., *Verslag Symposium ‘Het geheugen van de sport’*, 2015, 3. (Verslag presentatie Ina Verrept: Een sprong in het diepe? Over sportliefhebbers en hun archieven); Presentatie van Lothar Casteleyn, Studiedag ‘Schaalvergroting door samenwerking in de erfgoedsector’, Vrijdag 26 februari 2016, Etterbeek.

⁵⁷ D. VANYSACKER, *Van FC Brugeois tot Club Brugge K.V.*, 26-28.

⁵⁸ Ibidem, 28.

⁵⁹ ‘Racing Genk bouwt eerste interactief voetbalmuseum in België’, *De Standaard* (12 december 2006), 53; Zie websites van Centrum Ronde Van Vlaanderen, Flandrienmuseum, Wielermuseum, Musée du Circuit Spa-Francorchamps en Goal Mine; *Expo God save the ball*, (<http://herita.be/ontdek/kalender/expo-god-save-the-ball-voetbalheiligen-en-hun-relikwieen-in-sportimonium>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Supporters van Union Saint-Gillois spanden zich in voor het behoud van het erfgoed van de club. Ze boekten mooie resultaten en plaatsten een groot deel van hun collectie online.⁶⁰

Besluit

Globaal genomen zijn er bij de uitbouw van sportarchieven of sporterfgoed verschillende dynamieken mogelijk. Zo kan het initiatief genomen worden vanuit de sportwereld, zoals bij clubmusea. Verder kunnen projecten vanuit archieven, musea of de bredere erfgoedsector ook ontwikkelingen in gang zetten, bijvoorbeeld bij de initiatieven van de ICA. Daarnaast werken partners ook vaak samen, zoals bij de Britse sporterfgoeddag. Vaak moeten sportclubs overtuigd worden van het nut van archieven. Dit bleek bijvoorbeeld uit de campagne van Archiefbank Vlaanderen.

De concrete aanleiding voor het ontstaan of de ontwikkeling van sportarchieven is divers. Heel regelmatig zijn innovaties verbonden aan concrete projecten. Zo vormen jubilea of sportevenementen een stimulans. De Olympische Spelen en de Commonwealth Games waren de hefboom voor concrete acties en projecten in Finland en Griekenland kregen subsidies. Externe financiering kan dus resultaten teweegbrengen. Bij gebrek aan financiële middelen spelen vrijwilligers een belangrijke rol, zoals bij het project *Sporting Heroes*.

Door aandacht te besteden aan sportarchieven, kunnen archieven nieuwe bezoekers bereiken. Dit was bijvoorbeeld het geval bij het archief van de KNVB en het archief van de Commonwealth Games. Initiatieven rond sportarchieven kunnen dus een win-winsituatie opleveren voor zowel sportverenigingen als archiefdiensten.

Welke van deze dynamieken duiken er op bij het Malinwa Archief? Het Malinwa Archief ontstond vanuit de sportwereld, als initiatief van het supportersorgaan van KV Mechelen. Het kreeg financiële steun van de voetbalclub KV Mechelen en het supportersorgaan van KV Mechelen voor de aankoop van een privécollectie. Voorts draait het Malinwa Archief echter volledig op de inzet van vrijwilligers. Het ontwikkelde ook een duurzame samenwerking met het Stadsarchief Mechelen. De diverse dienstverlening van het Malinwa Archief toont aan dat het sportarchief nieuwe gebruikers bereikt.

⁶⁰ F. BASANO, F. en Y. VAN ACKELEYN, 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: Les archives de l'Union Saint-Gilloise, *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 69-80; Een groot deel van de collectie is online bezichtigen op de blog <http://unionhisto.skynetblogs.be/>, (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

3.2. Inhoud en herkomst van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief

Onderscheid tussen archief, documentatie en objecten

De erfgoedcollectie van het Malinwa Archief is heel divers en bestaat uit archief, documentatie en objecten. Er werd beslist om deze drie categorieën mee in de beschrijving op te nemen. De collectiebeschrijving maakt een duidelijk onderscheid tussen archief, documentatie en voorwerpen. Dit onderdeel gaat verder in op de inhoud van de collectie en beargumenteert waarom de documentatie en objecten ook worden beschreven.

Vooraleer in te gaan op de documentatie in het Malinwa Archief, volgt eerst een specificatie van het verschil tussen archief en documentatie. Archivaris Roeland Verhaert definieert documentatie als volgt: *“Als documentatie beschouwen we alle documenten die geen archiefstukken zijn. Dit wil zeggen dat ze niet door de eigen organisatie gemaakt zijn of niet alleen door de eigen organisatie bestemd zijn. Ze zijn niet aan een specifiek werkproces verbonden.”*⁶¹ Publicaties zijn documentatie behalve als ze gemaakt zijn door de archiefvormer.⁶² De collectie van het Malinwa Archief bevat heel wat publicaties die door de voetbalclub of de supportersfederatie zijn opgesteld, zoals de *“KVM-krant”*. Deze publicaties worden dus ook als archief beschouwd en beschreven. Publicaties die door externe personen zijn gemaakt, worden als documentatie beschouwd en beschreven.⁶³

Archivaris Verhaert wees op het belang van het onderscheid tussen archief en documentatie: *“Archief kun je enkel goed interpreteren met kennis en informatie over de context waarin het gevormd is. Je moet weten wie het gevormd heeft en ten gevolge van welke activiteiten. Documentatie ... heeft geen context nodig.”*⁶⁴ Verder geeft hij ook aan dat archief een specifieke functie heeft voor organisaties. Zo kan een bestuur archiefstukken gebruiken voor de verantwoording van bepaalde beslissingen en zorgt archief voor de goede werking van een organisatie. Tot slot zijn er wettelijke regels voor de zorg en het beheer van archief, terwijl er geen wettelijke verplichtingen zijn voor documentatie.⁶⁵

⁶¹ R. VERHAERT, 'Documentatie en archief: Het onderscheid', I. SCHOUPS, red., *Wie klasseert, die vindt: Hedendaags documentbeheer in besturen en organisaties*, Brussel, 2012.

⁶² Ibidem.

⁶³ Voor het volledige overzicht van de collectie, zie stap 2 en bijlage 4.

⁶⁴ R. VERHAERT, 'Documentatie en archief'.

⁶⁵ Ibidem.

De erfgoedcollectie van het Malinwa Archief bevat talrijke documentatie zoals persartikels, boeken en audiovisueel materiaal. Deze documentatie werd verzameld door verschillende archiefvormers en houdt geen verband met een concreet werkproces van een van de archiefvormers. De documentatie wordt mee beschreven omdat het een cruciale plaats inneemt in de collectie en een duidelijk verband houdt met de geschiedenis van KV Mechelen. De initiatiefnemers van het Malinwa Archief hechten veel belang aan de documentatie en besloten daarom om dit in de collectie te bewaren.⁶⁶

Onderzoekster Nataša Petrešin-Bachelez onderzocht de waarde van documentatie in kunstenaarsarchieven in het voormalige Oostblok. Kunstenaars en directeurs van experimentele kunstcentra uit voormalige communistische regimes verzamelden documentatie en gebruikten dit later in hun artistieke projecten. Documentatie kan dus ook een concrete functie binnen archieven hebben. De documentatie in het Malinwa Archief speelt eveneens een specifieke rol. Medewerkers van het Malinwa Archief zoeken namelijk informatie over de clubgeschiedenis in de documentatie en gebruiken dit voor valorisatie en dienstverlening. Helen Samuels en andere aanhangers van de documentatiestrategie wezen ook op de informatiewaarde van documentatie. Samuels benadrukte dat archieven niet de enige of beste informatiebron zijn en stelde dat informatie over onderwerpen evengoed aanwezig is in documentatie zoals kranten en publicaties.⁶⁷

Naast archief en documentatie, zijn er in de collectie van het Malinwa Archief ook objecten. Deze voorwerpen spelen ook een belangrijke rol omdat ze heel wat informatie over de clubgeschiedenis bevatten. Zo zijn trofeeën, vaandels en andere objecten concrete overblijfselen van titels, wedstrijden of andere gebeurtenissen. De objecten kunnen ook goed ingezet worden voor valorisatie. Zo zullen trofeeën verzameld in een speciale vitrinekast worden. Omwille van het belang van de objecten worden ze mee opgenomen in de beschrijving. Ik volg hierbij dezelfde visie als archivaris Stephanie Aertsen. Zij nam een

⁶⁶ De concrete inhoud van de documentatie komt aan bod in deel 2.2 van het plan.

⁶⁷ N. PETRESIN-BACHELZ, 'Innovative forms of archives, Part One: Exhibitions, Events, Books, Museums and Lia Perjovschi's Contemporary Art Archive', *e-flux*, 3 (2010); H. SAMUELS, 'Who controls the past', *American Archivist*, 49/2 (1986), 121.

beschrijving van een kostuumcollectie mee op in de bijlagen van de inleiding van de inventaris.⁶⁸

In de sportwereld wordt overigens veel belang gehecht aan objecten. Het Schotse reminiscentieproject gebruikte voetbalobjecten in dementietherapie en in het Engelse nationale voetbalmuseum lokten voetbalobjecten veel bezoekers.⁶⁹ Veel verzamelaars hebben ook bijzondere interesse voor sportvoorwerpen. De tentoonstelling “GOAAAL” van het Rijksarchief gebruikte bijvoorbeeld heel wat voetbalobjecten van verzamelaars.⁷⁰

Het onderscheid tussen archief, documentatie en objecten zorgde wel voor een probleem bij de beschrijving van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. In principe gebeurt de beschrijving van objecten volgens een andere mogelijke beschrijvingsmethode uit het museumwezen en niet volgens de ISAD (G) die voor archieven wordt gebruikt. Als pragmatische oplossing werd ervoor gekozen om de objecten in grote lijnen te beschrijven.

Diverse en complexe herkomst

De erfgoedcollectie van het Malinwa Archief kent een diverse en complexe herkomst. De inhoud van de collectie is afkomstig van verschillende archiefvormers. De voornaamste archiefvormers zijn voetbalclub KV Mechelen en de supportersfederatie.⁷¹ Grote delen van de collectie zijn ook afkomstig van privéverzamelaars. Zo kocht het Malinwa Archief eind 2014 nog een uitgebreide collectie van een grote privéverzamelaar. Deze collectie bestond op zijn beurt weer uit stukken die oorspronkelijk afkomstig waren van andere archiefvormers.

In het verleden raakten archiefstukken met elkaar vermengd en daardoor is de concrete herkomst soms niet meer duidelijk. Archief van diverse archiefvormers en verzamelaars geraakte namelijk verspreid en werd daarna samengebracht door een verzamelaar waardoor de oorspronkelijke samenstelling onmogelijk te achterhalen is. Deze verspreiding is het gevolg van het beperkte archiefbeleid bij een voetbalclub. Sportclubs

⁶⁸ S. AERTSEN, *In theorie zijn theorie en praktijk gelijk, in de praktijk niet. Problematiek en inventarisatie van het archief van het Brusselse theatergezelschap vzw Dito'Dito 1984 – 2005*, Ongepubliceerde Masterproef, Vrije Universiteit Brussel, departement archivistiek, 2009.

⁶⁹ *Football Memories: About the project*; K. MOORE, ‘Sports heritage and the re-imaged city’, 445-461.

⁷⁰ G. ELAUT, *Catalogus Goaaal!*, 35-39.

⁷¹ Een volledig overzicht van de archiefvormers en van de collectie komt in stap 2 en in bijlage 4 aan bod.

houden meestal slechts een beperkt archief bij en de meeste stukken bevinden zich in archieven van personen of bedrijven die een band met clubs hebben.⁷²

Van het Malinwa Archief is dus een gedeelte van de collectie afkomstig van privéverzamelaars. Dit is een van de redenen van de onduidelijke herkomst en betekenis van de collectie. Verzamelingen door particulieren is vandaag een wijdverspreid fenomeen. Heel vaak verdwijnen verzamelingen echter bij het overlijden van verzamelaars. Historicus Bert De Munck stelt dat de reden om verzamelingen te bewaren vaak enkel duidelijk is voor de verzamelaar zelf. *“Hij of zij kent de herkomst van de verzamelde spullen, ziet de relatie tussen de verschillende items in de verzameling en kan er de waarde of betekenis van inschatten.”*⁷³

3.3. Waardering

In de terminologie van het Belgische Rijksarchief wordt waardering omschreven als: *“Kritisch onderzoek teneinde de (administratieve, permanente of intrinsieke) waarde van archiefbescheiden vast te stellen, meestal met het oog op hun selectie.”*⁷⁴ In stap twee van het collectiebeleidsplan gebeurt er een waardering van de volledige erfgoedcollectie van het Malinwa Archief.⁷⁵ In dit plan deelt de waardering de collectie in in diverse categorieën. De categorieën brengen een gradatie aan in het belang van de stukken. De waardering is voor het Malinwa Archief een instrument om voor het toekomstige collectiebeleid prioriteiten vast te leggen en legt vast welke stukken prioritair aandacht moeten krijgen. Behalve voor de al afgestoten stukken, vindt er geen selectie plaats.⁷⁶ Naast de waardering, legt stap drie nog concrete verwervings- en afstotingscriteria vast. Deze criteria bepalen volgens een stappenplan de toekomstige beslissingen over verwerving en afstoting.⁷⁷

⁷² R K. SJÖBLOM, ‘Sports archives internationally’, 21-22; TAPP, ‘West Yorkshire's Sporting Heroes’, 78.

⁷³ B. DE MUNCK, ‘Kennis zonder macht: “Hedendaags verzamelen in historisch perspectief”, J. CAPENBERGHS, e.a., *Nooit Genoeg, over verzamelen en verzamelaars*, Tielt, 2008, 52.

⁷⁴ H. COPPENS, *Archiefterminologie (AT2). Nederlandse versie van de Terminologie archivistique en usage aux Archives de l’Etat en Belgique (1994) aangevuld met lijsten van redactionele vormen, ontwikkelingsstadia en uiterlijke vormen uit Archiefterminologie (1990) en met verwijzing naar Archiefterminologie voor Vlaanderen en Nederland (2003)*, Brussel, 2004, 37.

⁷⁵ Voor de details van de waardering, zie deeltje 2.4: Inschaling van het niveau of het belang van de collectie.

⁷⁶ Er werden algemene sporttijdschriften en sportkranten afgestoten naar het Sportimonium. Zie Bijlage 4.

⁷⁷ Zie deeltje 3.2, Verwervings- en afstotingscriteria.

Zoals archivaris Terry Cook terecht benadrukte, zijn keuzes over waardering altijd subjectief en sociaal bepaald. Volgens hem moeten archivariissen daarom altijd een waarderingstheorie en een consequente methodologie transparant definiëren. Het moet duidelijk zijn waarom, hoe en door wie bepaalde beslissingen tot stand kwamen.⁷⁸ Hieronder schetst dit onderdeel hoe de concrete waardering verloopt en vergelijkt het de gehanteerde waardering met andere waarderingstheorieën.

Het waarderingsmodel uit de handleiding van FARO vormt de basis voor de waardering van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief.⁷⁹ De waardering gebeurt voor de volledige collectie en wordt toegepast op reeksniveau. Vaak zijn er echter verschillen binnen een reeks en soms brengt de waardering ook specificaties aan binnen een reeks. Het model van FARO deelt de collectie in in vijf categorieën: Topstuk, kerncollectie, steuncollectie, niet passend binnen de collectie en onbepaald. FARO verwijst in zijn model ook naar de bestaande Vlaamse topstukkenlijst. De topstukkenlijst bevat stukken, bestanden en verzamelingen die op het Vlaamse niveau tot het meest waardevolle cultureel-erfgoed behoren en die aan de selectiecriteria ‘zeldzaam’ en onmisbaar beantwoorden. Deze topstukken krijgen speciale beschermingsmaatregelen zoals restauratiesubsidies en een uitvoerbeperking.⁸⁰

Het model van FARO is geïnspireerd door de Nederlandse initiatieven *Deltaplan voor het Cultuurbehoud* en *Museum Inventarisatie Project (Musip)*. Het Deltaplan voor het Cultuurbehoud gebruikte voor de waardering van de Nederlandse erfgoedinstellingen (archieven, musea en bibliotheken) vier vergelijkbare categorieën als in het model van FARO, namelijk categorieën A,B,C en D. Musip, een project van Erfgoedhuis Utrecht, bracht met vier categorieën, de collecties van musea in kaart.⁸¹

⁷⁸ T. COOK, ‘We are what we keep; We keep what we are: Archival appraisal past, present and future’, *Journal of the society of archivists*, 33/2 (2011), 177-178.

⁷⁹ B. DE NIL en J. VANHOUTTE, *Piloottraject collectiebeleidsplanning*.

⁸⁰ M. DE REU, ‘Topstukken’, *Meta, Tijdschrift voor Bibliotheek en Archief*, 15/2 (2016), 8-10; E. HAUWAERTS, ‘We hebben een topstuk in huis! Wat nu?’, *Meta, Tijdschrift voor Bibliotheek en Archief*, 15/2 (2016), 11-13.

⁸¹ B. DE NIL en J. VANHOUTTE, *Piloottraject collectiebeleidsplanning; Musip*,

(<https://nl.wikipedia.org/wiki/Musip>); *Deltaplan voor het Cultuurbehoud*,

(https://nl.wikipedia.org/wiki/Deltaplan_voor_het_Cultuurbehoud), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

De waardering van het Malinwa Archief gebeurt binnen de eigen erfgoedcollectie en kwam tot stand in overleg met Stadsarchief Mechelen en het Malinwa Archief. Er werden vier criteria vastgelegd voor topstukken: de uniciteit van de gebeurtenis en van het stuk en de inhoud en de ouderdom van het stuk. Door afweging tussen deze criteria, werd een beslissing genomen over de waardering. De vastgelegde topstukken zijn dus enkel topstukken binnen de collectie van het Malinwa Archief en niet op een hoger niveau.

In de archivistiek zijn er verschillende visies over waardering. In microselectie gebeurt de selectie binnen het archief van één archiefvormer vooral op basis van de inhoud van de archiefstukken. T. R. Schellenberg keek bijvoorbeeld naar de waarden van stukken en maakte een onderscheid tussen de primaire en secundaire waarde. De secundaire waarde is de waarde voor latere gebruikers en daarin wordt een verder onderscheid gemaakt tussen de bewijswaarde en de informatiewaarde. Stukken met bewijswaarde geven een beeld van de structuur en werking van de organisatie, terwijl de informatiewaarde door de informatie in documenten bepaald wordt. Schellenberg omschreef drie criteria voor de informatiewaarde: uniciteit, vorm en belang. De micro-selectie kreeg kritiek omdat het te weinig aandacht had voor de context. Schellenberg had trouwens vooral belangstelling voor het gebruik van stukken voor historisch onderzoek en dacht hij niet aan andere mogelijke gebruikers.⁸²

Macroselectie bekijkt selectie interinstitutioneel en focust daarbij vooral op de context van archiefbescheiden in plaats van de documenten zelf. Archivaris Terry Cook ontwikkelde het Canadese macroselectiemodel. Dit model focust op de mechanismen in de samenleving en documenteert het beleid van de overheid en alle mogelijke interactievormen tussen de staat en de samenleving. Cook wilde de waarden van de samenleving representatief in kaart brengen. Daarnaast vormden bronnen uit de private sector een aanvulling op publieke stukken zodat archieven verschillende stemmen uit de maatschappij weerspiegelen. De selectie gebeurt gefaseerd volgens een top-downbenadering en kijkt achtereenvolgens naar de taken en de werkprocessen op het niveau van de organisatie en daarna naar het niveau van de documenten.⁸³ In Nederland wilde het PIVOT-project (Project Verkorte Overbrengingstermijn) via een functionele macroselectie het overheidshandelen op

⁸² T. COOK, 'We are what we keep', 178-179; P. DROSSENS, *Archief gewogen: Een onderzoek naar de theorie en praktijk van waardering en selectie*, Brussel, 2011, 75-79.

⁸³ T. COOK, 'We are what we keep', 180-182; P. DROSSENS, *Archief gewogen*, 105-107 en 196.

hoofdpijnen reconstrueren. Het maakte een overzicht van de taken en functies van alle overheidsinstanties. Cook focuste meer op de wisselwerking tussen de overheid en de maatschappij en had kritiek op de etatistische benadering van PIVOT.⁸⁴

Historici bekritiseerden dat PIVOT te weinig aandacht besteedde aan de culturele waarde van archiefstukken en dat het te veel keek naar de beleidsvormende handelingen. Na deze kritiek, werd afstand genomen van de PIVOT-methode. In 2007 lanceerde een commissie een nieuwe visie in het rapport *“Gewaardeerd verleden”*. Voortaan wordt waardering volgens een integrale benadering trapsgewijs op drie niveaus gehanteerd: *“Het niveau van de samenleving, het niveau van de actoren en het niveau van de neerslag.”*⁸⁵ De nieuwe methode focust ook op de wisselwerking tussen burgers onderling en tussen burgers en instellingen, terwijl de Canadese benadering enkel kijkt naar het niveau van de overheid en de interactie tussen de overheid en burgers.⁸⁶

De documentatiestrategie, een andere vorm van macroselectie, analyseert de instellingen en hun functies en ziet archieven en andere bronnen als complementair. Deze methode wil voldoende documentatie zoals persartikels over een bepaalde zaak of activiteit bewaren zodat er een representatief beeld van de samenleving is. De aanhangers van de documentatiestrategie beargumenteren dat documentatie bewaard moet worden omdat dit een cruciale informatiebron is. De kritiek op de documentatiestrategie luidt ondermeer dat er te weinig aandacht is voor de specificiteit van de archiefstukken.⁸⁷

De documentatiestrategie kende echter weinig succes als praktisch instrument. Helen Samuels formuleerde met het concept *“Institutionele functionele analyse”* een alternatief. Hierbij is er een analyse van documenten van de eigen organisatie, waarbij de functies in

⁸⁴ P. DROSSENS, ‘Het Nederlandse verleden geherwaardeerd: Een nieuwe visie op archiefwaardering bij onze noorderburen’, *Bibliotheek- en Archiefgids*, 84/4 (2008), 28-29; P. DROSSENS, *Archief gewogen*, 103-104.

⁸⁵ K. JEURGENS K., A. BONGENAAR en M. WINDHORST (red.), *Gewaardeerd verleden. Bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven*. Den Haag, 2007, 71.

⁸⁶ P. DROSSENS, ‘Het Nederlandse verleden geherwaardeerd’, 30-32; P. DROSSENS, *Archief gewogen*, 107-108.; K. JEURGENS., A. BONGENAAR en M. WINDHORST (red.), *Gewaardeerd verleden*.

⁸⁷ H. SAMUELS, ‘Who controls the past’, 116-124.; P. DROSSENS, *Archief gewogen*, 86-88.

kaart worden gebracht. Er wordt ook rekening gehouden met informatie die zich niet in het archief bevindt, zoals publicaties of audiovisuele stukken.⁸⁸

De uiteindelijke waardering van het Malinwa Archief gebeurde op basis van verschillende criteria. In de toekomstige verwervings- en afstotingscriteria is “*een inhoudelijke link met de geschiedenis of de werking van KV Mechelen*” het voornaamste criterium om stukken te verwerven.⁸⁹ In de vier vastgelegde criteria voor de topstukken in de collectie speelt de inhoud van de stukken een belangrijke rol. Deze criteria, meer bepaald de uniciteit van de gebeurtenis of het stuk en de inhoud en de ouderdom van het stuk, leggen namelijk de nadruk op de inhoud van de stukken. Daarnaast kijkt de waardering echter ook naar de informatiewaarde en de context. Er wordt veel documentatie bewaard omdat dit veel informatie over KV Mechelen bevat. Vele reeksen schetsen ook het beeld van de functies en activiteiten van de archiefvormers en documenteren zo de algemene trends in de clubgeschiedenis, waardoor procesgebonden informatie bewaard wordt. Een verschil is dat de waardering zich richtte op zowel archief, documentatie als objecten, terwijl de meeste waarderingmethoden in de archivaliek enkel focussen op archiefstukken.

4. Methode en opbouw collectiebeleidsplan

Methode

Dit collectiebeleidsplan kwam tot stand via voortdurend overleg met verschillende partners.⁹⁰ Er is nauw samengewerkt met medewerkers van Stadsarchief Mechelen en het Malinwa Archief. De overlegmomenten creëerden een breed draagvlak bij de betrokkenen. Hierdoor gaat iedereen akkoord met de visie en de doelstellingen en zal het plan ook uitgevoerd worden. Het constant overleg had als nadeel dat het tijdsintensief was en dat een consensus moest bereikt worden. Voor de collectiebeschrijving moesten ook keuzes gemaakt worden en werd pragmatisch voor de meest noodzakelijke oplossingen gekozen. Zo werden foto's en objecten niet in detail beschreven omdat dit in het tijdsbestek niet mogelijk was. Een wetenschappelijke aanpak kwam evenwel terug in het collectieplan en de

⁸⁸ P. DROSSENS, *Archief gewogen*, 89-91.

⁸⁹ Zie deeltje 3.2, Verwervings- en afstotingscriteria.

⁹⁰ Bijlage 1 biedt een overzicht van alle overlegmomenten in het kader van het collectiebeleidsplan.

collectiebeschrijving. De collectiebeschrijving gebeurt op basis van de internationale archiefstandaard ISAD (G), de richtlijnen van ICA-ATOM en het Cometa-Model.⁹¹

Opbouw

Het collectiebeleidsplan vormt de rode draad van mijn masterproef en volgt de handleiding van FARO.⁹² In het eerste deel van het plan beschrijf ik de context, het doel en de scope van het Malinwa Archief. Hierin komen de missie, visie, de erfgoedgemeenschap en de stakeholders van het Malinwa Archief ter sprake.

De collectiebeschrijving, de geschiedenis van de collectie en de waardering komt ter sprake in de tweede stap. Verder formuleer ik in het derde deel een collectieprofiel van het Malinwa Archief. Hierin wordt het huidige beleid beschreven, worden de zwaktes en de sterktes geëvalueerd en volgt er een beschrijving van de zwaartepunten van de collectie.

Het vierde deel van het plan evalueert de dienstverlening en publiekswerking van het Malinwa Archief. Daarna ligt de focus in het vijfde deel op de prioriteiten van het toekomstige collectiebeleid, met doelstellingen en acties. Ten slotte komen in het laatste deel mogelijke samenwerkingsverbanden met andere instellingen aan bod.

⁹¹D. COPPOOLSE, B. DE NIL en H. VANSTAPPEN, *Cometa: Een model voor het maken van beschrijvingen op collectieniveau*, s.l., 2011; *ISAD (G): Algemene norm voor archivistisch beschrijven*, Vertaling van de tweede uitgave, Antwerpen, Leuven en Amsterdam, 2004.

⁹² B. DE NIL en J. VANHOUTTE, *Piloottraject collectiebeleidsplanning*.

Collectiebeleidsplan Malinwa Archief

Stap 1: Context, doel en scope van het plan

Stap 1 van het collectiebeleidsplan situeert het Malinwa Archief in zijn interne en externe organisatiecontext, waarna het doel en de scope van het plan gespecificeerd wordt.

1.1 De interne organisatiecontext

Een unieke archiefwerking in de Belgische voetbalwereld

KV Mechelen heeft een rijke voetbalgeschiedenis van meer dan honderd jaar. In oktober 1904 stichtten studenten de club en in januari 1906 werd het onder stamnummer 25 officieel lid van de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Kanunnik Francis Dessain was in de beginperiode de invloedrijke voorzitter van 1912 tot 1951. Onder zijn voorzitterschap behaalde KV Mechelen drie landstitels, in de seizoenen 1942-1943, 1945-1946 en 1947-1948.

KV Mechelen kende eind jaren '80 zijn grootste sportieve bloeiperiode onder voorzitter John Cordier. Het won de Belgische beker in 1987 en werd kampioen in 1989. In 1988 beleefde de club zijn sportieve hoogtepunt met winst in de Europabeker der Bekerwinnaars. In het seizoen 2002-2003 ging KV Mechelen in vereffening. Dankzij een unieke reddingsactie konden supporters de dreigende schrapping van de bondslijsten vermijden. Uiteindelijk degradeerde KV Mechelen door de vereffening naar derde klasse. Sinds 2007 vertoeft het opnieuw in de hoogste voetbalklasse.⁹³

Begin 2013 richtten vrijwilligers van het supportersorgaan van KV Mechelen het Malinwa Archief op om erfgoed van KV Mechelen te bewaren, of om *waardevolle sporen uit het verleden mee te nemen naar de toekomst*.⁹⁴ Het Malinwa Archief maakt deel uit van de

⁹³ Meer informatie over de geschiedenis van KV Mechelen in onder andere T. VOS, *Van een elitaire hogeschool studentenploeg over een Europese topploeg naar een familiale derdeklasser: KV Mechelen (1904-2003)*, Ongepubliceerde licentiaatsverhandeling, KU Leuven, Faculteit Letteren, 2003; J. VERLINDEN, *Biografie Zeh Francis Dessain*, KU Leuven, Faculteit Lichamelijke opvoeding en Kinesietherapie. 1998.

⁹⁴ *Malinwa Archief*, (<http://www.passieenstrijd.be/wat-we-doen/malinwa-archief/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

groep “Beleving” in de organisatiestructuur van VZW Malinwa, het supportersorgaan van KV Mechelen.⁹⁵

De werking van het Malinwa Archief wordt volledig gedragen door vrijwilligers. Het bestuur bestaat momenteel uit vier mensen en vergaderde al een tiental keer. De eerste vergadering van het Malinwa Archief was in september 2013. Het bestuur doet voor vragen over statistieken ook regelmatig beroep op twee vrijwilligers. De erfgoedwerking en de uitgebreide erfgoedcollectie van het Malinwa Archief zijn uniek in de Belgische voetbalwereld omdat er in het verleden nog geen dergelijk initiatief op touw werd gezet.

Vòòr de oprichting van het Malinwa Archief in 2013, was er geen erfgoedwerking binnen KV Mechelen. Veel documenten lagen in slechte bewaaromstandigheden op de club en fans konden zonder controle stukken raadplegen en uitlenen waardoor veel archief verdween. Als eerste noodmaatregelen plaatste het Malinwa Archief de stukken in een afgesloten kast, stelde het een algemene inventarislijst op en werd geen enkel document meer ontleend.

Partnerschappen met verschillende spelers

Het Malinwa Archief ging snel een concrete samenwerking aan met het Stadsarchief Mechelen. Het stadsarchief geeft regelmatig advies over het beheer van de collectie. In overleg gaf het Malinwa Archief de archiefstukken en de documentatie in bewaring aan het stadsarchief in 2014, 2015 en 2016. Sindsdien bevinden deze stukken zich daar in betere bewaaromstandigheden. De objecten worden nog steeds bewaard in een ruimte van KV Mechelen. Sinds 11 april 2016 zijn alle bekens en kaders die in een open ruimte in slechte bewaaromstandigheden onder de hoofdtribune stonden, ook ondergebracht in deze ruimte van KV Mechelen. Verder helpt het stadsarchief ook bij de verwerking van de collectie. Een vrijwilliger verbonden aan het stadsarchief schoonde archiefstukken, stak archief in zuurvrije mappen en plaatste foto’s apart.

Het Malinwa Archief overtuigde het clubbestuur van KV Mechelen van het belang van de erfgoedwerking en begon een samenwerking met de club. Het clubbestuur ondersteunt

⁹⁵ *Structuur supportersorgaan*, (<http://www.passieenstrijd.be/over-het-supportersorgaan/structuur/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

het Malinwa Archief op verschillende manieren. Zo stelde het een permanente kantoorruimte met enkele kasten ter beschikking voor de bewaring van de collectie. In 2014 financierde het clubbestuur ook mee de aankoop van een grote collectie van een privéverzamelaar. Er werd ook informeel afgesproken dat de club per seizoen een gedragen spelerstruitje, een set van spelersfiches, een poster en een clubgids zal schenken.

Inventarisatie, valorisatie en dienstverlening

Het Malinwa Archief bracht de erfgoedcollectie al in grote lijnen in kaart. Verder was er een gedeeltelijk registratie van de collectie in Archiefbank Vlaanderen op hun onlinedatabank van privé-archieven. In het kader van dit collectieplan gebeurt er een uitgebreidere inventarisatie.

Via de pers en via andere communicatiekanalen maakte het Malinwa Archief zijn werking bekend bij het brede publiek. Verder besteedde de lokale pers al aandacht aan het Malinwa Archief. Door de grotere bekendheid probeert het Malinwa Archief mensen te overtuigen om waardevol KV Mechelen-erfgoed te schenken.⁹⁶

Het Malinwa Archief valoriseerde ook al op verschillende manieren de collectie. Op fondagen organiseerde het concrete acties. Het werkte tevens mee aan de vormgeving van het vernieuwde stadion en realiseerden diverse andere projecten. Het Malinwa Archief zorgt ook voor dienstverlening door het aanleveren van foto's, documenten, informatie of statistieken over en van KV Mechelen. Het beantwoordt zowel interne vragen van binnen KV Mechelen als externe vragen van onder andere journalisten, studenten of supporters.⁹⁷

Het Malinwa Archief heeft de missie om de rijke en unieke geschiedenis van voetbalploeg KV Mechelen voor de toekomst te bewaren en de collectie aan de buitenwereld te tonen. In zijn visie hecht het veel belang aan de participatie van zijn brede erfgoedgemeenschap, draagt het bij aan de beleving bij de supporters en versterkt het de identiteit en de uitstraling van de club. In de toekomst wil het Malinwa Archief zich verder focussen op zijn hoofdtaken bewaring, verzameling, ontsluiting, valorisatie en dienstverlening. In bijlage 2 staat de volledige missie en de visie.

⁹⁶ Stap 3 bespreekt uitgebreider het selectie- en verzamelbeleid van het Malinwa Archief.

⁹⁷ Stap 4 bespreekt uitgebreider de dienstverlening, gebruikers en valorisatie-acties van het Malinwa Archief.

1.2 De externe organisatiecontext

De erfgoedgemeenschap

De erfgoedgemeenschap van het Malinwa Archief bestaat uit diverse actoren uit de voetbalwereld, archief- en andere erfgoedorganisaties en een aantal andere spelers. De belangrijkste leden van de erfgoedgemeenschap⁹⁸ zijn:

- Voetbalclub KV Mechelen
- Supportersfederatie VZW Malinwa
- Stadsarchief Mechelen
- Supporters

In bijlage 3 staat een meer gedetailleerd en volledig overzicht van alle leden van de erfgoedgemeenschap.

Externe stakeholders

Voetbalclub KV Mechelen is een eerste belangrijke externe stakeholder met een grote impact op de organisatie. Het clubbestuur ondersteunt het Malinwa Archief door ondermeer een bewaarplaats voor de objecten te voorzien. Deze steun is heel cruciaal voor de werking van het Malinwa Archief. Toekomstige beleidsveranderingen zouden de situatie echter kunnen veranderen. Zo zijn er financiële gevolgen bij een mogelijke degradatie. Het erfgoed en de accommodatie waar het zich bevindt, zouden hiervan het eerste slachtoffer kunnen zijn.

Het Stadsarchief Mechelen is een tweede belangrijke externe stakeholder. Zo biedt het stadsarchief concrete steun bij de verwerking van de collectie. Sinds de laatste bewaargeving van 18 februari 2016 bevinden alle archiefstukken en documentatie zich in het stadsarchief. Daardoor is het stadsarchief van cruciaal belang voor het Malinwa Archief. In het stadsarchief wordt de collectie op een veilige en optimale manier bewaard. Verder biedt het ook zekerheid op lange termijn en mogelijkheden voor een professionele ontsluiting.

⁹⁸ De leden van de erfgoedgemeenschap zijn de partners waarvoor het Malinwa Archief werkt, en voor wie de collectie waarop het plan betrekking heeft een bijzondere waarde heeft of kan hebben.

Evoluties en trends

De groeiende aandacht voor sporterfgoed in Vlaanderen is een positieve evolutie voor het Malinwa Archief. In Vlaanderen lanceerden zowel Archiefbank Vlaanderen als het Sportimonium projecten rond sporterfgoed. Zo begon Archiefbank Vlaanderen in 2012 met een campagne “Sportarchieven”. Uit een analyse bleek dat het onderwerp “Sport en ontspanning” ondervertegenwoordigd was in de onlinedatabank van Archiefbank Vlaanderen. Daarom contacteerde de instelling sportorganisaties om de werking van archieven te ondersteunen en te promoten. Er werden tussen 2011 en 2015 146 extra archieven over sport geregistreerd, waaronder het Malinwa Archief.⁹⁹

Het Sportimonium stelde in oktober 2015 het project “*Het geheugen van de sport*” voor. Dit project beoogt het Belgisch sporterfgoed in kaart te brengen en wil sportfederaties, sportclubs en archiefdiensten sensibiliseren en informeren.¹⁰⁰ Het Malinwa Archief overlegde ook al met het Sportimonium. De collectie van het Malinwa Archief past heel goed binnen de projecten van Archiefbank Vlaanderen en het Sportimonium. Het kan een voorbeeldfunctie vervullen in de sportwereld door de waarde en het nut van sportarchieven aan te tonen.

Buitenlandse voorbeelden bewijzen het potentieel van sporterfgoed. Relevante succesverhalen zijn een inspiratiebron voor het Malinwa Archief. Talrijke Europese voetbalclubs zoals Manchester United lokken bijvoorbeeld bezoekers naar musea over de geschiedenis van hun club.¹⁰¹ De Portugese club Benfica heeft een uitgebreid interactief museum, een archiefdienst en een conservatie- en restauratieafdeling en organiseert educatieve projecten over de clubgeschiedenis.¹⁰² Het “*Football Memories project*” had in heel Schotland een impact door voetbalerfgoed in dementietherapie in te zetten en bewees zo de maatschappelijke relevantie van sportarchieven.¹⁰³

Het Malinwa Archief kan ook inspelen op de toenemende vermaatschappelijking van erfgoed. Volgens deze trend heeft erfgoed steeds meer een maatschappelijke functie. Zo kan

⁹⁹ *Rapportering Campagne Sportarchieven 2012-2014.*

¹⁰⁰ B. BROSENS, *Voorstelling project ‘Het geheugen van de sport’.*

¹⁰¹ *Museum, The greatest story ever told.*

¹⁰² *Museu Benfica.*

¹⁰³ *Football Memories: About the project.*

de erfgoedsector mee initiatieven van burgers en ondernemers ondersteunen. Betrokkenheid van burgers bij erfgoedprojecten kan onder andere de sociale cohesie in een stad versterken.¹⁰⁴ Door de impact van voetbal in de samenleving, kan het Malinwa Archief een maatschappelijke rol opnemen. De collectie kan bijvoorbeeld gebruikt worden in de zorgsector.¹⁰⁵

Steeds meer archief zal in de toekomst enkel in digitale vorm worden bewaard, de zogenaamde digital born archives. Het is belangrijk dat het Malinwa Archief ook nadenkt over de bewaring en het beheer van digitale documenten over en van KV Mechelen. Door de verdere groei van de collectie kan er in de toekomst een plaatsgebrek ontstaan. Er is vooral een oplossing nodig voor de objecten.

1.3 Doel van het collectieplan

Het collectieplan geeft een overzicht van de erfgoedcollectie en legt prioriteiten voor de toekomst vast. Het is daardoor een nuttig instrument voor de toekomstige werking van het Malinwa Archief. Verder dient het plan ook als leidraad voor toekomstige beslissingen over verwerving en afstoting van nieuwe collectiestukken.

Het plan overtuigt potentiële partners van de troeven van de erfgoedcollectie. Zo staat het Malinwa Archief met het plan in een sterkere onderhandelingspositie bij het clubbestuur van KV Mechelen, de overheid en sponsors. Het plan is ook een promotie-instrument om potentiële medewerkers te overtuigen om mee te werken.

Het plan heeft ook nog een breder doel binnen de sportwereld. Doordat het de waarde en het nut van sporterfgoed illustreert, is het een modelinstrument voor andere voetbal- en sportclubs in Vlaanderen en stimuleert het hen tot initiatieven. Het Malinwa Archief speelt hierdoor een pioniersrol binnen de Vlaamse voetbalwereld.

¹⁰⁴ J. JANSSEN en R. BEUNEN, 'De burger als erfgenaam: Over de vermaatschappelijking van stedelijk erfgoed'; Raad voor de leefomgeving en infrastructuur red., *Essays toekomst van de stad*, Den Haag, 2013, 26-30.

¹⁰⁵ H. DELY en B. DE NIL, *Creëren van een aanbod rond reïniscentie*.

1.4 Scope van het collectieplan

Dit collectieplan is van toepassing op de volledige erfgoedcollectie van het Malinwa Archief, zowel voor de objecten in de archiefruimte, als voor het archief en de documentatie in het stadsarchief. Het plan heeft betrekking op een hybride collectie van statisch analoog en digitaal archief, documentatie en objecten. Concreet zijn dit de grote delen van de collectie:

- diverse objecten over en van KV Mechelen: kledij, vlaggen en vaandels, trofeeën en kaders en andere objecten
- divers documentatiemateriaal over en van KV Mechelen: publicaties, tijdschriften en kranten, losse persknipsels en documentatieverzamelingen
- archiefstukken van KV Mechelen en van diverse archiefvormers verbonden aan de voetbalclub en stukken gevormd door diverse archiefvormers: de soorten archiefstukken zijn onder andere diverse dossiers, affiches, videocassettes en duizenden foto's.

Het collectieplan werd opgemaakt in overleg met medewerkers van het Malinwa Archief en het stadsarchief. Zo was er onder andere overleg over de missie en de visie, de collectiewaardering en de prioriteiten van het toekomstige collectiebeleid. Beslissingen over bewaargeving werden genomen met instemming van het supportersorgaan.

Het plan is een houvast voor de interne werking van het Malinwa Archief. Daarnaast maakt het Malinwa Archief het plan ook extern bekend, onder andere via het Sportimonium en het Stadsarchief Mechelen. Het Malinwa Archief communiceert het plan naar de supporters, andere sportclubs, archieven en andere erfgoedorganisaties.

Er werd in onderling overleg afgesproken om de periode van het collectiebeleidsplan vast te leggen op twee jaar, van najaar 2016 tot najaar 2018, met de mogelijkheid om het plan tussentijds te evalueren. Na twee jaar is er opnieuw een samenkomst voor een aanpassing van het plan aan veranderende omstandigheden.

Stap 2: Beschrijving van de collectie

Nadat in stap 1 de organisatiecontext van het Malinwa Archief en het doel en de reikwijdte van het plan aan bod kwam, legt stap 2 de nadruk op de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. Eerst wordt de geschiedenis van de collectie besproken en daarna volgt een beschrijving, indeling en waardering van de collectie.

2.1. Geschiedenis van de collectie

Diverse en complexe herkomst

De erfgoedcollectie van het Malinwa Archief ontstond in 2013 bij de start van de erfgoedwerking. Vanuit het supportersorgaan van KV Mechelen namen vrijwilligers het initiatief om archiefstukken, documentatie en objecten over en van de voetbalclub te verzamelen en te bewaren. KV Mechelen is het centrale thema waarover het Malinwa Archief materiaal samenbrengt. De collectie van het Malinwa Archief is dus nauw verbonden met de geschiedenis van KV Mechelen.

De collectie heeft een diverse en complexe herkomst. Het grootste deel van de collectie is afkomstig van voetbalclub KV Mechelen, *VZW 80*, de supportersfederatie van KV Mechelen en particuliere verzamelaars. Daarnaast bevat de collectie ook stukken van *Werkgroep Red KV*, *Mechelse Verstandhouding* en fotograaf Karl Van Dessel. Van een deel van de collectie is de herkomst onbekend. Van een hele reeks losse foto's is bijvoorbeeld niet geweten wie de fotograaf is. Tot slot groeide de collectie ook nog verder aan door schenkingen van verschillende personen zoals Peter Maes, Mark Uytterhoeven, Joris Verstreken, Bertrand Peeters en Gilberte Van De Vliet.

Een scharniermoment in de aangroei van de collectie was de aankoop van een grote verzameling van privéverzamelaar Danny Dehairs eind 2014. Deze aankoop vergrootte de collectie ingrijpend. De uitgebreide aangekochte collectie bestond uit uniek cultureel-erfgoed van KV Mechelen, onder andere foto's, affiches, documentatiemateriaal met persartikels, archiefstukken uit de clubgeschiedenis, voetbaltruitjes en vaandels. Het aangekochte materiaal is op zijn beurt afkomstig van verschillende personen. Privéverzamelaar Dehairs had ook een heel uitgebreide verzameling persartikels afkomstig van supporter en verzamelaar Flor Nees.

Het Malinwa Archief stootte ook al collectiestukken af naar het Sportimonium. De stukken zijn algemene ingebonden sporttijdschriften of sportkranten uit de jaren 80' en begin jaren '90. Deze documentatie is afkomstig van het supportersorgaan en werd

afgestoten omdat het niet specifiek over KV Mechelen gaat en te veel plaats in beslag neemt. In bijlage 4, het collectieoverzicht van het Malinwa Archief, staat een volledig overzicht van de afstoting.

In drie fasen werden alle archiefstukken en documentatie van het Malinwa Archief in bewaring gegeven aan het Stadsarchief Mechelen. Er waren respectievelijk overdrachten in 2014, 2015 en 2016. De overgedragen stukken blijven wel eigendom van het Malinwa Archief. De objecten blijven in de archiefruimte van het Malinwa Archief maar hiervoor zou in de toekomst een nieuwe bewaarplaats gevonden moeten worden. De bedoeling is dat het eigenaarschap van de collectie van het Malinwa Archief in de toekomst vastgelegd zal worden.

Rol van de collectie

De collectie speelt vooral een belangrijke rol voor dienstverlening en valorisatie.¹⁰⁶ De dienstverlening gebeurt door het aanleveren van foto's of geschreven informatie. In het kader van diverse projecten wordt de collectie ook aan het brede publiek getoond.

2.2 Indeling en algemene beschrijving van de collectie

Dit collectiebeleidsplan beschrijft de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief uitgebreider dan in de handleiding van FARO omdat er voorheen slechts summiere collectieoverzichten bestonden. Het nieuwe collectieoverzicht biedt daardoor een toegang op de erfgoedcollectie. De beschrijving en de indeling gebeurt op basis van de internationale archiefstandaard ISAD (G) en de richtlijnen van ICA-ATOM. De richtlijnen gelden ook bij het Stadsarchief Mechelen en het gebruik hiervan vergemakkelijkt de overname van de beschrijvingen door het stadsarchief. Hieronder volgt een toelichting en verantwoording van de indeling aan de hand van het collectieschema. In bijlage 4 is de volledige beschrijving opgenomen van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief.

¹⁰⁶ De dienstverlening en de valorisatie komt uitgebreid aan bod in stap 4 van het plan.

Concrete problematiek bij beschrijving

Vooraleer er wordt ingegaan op het collectieschema, bespreekt deze paper eerst een aantal concrete problemen die bij de beschrijving terugkeerden. De collectiebeschrijving van het Malinwa Archief leverde een aantal praktijkproblemen op waarover keuzes gemaakt werden. Het volgende gedeelte verantwoordt de keuzes bij de beschrijving.

1. Gemengde archiefstukken

In heel wat onderwerpsmappen afkomstig van verschillende archiefvormers zoals voetbalclub KV Mechelen, VZW 80 en de supportersfederatie zijn archiefstukken met elkaar vermengd. Stukken van diverse archiefvormers of over allerlei thema's zijn samen in een onderwerpsmap terechtgekomen. Ook zijn de losse foto's van verschillende fotografen in de collectie chronologisch samengebracht. De reden van deze vermenging is de complexe herkomst van de collectie. Vroegere verzamelaars hebben de originele structuur van de archiefbestanden veranderd. Volgens mij is het niet opportuun om de structuur volgens het bestemmingsbeginsel en het structuurbeginsel te herstellen omdat dit te veel tijd kost en door de complexe voorgeschiedenis niet mogelijk is.¹⁰⁷

2. Onderscheid tussen archief en documentatie

Tijdens de verwerking van de publicaties over KV Mechelen moest het onderscheid tussen archief en documentatie goed afgewogen worden. Bij publicaties gold volgend criterium: als de opdracht tot publicatie door de archiefvormer (club KV Mechelen, supportersfederatie of VZW 80) is gegeven of als de publicatie door de archiefvormer is gemaakt, is het een archiefstuk. Als het door externen is gemaakt, is het documentatie. Deze documentatie is immers niet aan een specifiek werkproces verbonden maar werd verzameld door het Malinwa Archief.¹⁰⁸

¹⁰⁷ A. DEN TEULING, *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 24, term 21 'bestemmingsbeginsel' en term 22 'structuurbeginsel'.

¹⁰⁸ R. VERHAERT, 'Documentatie en archief: Het onderscheid'.

3. Afweging van de beschrijvingsdiepte

In het kader van het collectiebeleidsplan kon de collectie niet volledig in detail beschreven worden en werden er keuzes gemaakt over de beschrijvingsdiepte. Ik beschreef de foto's en de objecten op reeksniveau. Het is heel opportuun om de foto's en de objecten in de toekomst nog nader te beschrijven zodat ze voor valorisatie gebruikt kunnen worden.

4. Oorspronkelijke beschrijvingen

Vòòr de opmaak van dit collectiebeleidsplan, hadden vrijwilligers al beschrijvingen van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief gemaakt. Deze beschrijvingen boden al nuttige informatie over de inhoud van de collectie. Het nieuwe collectieoverzicht nam bepaalde elementen hiervan over. Daarnaast bevat een gedeelte van de vroegere overzichten beschrijvingen op een nog lager beschrijvingsniveau en vormt dit zo een nuttige aanvulling bij het collectieoverzicht. De oorspronkelijke beschrijvingen zijn toegevoegd in extra tabbladen in het exceldocument van het collectieoverzicht.

De oorspronkelijke beschrijvingen gaan onder andere over de gedetailleerde inhoud van losse foto's en over de inhoud van dossiers, onderwerpsmappen en objecten. Een vrijwilliger verbonden aan het Stadsarchief bracht vanuit materieel oogpunt in kaart of er foto's of andere documenten los of vast bij de documentatiemappen staken. In de aanvullende beschrijvingen is telkens de link met het globale collectieoverzicht expliciet gemaakt zodat alle beschrijvingen duidelijk met elkaar in verband staan.

5. Overlapping documentaire verzamelingen

De erfgoedcollectie van het Malinwa Archief bezit vele verzamelingen met documentatie over KV Mechelen. Deze verzamelingen bevatten meestal persartikels over KV Mechelen. De persartikels bestrijken de volledige geschiedenis van KV Mechelen. Er is weliswaar veel overlapping tussen deze documentatie. Dit collectiebeleidsplan brengt de verschillende documentaire verzamelingen in kaart en biedt daardoor een duidelijk beeld van uit welke periodes persartikels overheersen en uit welke periodes minder artikels voorkomen.

7. Documentatie en objecten

In de beschrijving van de documentatie en de objecten wordt het Malinwa Archief als archiefvormer vermeld. Strikt genomen is het Malinwa Archief hier geen archiefvormer maar is het de collectievormer. Het COMETA-model van FARO, Packed VZW en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek vermeldt de collectievormer als element in de sectie “Agenten” “bij de collectie betrokken personen en organisaties”. De collectievormer is degene die de collectie heeft samengebracht. In deze concrete casus bracht het Malinwa Archief de documentatie en de objecten van de collectie samen.¹⁰⁹

8. Verwante beschrijvingen

Het veld “Verwante beschrijvingseenheden” van ISAD (G) maakt verbanden tussen allerlei stukken in de collectie duidelijk. Er zijn bijvoorbeeld fotoalbums, audio- en videocassettes over kinderfeesten en evenementen van VZW 80. Deze stukken staan in verband met elkaar door kruisverwijzingen in het veld “Verwante beschrijvingen”. Een gebruiker kan daardoor vlot gerelateerde stukken terugvinden. Op dezelfde manier worden ook verbanden gelegd tussen fotoalbums en videocassettes over wedstrijden van KV Mechelen.¹¹⁰ Deze stukken over wedstrijden gaan wel over hetzelfde onderwerp maar worden niet als een dossier beschouwd want ze zaten oorspronkelijk los van elkaar in het archief en vormden dus niet samen één archiefbestanddeel. Volgens de *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen* zijn deze stukken over wedstrijden dus geen dossier of een “archiefbestanddeel bestaande uit alle archiefbescheiden in één archief die dezelfde zaak betreffen”.¹¹¹

¹⁰⁹ Cometa: Een model voor het maken van beschrijvingen op collectieniveau, s.l., 2011.; D. COPPOOLSE, D., B. DE NIL en H. VANSTAPPEN, *Cometa: De elementen van het model*, s.l., 2011.

¹¹⁰ ISAD (G): *Algemene norm voor archivistisch beschrijven*, 30-31.

¹¹¹ A. DEN TEULING, *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 's-Gravenhage, 2003, 48, term 110 “Dossier”.

Collectieschema: schema indeling Malinwa Archief¹¹²

Hoogste niveau: onderscheid tussen archief, documentatie en objecten

De erfgoedcollectie van het Malinwa Archief bestaat uit drie deelcollecties: archiefstukken, documentatie en objecten. Daarom is er een logisch onderscheid tussen deze drie categorieën.

A. Onderdelen van archiefstukken: indeling in archiefbestanden volgens archiefvormer

Het Malinwa Archief brengt in zijn erfgoedcollectie diverse archieven van verschillende archiefvormers samen. De archiefstukken worden op het hoogste niveau in archieven gerangschikt volgens de archiefvormers. De archiefvormers zijn respectievelijk de voetbalclub KV Mechelen, VZW 80, de supportersfederatie, Mechelse Verstandhouding, de werkgroep Red KV en fotograaf Karl Van Dessel. Een laatste archief is een conglomeraat: het bestaat uit archiefstukken van verschillende archiefvormers.

A.1. Archief Club KV Mechelen

Een deel van het Malinwa Archief bestaat uit stukken afkomstig van de voetbalclub KV Mechelen. De club hield en houdt zich bezig met diverse taken en deze beleidsdomeinen komen tot uiting in de archiefstukken. Uit de beginperiode van KV Mechelen zijn er geen stukken in dit archief. De datering ligt tussen 1929 en 2015.

De beleidstakken vormen de basis voor de indeling van het archief van KV Mechelen. Er zijn stukken van het algemeen en financieel beleid zoals notulen van de raad van bestuur en rekeningen. Verder is er specifiek archief van het beheer van de supporters en van het beheer van de infrastructuur. Het personeelsbeleid wordt weergegeven in onder andere spelerscontracten en transferovereenkomsten. In het kader van een eigen communicatie- en promotiebeleid gaf en geeft KV Mechelen tot slot ook zelf publicaties uit zoals persmappen, clubgidsen en de 'KVM Krant'.

¹¹² Het collectieschema zonder uitleg is opgenomen in bijlage 5.

A.1.1. Reeks Algemeen beleid

Het algemeen beleid van KV Mechelen komt tot uiting in allerlei stukken zoals notulen van de raad van bestuur en brieven.

A.1.2. Reeks Financieel beleid

Het archief van het financieel beleid van KV Mechelen bestaat uit vier verschillende soorten documenten. Algemene financiële verslagen en rekeningen bieden een algemeen overzicht van de financiële situatie. Verder zijn er documenten over sponsors, over de vereffening in 2003 en over obligatieleningen die werden uitgeschreven door de club.

A.1.3. Reeks Beheer van supporters

Het beheer van supporters is een belangrijke functie van KV Mechelen. Er is een aantal stukken die voortvloeien uit deze functie. Abonneelijsten geven bijvoorbeeld een overzicht van naam- en adresgegevens van abonnees en hun plaatsen in het stadion.

A.1.4. Reeks Beheer van de infrastructuur

In het kader van het beheer van de infrastructuur plande KV Mechelen aanpassingen aan het voetbalstadion. Het Malinwa Archief bevat een reeks stadionplannen, opgemaakt naar aanleiding van verbouwingswerken aan het stadion en plannen voor de bouw van een nieuw stadion. Er zijn stadionplannen uit 1988, 1990, 1993 en 2008.

A.1.5. Reeks Personeelsbeleid

Het archief van het personeelsbeleid bevat vertrouwelijke informatie. De voornaamste stukken zijn contracten, reglementen, loonoverzichten en transferovereenkomsten. De meeste documenten gaan over de spelers en de trainers. Verder geeft correspondentie een interessant beeld van transferonderhandelingen tussen KV Mechelen, spelers en trainers en verschillende Belgische en buitenlandse voetbalclubs.¹¹³

¹¹³ De vertrouwelijke documenten van het personeelsbeleid werden samen met andere vertrouwelijke stukken afgeschermd voor vrije raadpleging. Deze stukken kunnen enkel met toelating geraadpleegd worden. De beperkte raadpleegbaarheid werd vastgelegd bij de tweede overdracht aan het Stadsarchief.

A.1.6. Reeks Communicatie en promotie

Vanuit het communicatie- en promotiebeleid van KV Mechelen maakte de club talrijke publicaties. Deze publicaties werden onderverdeeld in vijf deelreeksen:

- 'KVM-krant': KV Mechelen-voorzitter John Cordier lanceerde de 'KVM-krant' op 5 december 1982 om de supporters te informeren over de club: *"En precies omdat wij meenden dat onze supporters recht hebben om te weten wat er reilt en zeilt, zijn wij tot het initiatief gekomen wat je nu onder ogen hebt: een eigen KVM-Voetbalkrant"*¹¹⁴ Tussen 1982 en 1998 verschenen er jaarlijks een twintigtal exemplaren van de 'KVM-krant'. In 2004 begon de club opnieuw met de uitgave van de 'KVM-krant' en sindsdien zijn er sporadisch nieuwe edities van de 'KVM-krant', in samenwerking met de Streekkrant.

- Magazines en toernooiboeken: toernooiboeken of toernooispecials zijn speciale publicaties naar aanleiding van toernooien die door KV Mechelen werden georganiseerd. De door de club gepubliceerde magazines hebben diverse onderwerpen zoals een 'Europacup Special' of een 'Competitie Special'.

- 7 clubgidsen van KV Mechelen, tussen seizoen 2009-2010 en seizoen 2015-2016: in het begin van het voetbalseizoen geeft de club telkens een clubgids uit om de spelerskern en de trainersstaf voor te stellen aan de supporters.

- 16 persmappen uit diverse jaren, tussen seizoen 1983-1984 en 2013. In het begin van het voetbalseizoen informeert KV Mechelen op persconferenties journalisten over de situatie van de club. De persmappen geven een overzicht van nieuwe spelers, plannen van de club en andere gebeurtenissen. Er zijn ook persmappen naar aanleiding van speciale gebeurtenissen, zoals de finale van de Europacup II en de voorstelling van de dvd 'Volksclub wint Europacup'.

- Andere publicaties, zoals kalenderboekjes met de wedstrijden van KV Mechelen.

A.2. Archief VZW 80

De VZW 80 werd in 1984 opgericht voor de viering van het tachtigjarige bestaan van KV Mechelen. De VZW organiseerde tien jaar lang allerlei evenementen zoals speciale vieringen voor de Europese campagne en kinderfeesten.

¹¹⁴ KVM-Krant, 5 december 1982.

Het archief van VZW 80 bestaat uit zes reeksen: Een reeks over de organisatie van kinderfeesten, een reeks over de organisatie van speciale vieringen en reeksen video- en audiocassettes, fotoalbums en publicaties. Deze indeling weerspiegelt de toenmalige werking van VZW 80. De archiefstukken situeren zich chronologisch tussen het stichtingsjaar 1984 en 1995.

A.2.1. Reeks Organisatie van kinderfeesten

Tussen 1987 en 1994 organiseerde VZW 80 kinderfeesten. Op deze kinderfeesten konden kinderen deelnemen aan allerlei activiteiten. Er zijn dossiers over alle georganiseerde kinderfeesten met onder andere correspondentie, affiches en facturen.

A.2.2. Reeks Organisatie van speciale vieringen

VZW 80 stond in voor de organisatie van speciale vieringen zoals de happening 80 jaar KV Mechelen, de kampioenviering en de driedaagse feesten voor 90 jaar KV Mechelen. Deze vieringen werden georganiseerd voor de supporters en bestonden uit allerlei activiteiten zoals muziekoptredens en spelersshuldigingen. Het Malinwa Archief bevat dossiers over de vieringen. Verder zijn ook de notulen bewaard van vergaderingen over de happening 80 jaar.

A.2.3. Reeks Videocassettes evenementen en wedstrijden

VZW 80 maakte videocassettes van de kinderfeesten, de speciale vieringen en van Belgische en Europese wedstrijden van KV Mechelen.

A.2.4. Reeks Audiocassettes

Er zijn audiocassettes van VZW 80 over onder andere kinderfeesten en vieringen. Veel van deze cassettes zijn reclameboodschappen die op de lokale radiozenders werden uitgezonden als reclame voor de evenementen van KV Mechelen. Verder zijn er ook audiocassettes met ambiancemuziek voor evenementen en opnames van gesprekken.

A.2.5. Reeks Fotoalbums

De collectie bevat 33 fotoalbums van VZW 80. Deze fotoalbums gaan voornamelijk over kinderfeesten, vieringen en Belgische en buitenlandse wedstrijden.

A.2.6. Reeks Publicaties

De collectie bevat ook twee publicaties van VZW 80: 'Tornooiboek KV Mechelen '89-'90' en '80 jaar KV Mechelen- KV Mechelen Happening krant'.

A.3. Archief Supportersfederatie

Het Malinwa Archief bevat ook diverse archiefstukken van de supportersfederatie van KV Mechelen. De supportersfederatie behartigt de belangen van de supporters en verenigt de verschillende supportersclubs van KV Mechelen. Documenten over de organisatie van de supportersfederatie vormen de eerste reeks archiefstukken. Daarnaast maakt het supportersorgaan voortdurend uitgaves over KV Mechelen, waaronder het supportersmagazine 'Geel & Rood'. Deze uitgaves vormen de tweede reeks stukken van het supportersorgaan. De stukken van de supportersfederatie dateren uit de periode 1930-2015.

A.3.1. Reeks Organisatie

De reeks organisatie bevat stukken van de organisatie van het supportersorgaan. Er zijn onder andere dossiers over 'Geel en Rood', de statuten en over supportersclubs, reglementen, briefwisseling, notulen van vergaderingen en ledenlijsten.

A.3.2. Reeks Uitgaves

- Deelreeks Supportersmagazine 'Geel & Rood': het supportersorgaan geeft al sinds 1930 zijn eigen supportersmagazine 'Geel & Rood' uit. In de collectie zit de volledige reeks van "Geel & Rood", van 1930 tot 2015, onderbroken door de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verbood de Duitse bezetter de uitgave van 'Geel & Rood' maar er verschenen in het geheim toch twee edities, onder andere over de Belgische titel in het seizoen 1942-1943. Van deze exemplaren is tot op vandaag echter geen enkel exemplaar terug te vinden.¹¹⁵

¹¹⁵ *De geschiedenis van het supportersmagazine Geel & Rood*, (<http://www.mechelenblogt.be/2012/08/geschiedenis-van-supportersmagazine-geel-rood>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

- Deelreeks Jubileumbrochures: naar aanleiding van de vijftiende jaargang van 'Geel & Rood' en van het 25-jarige bestaan van de supportersorgaan, publiceerde het supportersorgaan speciale jubileumbrochures.
- Andere uitgaves uitgegeven door de supportersfederatie: 'Uniek stickerboek KV Mechelen 1904-2014', cd's en partituren.

A.4. Archief Mechelse Verstandhouding (Racing Mechelen-Footbalclub Mechelen)

De *Mechelse Verstandhouding* is een aparte archiefvormer. Deze vereniging ontstond uit een kortstondige samenwerking tussen supporters van Racing Mechelen en Footballclub Mechelen en gaf tussen 1925 en 1928 het tijdschrift 'De Maanblusscher' uit. 'De Maanblusscher' is het oudste originele tijdschrift dat door de supporters werd uitgegeven.

A.5. Archief Werkgroep 'Red KV'

In 2002 kwam KV Mechelen in zware financiële problemen en zette de werkgroep 'Red KV' een reddingsoperatie op poten. Uiteindelijk ging KV Mechelen in vereffening en degradeerde het naar derde klasse. Dankzij de reddingsoperatie werd op 26 februari 2003 uiteindelijk de dreigende schrapping van de bondslijsten vermeden en stamnummer 25 behouden.¹¹⁶ Allerhande archiefstukken uit 2002 en 2003 geven een beeld van de reddingsacties.

A.6. Archief Karl Van Dessel

Dit archief bevat cd-roms met groepsfoto's, foto's van wedstrijden, spelers en foto's van de fandag van KV Mechelen-fotograaf Karl Van Dessel, van 2009.

A.7. Stukken gevormd door diverse archiefvormers

Een deel van de collectie is afkomstig van allerlei archiefvormers. De exacte herkomst is niet duidelijk. Het gaat vooral om stukken die door verzamelaars eerder als collecties dan als archieven worden bestempeld: namelijk foto's en affiches. Zo zijn er veel foto's afkomstig van diverse personen. Sommige documenten van verschillende archiefvormers zijn ook met

¹¹⁶ 'KV Mechelen blijft bestaan', *De Morgen* (27 februari 2003), 11.

elkaar vermengd. Zoals eerder vermeld, is het volgens mij niet opportuun om de structuur te herstellen omdat dit te veel tijd kost en door de complexe voorgeschiedenis niet mogelijk is. Bij deze stukken is er een reeks beeldmateriaal en een reeks diverse archiefstukken.

A.7.1. Reeks beeldmateriaal

Deelreeksen:

- Losse foto's: in totaal zitten er 5095 losse foto's in het archief, gedateerd tussen 1904 en 2016. De foto's kennen een diverse en onduidelijke herkomst en zijn verdeeld in twee deelreeksen omdat ze in twee delen van elkaar gescheiden waren. De foto's werden beschreven per seizoen of per jaartal. Sommige foto's zijn ook ongedateerd. Paul Van Roy is vermoedelijk de fotograaf van de foto's uit de jaren negentig. Hij maakte toen deze foto's voor het supportersorgaan.

- Affiches: Het archief bevat 94 affiches, gedateerd tussen midden jaren 1970 en 2016. Er zijn affiches over vieringen, Europese en Belgische wedstrijden en andere gebeurtenissen. Een vrijwilliger van het Stadsarchief Mechelen zorgde voor de beschrijving van de affiches.

A.7.2. Reeks Diverse archiefstukken

De reeks Diverse archiefstukken bevat archief van diverse herkomst dat door elkaar is gemengd of archief met een onbekende herkomst. Zo zijn stukken van club KV Mechelen, VZW 80 en de supportersfederatie vermengd met elkaar. Een deel van deze stukken zijn in het verleden op onderwerp bijeengebracht. In deze reeks zijn er onder andere brieven, uitnodigingen, en tickets.

B. Indeling van documentatie

Het Malinwa Archief verzamelde in zijn erfgoedcollectie ook documentatie. De documentatie wordt gerangschikt volgens soort documentatie. Er zijn publicaties, Panini-stickerboeken, statistiekoverzichten, tijdschriften en kranten, losse persartikels, documentatieverzamelingen en audiovisueel materiaal.

B.1. Publicaties

In de erfgoedcollectie worden er in totaal 31 publicaties tussen 1931 en 2016 bewaard die door externe personen zijn gemaakt. Er bestaan drie eindwerken over KV Mechelen.

Daarnaast bevat de collectie diverse boeken in verband met KV Mechelen. De band met KV Mechelen vormde het criterium om publicaties te bewaren en dat komt op uiteenlopende manieren tot uiting. Zo zijn er boeken over de geschiedenis van de club, over ex-spelers, trainers en voorzitters. Tot slot zijn er ook boeken die geschreven zijn door de oud-kapitein van FC Malinois: Frans De Rycke.

B.2. Panini-stickerboeken

Er zijn 15 Panini-stickeralbums, waarvan 12 volledige albums en 3 onvolledige albums. De albums geven een goed beeld van de spelerskern en de trainersstaf van KV Mechelen.

B.3. Statistiekoverzichten Peter Maes

Peter Maes, een medewerker van het supportersorgaan, maakte 23 statistiekoverzichten over KV Mechelen. Deze statistiekoverzichten bieden uitgebreide informatie over onder andere uitslagen van wedstrijden en de statistieken van spelers.

B.4. Tijdschriften en kranten

In tegenstelling tot de afgestoten sporttijdschriften en sportkranten worden deze tijdschriften en kranten wel bewaard omdat een groot deel van de artikels over KV Mechelen gaat. Het betreft onder andere sporttijdschriften zoals 'Sport Club Hebdomadaire Belge' en 'Sport '69', de krant 'Gazet Van Mechelen' en het Mechelse blad 'De Mèchelse Kerjeuze'.

B.5. Losse persartikels

Er worden ook een aantal losse persartikels over KV Mechelen bewaard, uit 2014 en 2015.

B.6. Documentatieverzamelingen

De documentatieverzamelingen zijn vooral verzamelingen persartikels over KV Mechelen, afkomstig van verschillende verzamelaars. Er is veel overlap tussen de collecties persknipsels en soms zijn er ook kopieën. Vaak is de herkomst hiervan onbekend en complex. De reeks documentatieverzamelingen is onderverdeeld in zeven verschillende deelreeksen.

- Documentatiemappen Flor Nees: de documentatiemappen, verzameld door Flor Nees, vormen de grootste collectie persknipsels over KV Mechelen. Het is een verzameling van artikels tussen 1904 en 2014.

- Persartikelmappen: een tweede collectie persartikels situeert zich tussen 1930 en 2009. De naam van de verzamelaar is niet bekend.
- Albums met persartikels Joris Verstreken: Joris Verstreken verzamelde tussen 1982 en 1995 in albums persartikels over KV Mechelen.
- Documentatiemappen verzameld per speler, trainer of thema: een vierde collectie bevat persartikels en notities. De herkomst is onbekend.
- Documentatiemappen met overgetypte artikels uit Gazet Van Mechelen: dit is een verzameling met overgetypte krantenartikels uit de Gazet Van Mechelen, tussen 1905 en 1911. De artikels bevatten wedstrijdverslagen, voorbeschouwingen en besprekingen. De herkomst is onbekend.
- Collectie krantenknipsels: ten slotte is er ook nog een verzameling krantenknipsels, tussen 1988 en 1989 en tussen 2000 en 2008. De herkomst is onbekend.
- Andere documentatieverzamelingen: een laatste deelreeks omvat andere documentatie, tussen 1928 en 2014, zoals documentatiemateriaal van Mark Uytterhoeven voor de dvd "100 jaar KV Mechelen" en over andere thema's in verband met KV Mechelen.

B.7 Audiovisueel materiaal

Als documentatie is er ten slotte ook nog audiovisueel materiaal. Er zijn drie deelreeksen:

- Een eerste deelreeks bevat een audiocassette, cd's en platen over KV Mechelen.
- VHS-cassettes en dvd's met tv-fragmenten over KV Mechelen: de oorspronkelijke VHS-cassettes zijn afkomstig van Pierre Mertens en situeren zich tussen 1987 en 2012. De cassettes werden ook omgezet op dvd's maar dit biedt geen garantie op duurzame bewaring.
- Ander beeldmateriaal: ten slotte is er nog ander beeldmateriaal over KV Mechelen dat door externen is gemaakt. Het betreft onder andere dvd's van Sporza, RTV en Videohouse, een filmband uit 1948 en diverse VHS-cassettes.

C. Indeling van objecten

Het Malinwa Archief bracht tot slot ook talrijke objecten samen in zijn erfgoedcollectie. De beschrijving ordent de objecten volgens soort object en deelt ze in in vier reeksen, namelijk kledij, vlaggen en vaandels, trofeeën en kaders en andere objecten. In tegenstelling tot het archief en de documentatie, bevinden de objecten zich nog in de archiefruimte van het Malinwa Archief. Dit collectieoverzicht brengt de voorwerpen in grote lijnen in kaart en

vermeldt per object het aantal exemplaren, de geschatte of bekende datering en soms nog bijkomende gegevens. In de toekomst kunnen de objecten uitgebreider geïnventariseerd worden volgens museale richtlijnen van bijvoorbeeld CIDOC of Spectrum.¹¹⁷

C.1. Kledij

Bij de kledij van KV Mechelen is er een onderscheid tussen “speciale” en “gewone” exemplaren. Zo zijn er sjaals naar aanleiding van speciale overwinningen of gebeurtenissen en daarnaast zijn er reguliere sjaals die elk seizoen worden gemaakt. Bij voetbaltruitjes komt hetzelfde onderscheid terug. Naast de officiële truitjes per seizoen, zijn er bijvoorbeeld ook speciale roze truitjes uit 2011 naar aanleiding van de internationale dag tegen homofobie.¹¹⁸

Soms hebben kledingstukken een concrete betekenis en verwijzen ze naar belangrijke gebeurtenissen uit de clubgeschiedenis. Zo bevat de collectie de keepershandschoenen van Jean-François Gillet waarmee hij op 4 oktober 2015 drie penalty's stopte tegen Anderlecht.¹¹⁹ Verder zijn er onder andere ook T-shirts over de redding van KV Mechelen in 2003.

C.2. Vlaggen en vaandels

De vaandels werden gemaakt naar aanleiding van speciale gebeurtenissen zoals Europese matches, landstitels en bekerfinales en zijn duidelijk gedateerd. Daarnaast zijn er ook nog 13 vlaggen van KV Mechelen.

C.3. Trofeeën en kaders

Er worden een groot aantal trofeeën en kaders bewaard. Zo zijn er onder andere bекers, medailles, replica's, gedenkplaatjes en fotokaders. In sommige kaders zijn er bijvoorbeeld affiches, voetbaltruitjes en vaandels ingekaderd. Een groot gedeelte van de trofeeën en de

¹¹⁷ De website van CEST geeft een goed overzicht van richtlijnen om objecten te inventariseren: *Richtlijnen : Objecten registreren*, (https://www.projectcest.be/wiki/Richtlijn:Objecten_registreren), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

¹¹⁸ 'KV en Racing samen tegen homofobie', *Het Nieuwsblad* (17 mei 2011), 55.

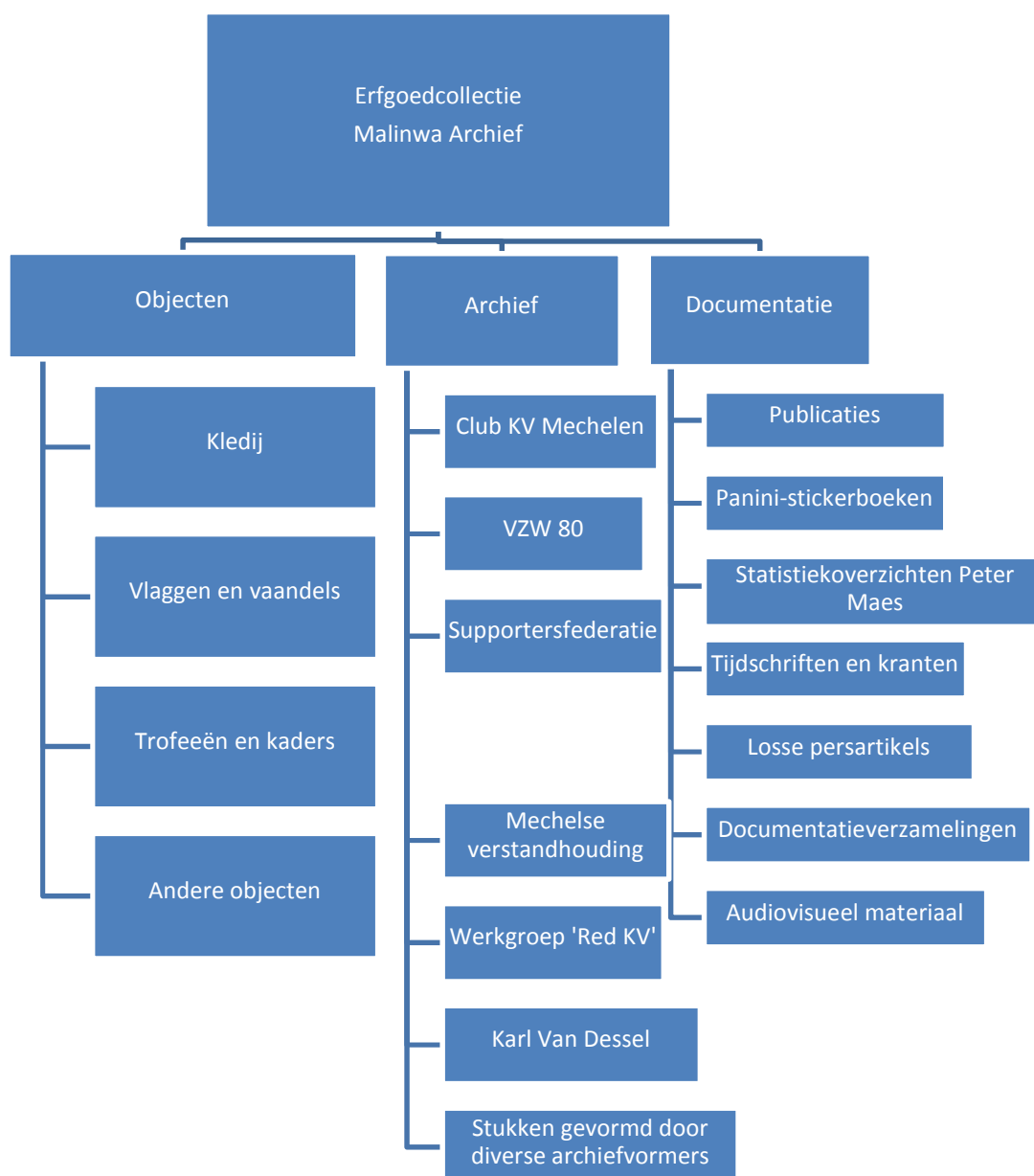
¹¹⁹ J. GERIL, 'Drie strafschopmissers breken Anderlecht zuur op in blessuretijd', *De Standaard* (5 oktober 2015), 31.

kaders wordt verspreid bewaard over verschillende ruimtes van KV Mechelen. Sinds 11 april 2016 zijn alle bekens en kaders die in een open ruimte onder de hoofdtribune stonden, overgebracht naar de archiefruimte van het Malinwa Archief.

C.4. Andere objecten

Een andere verzameling objecten werden in een laatste reeks ondergebracht. Het betreft diverse voorwerpen zoals stickers, voetballen, tandenborstels, glazen en tassen.

Figuur: Schema van het collectieschema¹²⁰:

¹²⁰ Gebaseerd op figuur 1 in D. COPPOOLSE, B. DE NIL en H. VANSTAPPEN, H., *Cometa: Een model voor het maken van beschrijvingen op collectieniveau*, s.l., 2011,12.

2.3 Bijkomende gegevens over de collectie

In het tijdsbestek van het collectieplan is het niet mogelijk om een volledig overzicht te verkrijgen van bijkomende gegevens over de collectie, zoals het piloottraject van FARO vraagt en het COMETA-model omschrijft.¹²¹ Niettemin licht ik hieronder een aantal bekende gegevens toe, namelijk de fysieke staat, de registratie en de online toegankelijkheid, de mogelijkheden voor digitalisering en de stukken op digitale dragers.

Sinds de bewaargeving van het archief en de documentatie aan het Stadsarchief Mechelen, is de fysieke staat van de stukken ingrijpend verbeterd. De bewaaromstandigheden in het Stadsarchief voldoen immers aan de vereisten van een archiefbewaarplaats. Daarnaast heeft een vrijwilliger de documenten ook geschoond en zuurvrij ingepakt. De bewaaromstandigheden voor de objecten zijn nu minder geschikt voor langetermijnbewaring omdat in de huidige bewaarruimte geen geschikte temperatuur en geen brandveiligheid is en omdat veel mensen toegang hebben tot de ruimte.¹²²

De erfgoedcollectie is bekend bij het Stadsarchief Mechelen en is dus volledig geregistreerd. Via de databank Archiefbank Mechelen staat momenteel ongeveer negen procent van de metadata van het archief en de documentatie online toegankelijk volgens de ISAD-(G)-regels. Concreet bestaat dit beschikbare gedeelte uit alle documenten van de eerste overdracht aan het Mechelse stadsarchief, meer bepaald 'De Maanblusscher', supportersmagazine 'Geel & Rood', jubileumbrochures, de 'KVM-Krant' en magazines en toernooiboeken.¹²³ De erfgoedcollectie is ook geregistreerd op Archiefbank Vlaanderen, een onlinedatabank van Vlaamse privé-archieven. De steekkaart van het Malinwa Archief op Archiefbank Vlaanderen beschrijft de volledige collectie ook volgens de ISAD (G)-regels.¹²⁴

Momenteel is er nog niets van de collectie duurzaam gedigitaliseerd. Met duurzame digitalisering wordt hier bedoeld: het omzetten naar een formaat voor lange

¹²¹ D. COPPOOLSE, B. DE NIL en H. VANSTAPPEN, *De elementen van het model*, s.l. 2011.

¹²² Voor meer informatie over richtlijnen voor de bewaring van museale objecten zie onder andere: B. ANKERSMIT, *Klimaatwerk. Richtlijnen voor het museale binnenklimaat*, Amsterdam, 2009; P. GUNST en W. PROVO red., *Erfgoeddepots uit het oog in het hart*, Brussel, 2010.

¹²³ *Archiefbank Mechelen*, (<http://www.archiefbankmechelen.be/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

¹²⁴ 'Archief van supportersfederatie Malinwa. 1920 tot heden', in *Archiefbank Vlaanderen*, (www.archiefbank.be), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

termijnbewaring in een digitaal depot. Een mogelijke digitalisering vormt in de toekomst echter een interessante piste voor het beheer van het Malinwa Archief. Digitalisering levert immers meerdere voordelen op. Digitalisering van het audiovisuele materiaal zou namelijk een beter beeld opleveren van de concrete inhoud van de stukken, terwijl nu de inhoud slechts vaag bekend is. Digitalisering maakt cultureel-erfgoed ook toegankelijker en sneller vindbaar en zorgt er zo voor dat meer gebruikers collecties raadplegen en gebruiken. Verder is het ook voordelig voor de preservatie omdat er minder fysieke manipulaties van kwetsbare materialen zijn. Digitalisering levert ten slotte ook valorisatiemogelijkheden op maar het moet gebeuren vanuit een doordachte visie en is afhankelijk van financiële middelen.¹²⁵ Met de steun van het Vlaams Instituut voor Audiovisuele Archivering (VIAA) zullen alle videocassettes, dvd's en videobanden van het Malinwa Archief duurzaam gedigitaliseerd worden en in een digitaal depot ondergebracht worden.¹²⁶

Een aantal delen van de collectie zijn zeker interessant om gedigitaliseerd te worden en zullen hier als eerste aanzet kort opgelijst worden. De affiches zijn unieke stukken over belangrijke gebeurtenissen uit de geschiedenis van KV Mechelen en zijn zeker visueel interessant om te digitaliseren. Een gedeelte van de foto's kunnen gedigitaliseerd worden en via het Stadsarchief Mechelen beschikbaar gesteld worden op Beeldbank Mechelen. Foto's uit de topperiode van KV Mechelen zijn bijvoorbeeld interessant omwille van de uniciteit, de informatieve waarde en de belangstelling voor deze foto's.

De collectie bevat ook veel stukken op digitale dragers. Bijlage 4, het collectieoverzicht, vermeldt de stukken op digitale dragers. Het betreft geluidsdragers zoals platen en audiocassettes, cd-roms met foto's en beeldmateriaal op dvd's, VHS-cassette of band.

2.4 Inschaling van het niveau of het belang van de collectie

Een collectiewaardering is een handig instrument om te bepalen welke onderdelen van de collectie in de toekomst prioritair aandacht moeten krijgen. De waardering gebeurt voor de volledige erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. Hierdoor kan bij de latere bepaling van

¹²⁵ N. GABRIELS en B. VANDERMEULEN, 'Over bits en bytes: De werkelijke toegevoegde waarde van digitalisering', *Faro, Tijdschrift over cultureel erfgoed*, 9 (2016), 22.

¹²⁶ Het gesubsidieerde VIAA werd in 2012 opgericht voor de digitalisering van erfgoed en werkt onder andere samen met erkende Vlaamse musea, archieven en erfgoedbibliotheken. Zie *Digitaliseren, VIAA*, (<http://viaa.be/nl/digitaliseren/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

doelstellingen voorrang gegeven worden aan de meest waardevolle stukken. De waardering geldt enkel binnen de eigen collectie van het Malinwa Archief. Het is niet mogelijk om met andere gelijkaardige erfgoedcollecties te vergelijken. Door de beperkte erfgoedwerking bij andere sportclubs is er immers weinig bekend over andere collecties in de Belgische sportwereld. Eventueel kan een vergelijking met gelijkaardige collecties in de toekomst wel nuttig zijn.

Bij de waardering biedt de handleiding van FARO de keuze tussen deze vijf categorieën:¹²⁷

1. Topstuk: onmisbaar, uniek, van uitzonderlijke waarde ten opzichte van de rest van de collectie, te behouden en waar nodig verder te ontsluiten.
2. Kerncollectie: met een mindere waarde dan de topstukken maar heel vaak geraadpleegd en de reden waarom onderzoekers specifiek naar het Malinwa Archief komen, te behouden en waar nodig verder te ontsluiten
3. Depot- of steuncollectie: aanvullend bij topstukken en kerncollectie, te behouden en eventueel verder te ontsluiten.
4. Niet passend binnen de collectie: af te stoten.
5. Onbepaald.

Bij een overleg op 22 april kwam de collectiewaardering van het Malinwa Archief ter sprake.¹²⁸ Categorie 4 werd onmiddellijk toegewezen aan het eerder afgestoten archief en categorie 5 komt niet voor in de collectie. De rest van de collectie kreeg allemaal categorie 1, 2 of 3 toegewezen. Een collectiewaardering is afhankelijk van de tijdscontext en komt tot stand door een compromis van verschillende standpunten. Daarom wordt aangeraden om de waardering over een aantal jaar opnieuw te bekijken en eventueel aan te passen.

We legden een aantal belangrijke criteria vast voor topstukken in de collectie. Een eerste doorslaggevend criterium is de uniciteit van de gebeurtenis: De gebeurtenis waarover het stuk of het object gaat, moet uniek zijn in de geschiedenis van KV Mechelen. Hierbij moest duidelijk gespecificeerd worden wat een unieke gebeurtenis is. In overleg werden de Europese campagnes tussen 1987 en 1994, de landstitels van 1943;1946;1948 en 1989, de Belgische bekerfinale in 1987, de redding van 2003 en de deelname van Torreke Lemberechts

¹²⁷ B. DE NIL en J. VANHOUTTE, *Piloottraject collectiebeleidspinning*.

¹²⁸ De deelnemers van het overleg waren Dieter Viaene en Geert Laermans van het Stadsarchief, Bertrand Peeters van het Malinwa Archief en stagiair Wouter Kesteloot. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de overlegmomenten.

aan Groot-Brittannië-Europa in 1947 als unieke episodes bestempeld. Een tweede criterium is de uniciteit van het document of het object: is dit het enige exemplaar of bestaan er veel exemplaren van? Verder speelt de inhoud van het document ook een belangrijke rol in de waardering: bevat het stuk unieke informatieve waarde? Zo vormen de documentatiemappen van Flor Nees een topstuk omdat ze bestaan uit omvangrijke informatie. Ten slotte vormt de ouderdom van het document soms ook een doorslaggevend argument. De uiteindelijke waardering kwam tot stand na een afweging van deze criteria.

De collectiewaardering gebeurde op reeksniveau maar heel vaak traden er duidelijke verschillen op binnen een reeks. De reeks publicaties bevat bijvoorbeeld zowel één topstuk als stukken in de kerncollectie en de steuncollectie. Soms brengt de collectiewaardering ook nadere specificaties aan binnen een reeks. Een volledig overzicht van de uiteindelijke waardering is opgenomen in bijlage 4. Voor de toekomstige beslissingen over verwerving en afstoting van collectiestukken, worden er in deel 3.2 criteria vastgelegd. Volgens deze criteria neemt het Malinwa Archief in de toekomst beslissingen.

Stap 3: Huidig collectievormingsprofiel

Stap drie van het plan spitst zich verder toe op de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. Zo wordt eerst het huidige verwervingsbeleid beschreven en beoordeeld. Daarna legt stap drie de toekomstige verwervings- en afstotingscriteria voor het Malinwa Archief vast en ten slotte volgt er een beschrijving en een sterkte-zwakteanalyse van het collectieprofiel.

3.1 Beschrijving en evaluatie van het huidige selectie- en verzamelbeleid

De beschrijving en evaluatie van het huidige selectie- en verzamelbeleid gaat over de evolutie van het Malinwa Archief sinds de oprichting in 2013. Het Malinwa Archief begon met een basiscollectie die op het secretariaat van de supportersorgaan van KV Mechelen lag. Deze basiscollectie bestond ondermeer uit supportersmagazines 'Geel & Rood', clubgidsen en foto's. De stukken lagen ongeordend en onbeveiligd bij elkaar. Het Malinwa Archief beschreef en ordende de basiscollectie en zorgde voor een betere bewaring.

Het Malinwa Archief had nog geen formeel neergeschreven criteria voor het verwervingsbeleid maar telkens beslisten de medewerkers of bepaalde stukken in de collectie thuishoorden. De beslissingen over verwerving kwamen overeen met de missie en de visie van het Malinwa Archief. Daarin richt het zich immers op het erfgoed van en over voetbalploeg KV Mechelen.¹²⁹ De verworven collectiestukken hadden steeds een duidelijke band met KV Mechelen. Zoals eerder vermeld, verkreeg het Malinwa Archief diverse stukken: zowel archiefstukken, documentatie als objecten over verschillende episodes uit de clubgeschiedenis.

De erfgoedcollectie groeide snel door schenkingen waardoor bepaalde lacunes opgevuld werden. De schenkingen waren vooral afkomstig van de voetbalclub, de supportersorgaan en van supporters. Het ging om publicaties, foto's, notulen van vergaderingen en vele andere stukken. Er gebeurden vele schenkingen zonder een formele overeenkomst maar het Malinwa Archief maakte ondertussen ook een document op om materiaal meteen of bij een overlijden kosteloos te laten schenken. In bijlage 6 is het document terug te vinden dat al door drie supporters is gebruikt. Fans worden ook regelmatig aangespoord om stukken te schenken. Zo verschijnt er in het supportersmagazine 'Geel & Rood' geregeld een oproep. De schenkingen van fans komen ook expliciet terug in

¹²⁹ Zie bijlage 2, Missie en visie van het Malinwa Archief.

de missie van het Malinwa Archief en vormen een instrument om fans te laten participeren in zijn werking: *“Het Malinwa Archief versterkt met zijn initiatieven de band tussen de supporters en de club en streeft naar interactie met de supporters. De participatie gebeurt door de schenking van documenten, objecten en informatie.”*¹³⁰

De aankoop van de grote collectie van privéverzamelaar Danny Dehairs in 2014 vormde een uitzondering op het verwervingsbeleid. Voor de aankoop gaven het clubbestuur van KV Mechelen en het supportersorgaan financiële steun. Principieel streeft het Malinwa Archief naar kosteloze verwervingen maar deze aankoop was een aparte casus omwille van het unieke materiaal zoals foto's, affiches, verzamelingen persartikels en voetbaltruitjes. Het Malinwa Archief heeft geen aankoopbudget. Voor unieke stukken kan het wel een aankoop overwegen en beroep doen op financiële bijdrages van de club en het supportersorgaan. In overleg beslissen betrokkenen over een redelijke aankoopprijs.

Het Malinwa Archief maakte ook een informele afspraak met het clubbestuur over schenkingen in de toekomst. De club beloofde dat het per seizoen een gedragen spelerstruitje, een set van spelersfiches, een poster en een clubgids zal schenken. Deze afspraak werd niet formeel vastgelegd maar het Malinwa Archief wil hierover binnenkort wel een formele overeenkomst sluiten met de club. Ten slotte stootte het Malinwa Archief ook documenten af die niet specifiek over KV Mechelen gaan. Zoals eerder vermeld, betreft het algemene ingebonden sporttijdschriften en sportkranten.¹³¹

Door het verwervingsbeleid van de afgelopen jaren kende de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief een sterke groei. De aankoop van de privéverzameling had een grote impact op de omvang van de collectie en schiep veel meer mogelijkheden voor de erfgoedwerking. Verder vormen de banden met de club, de supportersfederatie en de supporters een goede manier om interessante stukken te verwerven.

Mogelijk kan het Malinwa Archief in de toekomst proactief ex-medewerkers van KV Mechelen en andere eigenaars van interessante collectiestukken nog meer aansporen voor verwerving van extra materiaal. Verwerving bij ex-medewerkers is evenwel een delicate kwestie en moet subtiel aangepakt worden. In een eerste fase wil het Malinwa Archief weten waar zich nog interessant erfgoed bevindt. Sensibilisering speelt een sleutelrol in de

¹³⁰ Ibidem.

¹³¹ Zie details van de afstoting in bijlage 4, Overzicht collectie Malinwa Archief.

verwerving. Door regelmatig over zijn werking te communiceren, kan het Malinwa Archief meer mensen overtuigen om stukken te schenken. In stap vijf volgt een uitgebreide beschrijving van de prioriteiten van het collectiebeleid van de komende jaren.

3.2 Verwervings- en afstotingscriteria

Het Malinwa Archief zal in de toekomst volgens duidelijk vooropgestelde criteria beslissen over de verwerving en afstoting van archiefstukken, documentatie of objecten. Deze criteria gelden voor de volledige erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. Aan de hand van een stappenplan zullen medewerkers van het Malinwa Archief achtereenvolgens verschillende vragen overlopen over mogelijk interessante collectiestukken en nemen ze een beslissing. Hieronder staan de criteria voluit uitgeschreven en daarna volgt een visuele weergave van het stappenplan.

- Heeft het collectiestuk een inhoudelijke link met de geschiedenis of werking van KV Mechelen? Indien nee wordt het stuk afgestoten. Indien wel is dit eerste argument om te verwerven.

- Is het collectiestuk in goede fysieke staat? Indien niet wordt het stuk afgestoten. De Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen definieert 'goede staat' als *"Toestand van documenten, waarin deze bestaan uit voldoende duurzame verpakking en onbeschadigd zijn, dan wel zo nodig in een zo veel mogelijk overeenkomstige toestand zijn gebracht, en waarbij deze zonder waarneembare schadelijke gevolgen kunnen worden geraadpleegd."*¹³² Voor de stukken van het Malinwa Archief vormt het belangrijkste criterium voor een goede staat dat het stuk onbeschadigd en raadpleegbaar is.

- Past het collectiestuk beter in de collectie van een andere archiefdienst of erfgoedorganisatie? Zo ja, wordt het stuk afgestoten en neemt het Malinwa Archief contact op met de betrokken organisatie.

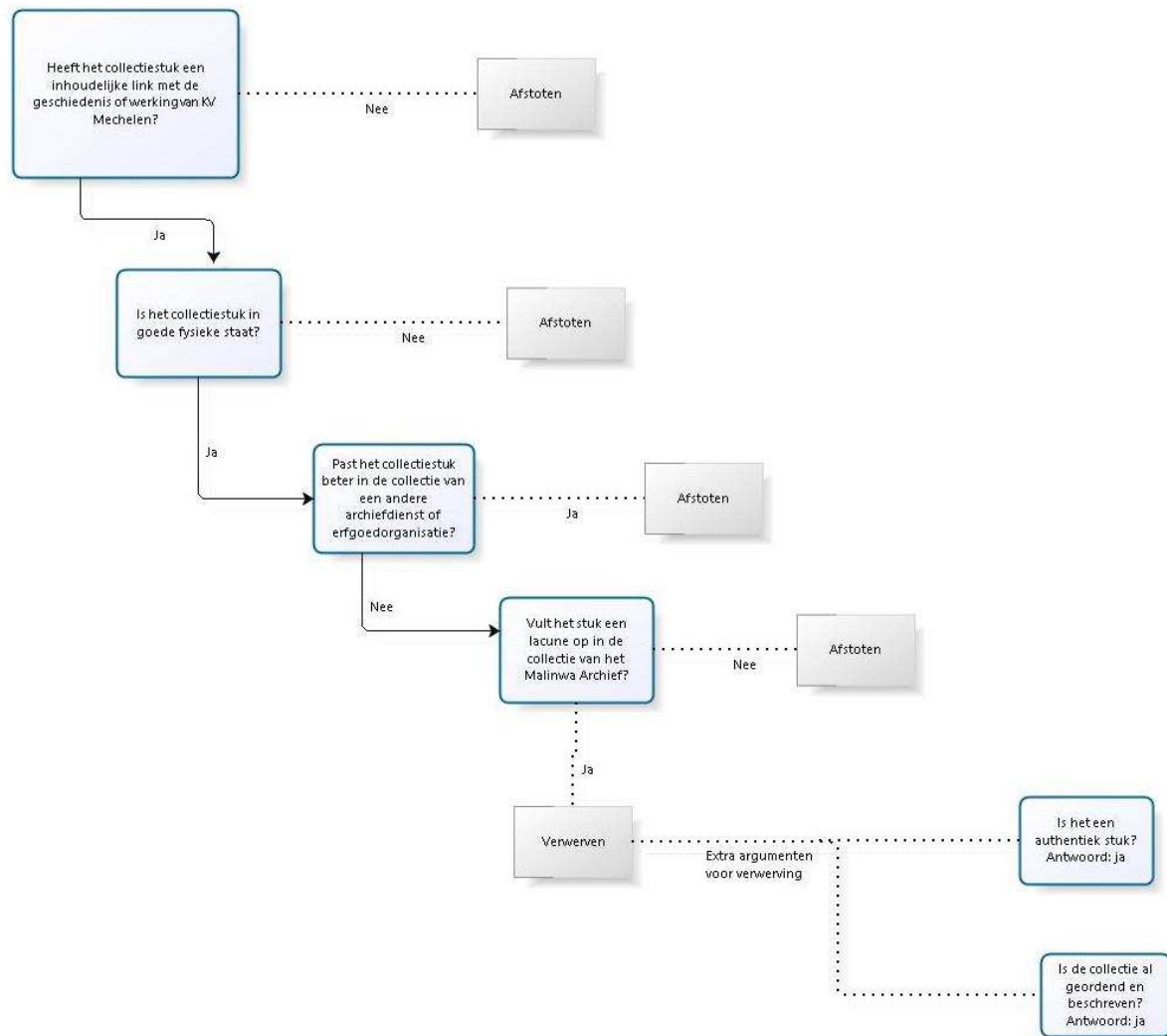
- Vult het stuk een lacune op in de collectie van het Malinwa Archief? Zo ja: extra argument om te verwerven. Een lacune wordt als volgt gedefinieerd: Een collectiestuk dat ontbreekt bij een reeks die al in de collectie zit of een collectiestuk dat ontbreekt bij een reeks die nog

¹³² A. DEN TEULING, *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 60, term 150 "Goede staat".

niet of nog niet volledig in de collectie zit. Voor de archiefbescheiden moeten de stukken thuishoren in een archief van een archiefvormer van KV Mechelen.

- Is het een authentiek stuk? Zo ja: extra argument om te verwerven.
- Is de collectie al geordend en beschreven? Zo ja: extra argument om te verwerven.

Figuur Verwervings- en afstotingscriteria:

3.3 Beschrijving en evaluatie van het huidig collectieprofiel

Beschrijving

Dit onderdeel maakt een onderscheid tussen de kerncollectie en de ondersteunende collectie van het Malinwa Archief. De volgende onderdelen maken deel uit van de

kerncollectie omdat ze duidelijk verband houden met de clubgeschiedenis. Deze kerncollectie is cruciaal voor de missie en opdrachten van de organisatie en prioritair voor de collectievorming:

- Het archief van de voetbalclub KV Mechelen is een deel van de kerncollectie omwille van de unieke en cruciale stukken over het clubbestuur.
- Het archief van VZW 80 behoort tot de kerncollectie omdat het cruciale informatie biedt over evenementen en kinderfeesten tussen 1984 en 1994.
- Het archief van de supportersfederatie is deel van de kerncollectie omdat het toont hoe het supportersorgaan doorheen de tijd evolueerde.
- 'De Maanblusscher' is een deel van de kerncollectie omdat dit het oudste originele tijdschrift is dat door de supporters van KV Mechelen werd uitgegeven.
- De archieven van 'Werkgroep Red KV' en Karl Van Dessel en stukken gevormd door diverse archiefvormers zijn ook deel van de kerncollectie.
- Statistiekoverzichten, audiovisueel materiaal, documentatieverzamelingen en losse persartikels maakt volledig deel uit van de kerncollectie. Sommige publicaties en tijdschriften en kranten behoren ook tot de kerncollectie.
- Alle objecten maken ook deel uit van de kerncollectie.

Bepaalde tijdschriften en kranten, sommige andere publicaties en de Panini-stickeralbums gaan minder direct over KV Mechelen en behoren daarom tot de ondersteunende of flankerende collectie.

Binnen de collectie van het Malinwa Archief zijn er geen algemene referentiec collecties die de globale informatievoorziening ondersteunen. Algemene referentiec collecties bestaan uit publicaties die nuttig zijn voor het beheer van de erfgoedcollectie van het Malinwa Archief. Dit collectiebeleidsplan zal bijvoorbeeld in de toekomst dienen als handleiding voor de erfgoedwerking van het Malinwa Archief.

Evaluatie

Na de beschrijving van het huidige collectieprofiel, evalueert stap drie beknopt de sterktes en de zwaktes van de volledige erfgoedcollectie.

Sterktes:

- De collectie van het Malinwa Archief en de bijbehorende erfgoedwerking zijn uniek in de Belgische voetbalwereld omdat er nog geen dergelijk initiatief bestaat.
- Veel stukken geven een inzage in de historische evolutie van KV Mechelen.
- De collectie bevat interessante stukken over de topperiode tussen 1987 en 1994 waarin KV Mechelen de Belgische beker won, kampioen werd en grote Europese successen boekte.
- De omvangrijke documentatiemappen met persartikels over KV Mechelen zijn een onuitputtelijke bron aan informatie. Ze bevatten immers uitgebreide informatie over de clubgeschiedenis, vanaf de stichting tot vandaag. De documentatiemappen zijn een heel handig instrument voor opzoekingswerk.
- De collectie beeldmateriaal met affiches, foto's en videocassettes is een enorme troef van de collectie. Deze stukken zijn visueel interessant en bieden mogelijkheden voor valorisatie.
- De objecten bieden een meerwaarde voor de collectie. Ze hebben een nauwe band met de clubgeschiedenis en kunnen gebruikt worden voor tentoonstellingen. Als tastbaar object zijn ze een overblijfsel van belangrijke gebeurtenissen.
- De samenwerking met het Stadsarchief Mechelen zorgt voor een professioneel beheer van het archief. Het Stadsarchief staat garant voor goede en veilige bewaaromstandigheden en een professionele ontsluiting. Duidelijke regels en omkadering waarborgen het behoud van het archief op lange termijn.

Zwaktes:

- Er zijn hiaten in de collectie:
 - De collectie mist veel stukken uit de beginperiode van KV Mechelen omdat veel archief is verdwenen. Er zijn ook weinig stukken over de topperiode uit de jaren 40' toen KV Mechelen drie landstitels behaalde.
 - De Europacup van 1988 ontbreekt in de collectie. De beker is destijds zoekgeraakt en niet teruggevonden.
 - In veel reeksen zitten er lacunes. Zo bevat de reeks Algemeen beleid enkel notulen van de raad van bestuur uit de periode 1973-1980. Verder ontbreken er

ook veel voetbaltruitjes van KV Mechelen. Deze voorbeelden illustreren het gebrek aan volledigheid dat doorheen de collectie terugkomt.¹³³

- Het huidige collectieoverzicht geeft nog geen volledig beeld van de foto's en de objecten.
- Door de complexe herkomst zijn stukken van diverse archiefvormers soms vermengd geraakt met elkaar.
- Weinig materiaal staat op een duurzame digitale drager. Voor sommige stukken op kwetsbare digitale dragers zou in de toekomst best actie ondernomen worden.
- Nu is er slechts een informele samenwerking tussen het Malinwa Archief en KV Mechelen.
- De huidige bewaarplaats van de objecten biedt geen zekerheid op lange termijn.
- De werking van het Malinwa Archief is sterk afhankelijk van voorzitter Bertrand Peeters.

¹³³ Mogelijkheden om lacunes van de collectie op te vullen, komen nog aan bod in stap 5 van het plan.

Stap 4: Gebruikers en dienstverlening

Stap 4 handelt over de publiekswerking van het Malinwa Archief. Achtereenvolgens komen de dienstverlening en de valorisatie aan bod.

4.1 Dienstverlening

Voor het Malinwa Archief is er geen systematische registratie van gebruikers of gebruikersonderzoek uitgevoerd. Daarom wordt het gebruikersprofiel sinds het ontstaan in 2013 in grote lijnen geschetst.

Het Malinwa Archief richt zich met zijn dienstverlening tot alle geïnteresseerden voor KV Mechelen en zijn geschiedenis. De visie omschrijft de dienstverlening als volgt: *“Het Malinwa Archief helpt mensen die informatie zoeken over de geschiedenis van KV Mechelen.”*¹³⁴ De gebruikers van het Malinwa Archief hebben een heel uiteenlopend profiel. Het krijgt zowel interne vragen van de club KV Mechelen als externe vragen van diverse gebruikers. Gemiddeld is er ongeveer één vraag per maand. Gebruikers vragen informatie, documentatie, statistieken of foto's over de geschiedenis van KV Mechelen.

Het Malinwa Archief beantwoordt vragen en bezorgt documenten per mail. Een gedeelte van de foto's en andere documenten zijn digitaal verzameld en kunnen snel bezorgd worden. Andere documenten worden ingescand en daarna doorgemailed. Sinds de overdracht van het archief en de documentatie op 18 februari 2016 neemt het Stadsarchief Mechelen een deel van de dienstverlening over van het Malinwa Archief. Het stadsarchief behandelt vragen van gebruikers op dezelfde manier als andere reguliere vragen in het kader van de dienstverleningsfunctie van het stadsarchief. Het Malinwa Archief en het stadsarchief zullen over deze dienstverlening nog een formele overeenkomst sluiten.

Interne vragen

Voetbalclub KV Mechelen vraagt regelmatig de hulp van het Malinwa Archief. Zo werkte het Malinwa Archief mee aan de inkleding van het vernieuwde stadion. Samen met het bedrijf *We Love Walls* toont het Malinwa Archief immers het verleden van de club in het

¹³⁴ Zie bijlage 2, Missie en visie van het Malinwa Archief

vernieuwde stadion. Ze zorgden samen voor kantinewanden met 21 weetjes over de clubgeschiedenis.¹³⁵ Het Malinwa Archief leverde voor de kantinewanden foto's en teksten.

Het Malinwa Archief bezorgt ook statistieken en informatie aan de club. Naar aanleiding van het doelpuntentotaal van topschutter Sofiane Hanni, vroeg de commerciële cel van KV Mechelen bijvoorbeeld wie de laatste topschutter van de club in eerste klasse was en bezorgde het Malinwa Archief de juiste statistieken. Statistiekspecialisten van het Malinwa Archief stimuleren de club ook voor herdenkingen van speciale gebeurtenissen zoals het 100-jarige bestaan van het stadion Achter De Kazerne. Bij de huldiging van exspelers kan het Malinwa Archief ook een rol spelen. Zo kreeg ex-doelman Jan De Bondt enkele krantenartikels van het seizoen 1943-1944 uit het Malinwa Archief. Verder bezorgt het Malinwa Archief ook foto's aan het clubbestuur en levert het foto's voor de website van KV Mechelen.

Externe vragen

Als voetbalclub KV Mechelen specifieke vragen over zijn clubgeschiedenis krijgt, stuurt het deze vragen meteen door naar het Malinwa Archief. Door de opgebouwde bekendheid van het Malinwa Archief bij de club komen deze vragen steeds bij het Malinwa Archief terecht.

De externe gebruikers behoren tot uiteenlopende categorieën. Het Malinwa Archief krijgt namelijk vragen van andere voetbalclubs, oud-spelers of familie van oud-spelers, studenten, journalisten of auteurs en supporters. Deze gebruikers zijn op zoek naar informatie of documenten over de geschiedenis van KV Mechelen. Een aantal voorbeelden illustreert de gevarieerde vragen:

- Voetbalclub Waasland-Beveren vroeg documentatie over de Malinwa Cup in de jaren '80.
- Ex-spelers of familie van ex-spelers hebben interesse in oude foto's of documentatie over de desbetreffende spelers.
- Studenten contacteren het Malinwa Archief in het kader van eindwerken.
- Een journalist vroeg aan het Malinwa Archief een foto van de finale van de Europacup.

¹³⁵ Beelden van de kantinewanden met weetjes zijn beschikbaar op <http://welovewalls.be/2016/01/14/de-kantine-van-kv-mechelen-wordt-geel-en-rood/>, laatst geraadpleegd op 26 juli 2016.

- Een supporter kreeg concrete informatie over een aangekocht voetbaltruitje.

4.2 Valorisatie

Het Malinwa Archief toont de erfgoedcollectie op verschillende manieren aan het publiek en richt zich hierbij vooral op supporters. De fans van KV Mechelen zijn immers een belangrijke doelgroep en worden bereikt via verschillende kanalen van VZW Malinwa, het supportersorgaan van KV Mechelen.¹³⁶

Op de officiële site van het supportersorgaan van KV Mechelen is er een pagina over het Malinwa Archief met algemene informatie over de werking.¹³⁷ Daarnaast bereikt het Malinwa Archief de supporters ook via sociale media. Op de Facebookpagina van het supportersorgaan (<https://www.facebook.com/vzw.malinwa>) verschijnen er regelmatig artikels over de geschiedenis van KV Mechelen en over concrete resultaten van de erfgoedwerking. De foto's op de Facebookpagina zorgen voor veel interactie bij de supporters.¹³⁸ 'Geel & Rood', het supportersmagazine van KV Mechelen, is ook een belangrijk communicatiekanaal. Hierin verschijnt er vaak een artikel over een merkwaardige gebeurtenis uit het voetbalverleden en wordt er een oproep gedaan om materiaal te schenken. 'Geel & Rood' wordt maandelijks bezorgd aan de officieel aangesloten fans. Het Malinwa Archief kreeg ook al aandacht in de pers via diverse artikels, zoals een reportage in de *Gazet Van Antwerpen* over de samenwerking met het Stadsarchief Mechelen.¹³⁹

Het Malinwa Archief bereikt de supporters ook via andere concrete projecten:

- Op fandagen van KV Mechelen organiseerde het al een kleine tentoonstelling over het supportersmagazine 'Geel & Rood' en een fotoproject waarbij supporters zich in een foto van vroeger konden plaatsen.
- Via de kantinewand met historische foto's en weetjes komen de supporters op een laagdrempelige manier in contact met de geschiedenis van KV Mechelen.

¹³⁶ Zoals in stap 1 al vermeld, is het Malinwa Archief deel van de organisatiestructuur van het supportersorgaan.

¹³⁷ *Malinwa Archief*, (<http://www.passieenstrijd.be/wat-we-doen/malinwa-archief/>).

¹³⁸ De Facebookpagina van het Malinwa Supportersorgaan heeft 3202 likes (op 9 augustus 2016). Foto's van het Malinwa Archief worden regelmatig gedeeld en geliket en er zijn vaak reacties.

¹³⁹ N. GEERAERTS, '110 jaar, de rest is geschiedenis', *Gazet Van Antwerpen* (25 maart 2014), 16.

- Het Malinwa Archief maakte in 2014 samen met het supportersorgaan een stickerboek naar aanleiding van 110 jaar KV Mechelen.

- Naar aanleiding van erfgoeddag organiseerde het Malinwa Archief in 2014 een symposium over het WK voetbal in Uruguay in 1930 maar het bezoekersaantal was geen succes.

Het Malinwa Archief werkt mee aan twee websites:

- Stadionachterdekazerne.be, een website over de geschiedenis van het stadion van KV Mechelen, is een initiatief van het Malinwa Archief.

- Stamnummer25.be, een website met statistieken over KV Mechelen, wordt ondersteund door het Malinwa Archief.

Stap 5: Prioriteiten collectiebeleid

Nadat de eerste vier stappen de huidige situatie van het Malinwa Archief schetsten, kijkt stap vijf vooruit naar de toekomst. Deze stap beschrijft de prioritaire doelen en acties voor het toekomstige collectiebeleid van het Malinwa Archief. De doelen en acties staan in verband met stap 3, de evaluatie van het huidige collectieprofiel. Stap vijf wil immers een oplossing bieden voor de zwaktes uit de evaluatie van stap 3. De voorlaatste stap volgt grotendeels de werkwijze in de handleiding van Anita Caals en Jacqueline Van Leeuwen.¹⁴⁰

Het Malinwa Archief wil supporters samenbrengen rond de geschiedenis van KV Mechelen. Zijn volledige werking kadert binnen deze gemeenschapsvorming. Het Malinwa Archief wil zowel de sterke punten van de huidige werking behouden als nieuwe initiatieven opstarten en zal inzetten op een aantal strategische en operationele doelstellingen (afgekort met SD en OD). Deze doelstellingen worden zo SMART mogelijk beschreven, namelijk specifiek, meetbaar, “*Achievable*” of haalbaar, realistisch en tijdsgebonden. Deze SMART-elementen komen bij elke doelstelling tot uiting in de indicatoren, gewenste effecten, middelen, partners en timing. De indicatoren bepalen de specifieke meetbaarheid van de doelstellingen. De acties beschrijven hoe het Malinwa Archief de doelstellingen zal proberen te bereiken binnen een bepaalde timing, meer bepaald welke middelen hiervoor worden ingezet en met welke partners wordt samengewerkt.¹⁴¹ De eindverantwoordelijken voor de verschillende acties zijn nu nog niet vastgelegd omdat dit in het tijdsbestek niet mogelijk was. Het Malinwa Archief zal onderling de eindverantwoordelijkheden aanduiden.¹⁴²

Zoals in stap 1 al vermeld werd, belooft de uitvoering van het collectiebeleidsplan twee jaar, van najaar 2016 tot najaar 2018, met de optie om het plan tussentijds te evalueren. Na twee jaar komen betrokkenen opnieuw samen voor een eindevaluatie van het plan en de doelstellingen en voor eventuele aanpassingen aan veranderende omstandigheden.

¹⁴⁰ A. CAALS en J. VAN LEEUWEN, *Het Beleidsplan voor archieven: Inspiratie en voorbeelden in zeven omslagen*, Brussel, 2011, 60-78.

¹⁴¹ Ibidem.

¹⁴² Volgens het Raci of Rasci model is de eindverantwoordelijke of “*the accountable*” verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van een taak, zie: *Raci Model*, (<http://www.kennisbank-projectaanpak.nl/raci.html>); *Raci Matrix*, (<https://www.projectsart.co.uk/raci-matrix.php>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Het Malinwa Archief legt vier overkoepelende strategische doelstellingen vast voor de komende twee jaar. In deze doelstellingen komen de kernwaarden uit de missie en visie terug. Door de duurzame verwerving, beschrijving, bewaring, valorisatie en dienstverlening van en rond de collectie wil het Malinwa Archief zorg dragen voor het cultureel-erfgoed van en over KV Mechelen. De collectiewerking van het Malinwa Archief geldt als voorbeeld voor archief en collectieprojecten in de voetbalwereld. Het Malinwa Archief neemt ook een maatschappelijke functie op door de participatie van supporters en diverse betrokkenen als rode draad mee te nemen in zijn werking. De volgorde van de doelstellingen is niet geordend op prioriteit omdat er geen duidelijke rangorde in aanwezig is.

SD 1. Organisatie van het Malinwa Archief uitbouwen tot een professioneel en slagvaardig team

Uit de evaluatie in stap 3 bleek dat het Malinwa Archief sterk afhankelijk is van de inzet van voorzitter Bertrand Peeters. Om dit probleem op te lossen, zal het Malinwa Archief op zoek gaan naar extra medewerkers. Het is nu al begonnen met de zoektocht en zal dit voortzetten. Om een goed beeld te hebben van de verwachtingen van nieuwe medewerkers, zal het Malinwa Archief als eerste actie een organogram uittekenen. Dit organogram zal de functies, taken en noden van het Malinwa Archief in kaart brengen. Daarna kan het Malinwa Archief met behulp van het organogram op zoek gaan naar extra medewerkers.

OD 1.1. De organisatie in kaart brengen

Actie: Organogram van het Malinwa Archief uittekenen

- Indicator: organogram met kerntaken van het Malinwa Archief, gekoppeld aan competenties en medewerkers. Verder vermeldt het organogram ook de frequentie van vergaderingen en activiteiten en een overzicht van samenwerkingsverbanden.
- Gewenste effecten: duidelijk beeld van welke functies er zijn en wie wat doet in de organisatie. De missie en visie moeten weerspiegeld zijn in de taken van het Malinwa Archief. Verder is het organogram ook een handig instrument voor de interne en externe communicatie.
- Middelen: personeelstijd
- Partners: Stadsarchief Mechelen, KV Mechelen en het supportersorgaan

- Timing: 2016

OD 1.2. Organisatie uitbreiden

Actie: Werving van extra medewerkers voor het Malinwa Archief

- Indicator: uitbreiding van het aantal medewerkers en bestuursleden van het Malinwa Archief
- Gewenste effecten: kunnen rekenen op meerdere personen en hierdoor de continuïteit van de werking garanderen.
- Middelen: personeelstijd
- Partners: Supportersorgaan, Musea en Erfgoed Mechelen, KV Mechelen en Stadsarchief Mechelen
- Timing: 2016-2017

OD 1.3. Organisatie professionaliseren

Actie: Procedures voor de dienstverlening vastleggen

Het Malinwa Archief wil duidelijke richtlijnen bepalen voor de dienstverlening en zal dit onderling afspreken met Stadsarchief Mechelen. Het stadsarchief zal als eerste zelf concretiseren hoe het zijn rol ziet en daarna kan het Malinwa Archief bepalen welke aanvullende rol het kan spelen.

- Indicator: uitgeschreven procedure voor de dienstverlening van het Malinwa Archief
- Gewenste effecten: duidelijkheid van hoe de dienstverlening verloopt en duidelijkheid over de rol van Stadsarchief Mechelen.
- Middelen: personeelstijd
- Partners: Stadsarchief Mechelen
- Timing: 2016

SD 2. Een evenwichtige en toegankelijke collectie tot stand brengen

OD 2.1. Collectiestukken over en van KV Mechelen in kaart brengen en verwerven

Uit de evaluatie kwamen de lacunes in de collectie duidelijk naar voren. Als eerste stap wil het Malinwa Archief een overzicht krijgen van waar zich nog collectiestukken over en van KV Mechelen bevinden. Hiervoor zal het een prospectie uitvoeren bij mogelijke eigenaars van interessant cultureel-erfgoed. Daarnaast wil het Malinwa Archief volgens duidelijk vooropgestelde criteria ook extra collectiestukken verwerven.

Actie: Prospectie van bestaande collectiestukken over en van KV Mechelen

- Indicator: overzicht van bestaande collectiestukken over en van KV Mechelen
- Gewenste effecten: goed beeld hebben van de omvang en de bewaarplaatsen van collectiestukken over en van KV Mechelen. Mogelijkheid om extra collectiestukken te verwerven of om in bruikleen collectiestukken te gebruiken.
- Middelen: personeelstijd en eventueel vrijwilligers
- Partners: Supportersorgaan en KV Mechelen
- Timing: 2017-2018

Actie: Extra collectiestukken verwerven over en van KV Mechelen

- Indicator: aantal overdrachten
- Gewenste effecten: uitbreiding van collectie. Hiaten in de collectie opvullen.
- Middelen: personeelstijd, logistiek nodig voor de verhuizing van collectiestukken
- Partners: Stadsarchief Mechelen en supportersorgaan
- Timing: 2016-2018, permanente en doorlopende actie

Actie: Samenwerking rond collectievorming en collectie-eigendom met KV Mechelen formaliseren

Zoals bij de evaluatie al werd vermeld, wil het Malinwa Archief een duurzame en formele afspraak met het clubbestuur van KV Mechelen vastleggen. Deze overeenkomst moet

bovenal specificeren welke documenten en objecten de club jaarlijks aan het Malinwa Archief schenkt. Verder moet de afspraak ook het eigendom van de collectie uitklaren.

- Indicator: formele overeenkomst tussen het Malinwa Archief en KV Mechelen
- Gewenste effecten: uitbreiding van de collectie met documenten en objecten van de club. Zekerheid over de blijvende samenwerking tussen het Malinwa Archief en KV Mechelen. Duidelijkheid over het eigendom van de collectie.
- Middelen: personeelstijd
- Partners: KV Mechelen
- Timing: 2016

OD 2.2. Nadere toegangen van de collectie maken

Binnen deze scriptie konden bepaalde delen van de collectie niet volledig geïnteriseerd worden. Met de hulp van vrijwilligers en van de erfgoedgemeenschap wil het Malinwa Archief sommige reeksen verder beschrijven. Supporters kunnen helpen bij de beschrijving van de foto's, door personen te identificeren. Het Stadsarchief van Ieper gebruikte deze vorm van "social tagging" al voor de identificatie van oude klasfoto's.¹⁴³ In een eerste fase onderzoekt het Malinwa Archief de pistes en daarna start de eigenlijke beschrijving van de foto's. Het succes van de inventarisatie van de foto's hangt af van de kennis van personen en hiervoor zal het Malinwa Archief dus de juiste medewerkers moeten vinden.

Actie: Beschrijvingsproject van foto's onderzoeken

- Indicator: overzicht van mogelijke methodes om foto's te beschrijven en duidelijkheid over mogelijke subsidies.
- Gewenste effecten: methode vastleggen voor de eigenlijke beschrijving
- Middelen: personeelstijd
- Partners: Stadsarchief Mechelen

¹⁴³ Interactieve website met oude klasfoto's online op www.westhoekscholen.be, (<http://www.westhoek.be/nieuws/52813/interactieve-website-met-oude-klasfotos-online-op-wwwwesthoekscholenbe>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

- Timing: 2017

Actie: Betere beschrijving van foto's

- Indicator: gedetailleerd overzicht van de inhoud van de foto's
- Gewenste effecten: duidelijk beeld van de inhoud van de foto's waardoor er hiermee gerichte initiatieven kunnen genomen worden.
- Middelen: vrijwilligers Stadsarchief Mechelen en andere vrijwilligers zoals supporters van KV Mechelen voor de scanning en beschrijving van foto's, werkruimte met PC, opvolging door personeel Stadsarchief Mechelen, onlineplatform voor beschrijving: een al bestaand platform zoals "*Vele Handen*"¹⁴⁴ of een eigen platform
- Partners: Stadsarchief Mechelen, supportersorgaan en KV Mechelen
- Timing: 2018

Actie: Gedetailleerde inventarisatie van objecten

Deze verhandeling beschreef de objecten in grote lijnen om een overzicht op te bouwen. In de toekomst is er een nadere toegang nodig van de objecten zodat er een totale oplijsting is van welke objecten er allemaal in de collectie zijn.

- Indicator: gedetailleerder overzicht van de objecten
- Gewenste effecten: duidelijk beeld van de inhoud van de objecten waardoor er hiermee gerichte initiatieven kunnen genomen worden. Door het overzicht kunnen er bruikleencontracten opgesteld worden voor objecten in ruimtes van het stadion.
- Middelen: vrijwilligers van Musea en Erfgoed Mechelen en andere vrijwilligers zouden ingezet kunnen worden om de objecten te beschrijven en mogelijk in te voeren in de ADLIB-databank voor objecten. Werkruimte met PC.
- Partners: Musea en Erfgoed Mechelen
- Timing: 2017

¹⁴⁴ Zie www.velehanden.nl; Ondermeer de Nederlandse voetbalclub Ajax Amsterdam gebruikte al Vele Handen voor de beschrijving van hun fotoarchief, zie: *Vele Ajacieden: Beschrijf de foto's van het Ajax Archief*, (https://velehanden.nl/projecten/bekijk/details/project/afc_tagging), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Actie: Beeldmateriaal digitaliseren

Dankzij de samenwerking met het Vlaams Instituut voor Audiovisuele Archivering (VIAA) zullen alle videocassettes, dvd's en videobanden van het Malinwa Archief duurzaam gedigitaliseerd worden en in een digitaal depot ondergebracht worden. Deze digitalisering biedt mogelijkheden om het beeldmateriaal aan een breed publiek te tonen.

- Indicator: gedigitaliseerd beeldmateriaal
- Gewenste effecten: duurzame bewaring van beeldmateriaal
- Middelen: Personeelstijd en infrastructuur van het VIAA
- Partners: VIAA, Stadsarchief Mechelen
- Timing: 2017

SD 3. Kwaliteitsvolle bewaring van de objecten en archieven nastreven, zodat de duurzaamheid van de objecten gegarandeerd is

OD 3.1. Documenten laten bewaren door een professionele partner (Stadsarchief Mechelen), deze doelstelling is al uitgevoerd.

OD 3.2. De objecten in optimale omstandigheden laten bewaren

Actie: Aangepaste bewaarplaats voor de objecten zoeken

Sinds de overbrenging van het archief en documentatie naar het Stadsarchief Mechelen, bevinden deze stukken zich in goede bewaaromstandigheden. Omdat de huidige bewaarplaats voor de objecten niet ideaal is, moet hiervoor een betere bewaarplaats gevonden worden. De huidige bewaarplaats kan voorlopig verder gebruikt worden maar biedt geen zekerheid op lange termijn. De bewaarplaats voldoet immers niet aan de basis museale criteria voor de bewaring van objecten. In de huidige bewaarplaats is er geen geschikte temperatuur, geen brandveiligheid en onvoldoende bescherming tegen diefstal.¹⁴⁵

In een eerste fase onderzoekt het Malinwa Archief de verschillende pistes met zijn partners. De bewaarplaats moet ook in een overeenkomst geformaliseerd worden. Er zal een

¹⁴⁵ Voor meer informatie over richtlijnen voor de bewaring van museale objecten, zie onder andere: B.

ANKERSMIT, *Klimaatwerk*; P. GUNST en W. PROVO red., *Erfgoeddepots uit het oog in het hart*.

bruikleencontract opgesteld worden voor objecten die in ruimtes van het stadion tentoongesteld of opgehangen zullen worden.

- Indicator: betere bewaarplaats voor de objecten en overeenkomst over bewaarplaats
- Gewenste effecten: goede bewaaromstandigheden van objecten. Bescherming tegen inbraak en schade.
- Middelen: personeelstijd en logistiek (auto of bestelwagen)
- Partners: KV Mechelen, Sportimonium en Musea en Erfgoed Mechelen
- Timing: 2016-2018

SD 4. De aantrekkingskracht van Malinwa archief verhogen door naamsbekendheid en dienstverlening te vergroten.

OD 4.1. Naamsbekendheid nastreven

De voorbije jaren heeft het Malinwa Archief gewerkt aan bekendheid over zijn werking. Door de dienstverlening en de valorisatie bereikt het een divers publiek.¹⁴⁶ Het Malinwa Archief wil met allerlei initiatieven de participatie en naamsbekendheid verder vergroten.

Actie: Valorisatie-acties organiseren

Het Malinwa Archief organiseerde al succesvolle valorisatie-acties zoals een kantinewand met weetjes en een initiatief op de fandag waarbij supporters actief participeerden. Het plant ook al een vitrinekast en een muur met een tijdlijn. Deze initiatieven worden verder afgewerkt, samen met de club en het bedrijf We Love Walls. Tevens zal het Malinwa Archief activiteiten blijven organiseren om het supporterspubliek te betrekken bij zijn werking en zal Stadsarchief Mechelen rondleidingen geven over het Malinwa Archief aan KV Mechelen-supporters. Ook de pre-matchshows en de stadionapp van KV Mechelen bieden kansen voor valorisatie. KV Mechelen start vanaf voetbalseizoen 2016-2017 met een pre-matchshow in het stadion en zal hierbij ex-spelers uitnodigen. Ook lanceert het een stadionapp met veel

¹⁴⁶ Het Malinwa Archief richt zich op iedereen die informatie wil over de geschiedenis van KV Mechelen. De supporters van KV Mechelen zijn de voornaamste doelgroep maar het Malinwa Archief bereikt ook andere groepen zoals studenten en journalisten. Meer informatie in stap 4: Gebruikers en dienstverlening.

informatie over KV Mechelen.¹⁴⁷ Het Malinwa Archief zal opzoekingswerk over de clubgeschiedenis verrichten voor deze activiteiten.

Bovendien kan het Malinwa Archief in de toekomst nog andere ideeën voor tentoonstellingen of andere publiekprojecten uitwerken. Buitenlandse succesvoorbeelden tonen immers het potentiële bereik van voetbalexposities.¹⁴⁸ Voor valorisatie is samenwerking mogelijk met partners zoals het Sportimonium, Stadsarchief Mechelen en Musea en Erfgoed Mechelen. Het geplande nieuwe stadsmuseum in Mechelen is bijvoorbeeld interessant voor de tentoonstelling van collectiestukken van het Malinwa Archief.

- Indicator: De collectie aan een breed publiek tonen met valorisatie-acties
- Gewenste effecten: Een breed publiek bereiken. Het belang van de collectie tonen.
- Middelen: Personeelstijd en tentoonstellingsruimte
- Partners: We Love Walls, KV Mechelen, supportersorgaan, Musea en Erfgoed Mechelen, Sportimonium en Stadsarchief Mechelen
- Timing: 2016-2018, permanente en doorlopende actie

Actie: Nadenken over de online-zichtbaarheid

Het Malinwa Archief bereikt fans van KV Mechelen via de Facebookpagina van het supportersorgaan en via de websites stamnummer25.be en stadionachterdekazerne.be. De Facebookpagina is een uniek instrument om de collectie te tonen en interactie teweeg te brengen. Er is nood aan een duidelijk strategisch communicatieplan voor online-initiatieven. Het Malinwa Archief overweegt bijvoorbeeld om de websites te clusteren zodat er één duidelijk platform voor de bezoekers ontstaat.

- Indicator: huidige initiatieven verder uitbouwen en groter publiek bereiken.

¹⁴⁷ Uytterhoeven presenteert 'De Hel' voor elke thuismatch KV Mechelen, (http://www.sport.be/nl/jupilerproleague/nieuws/article.html?Article_ID=772034), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

¹⁴⁸ Voorbeelden zijn de clubmusea van Engelse voetbalclubs en het nationale voetbalmuseum in Engeland, zie: H. APPEL, 'Proper museum' or branding platform?'; K. MOORE, 'Sports heritage and the re-imaged city'.

- Gewenste effecten: onlinebeleving rond het erfgoed van het Malinwa Archief meer structureren.
- Middelen: inzet van vrijwilligers, gebruik van Facebookpagina en bestaande websites
- Partners: Supportersorgaan
- Timing: 2017

OD 4.2: Een bredere publiekswerking uitbouwen door het betrekken van minder traditionele groepen

Actie: Een haalbaarheidsstudie uitvoeren naar een toekomstig reminiscentieproject

In navolging van het succesvolle reminiscentieproject rond voetbalerfgoed in Schotland, kan het Malinwa Archief de collectie inzetten in dementietherapie.¹⁴⁹ Dit project is omwille van verschillende redenen interessant voor het Malinwa Archief. Hiermee kan het Malinwa Archief zichzelf verankeren in de gemeenschap, meer naamsbekendheid genereren, potentiële schenkers bereiken en eventueel informatie losweken over KV Mechelen. Stadsarchief Mechelen onderzoekt de haalbaarheid van een reminiscentieproject en zal hiervoor samenwerken met het Malinwa Archief.

- Indicator: antwoord op de mogelijke haalbaarheid van een reminiscentieproject
- Gewenste effecten: maatschappelijke rol opnemen, nieuw publiek bereiken.
- Middelen: vrijwilligers en personeelstijd
- Partners: Stadsarchief Mechelen, Departement Samenleving, Stad Mechelen, FARO, erfgoedcellen
- Timing: 2018

¹⁴⁹ Football Memories: *About the project.*

Stap 6: Samenwerking en netwerking:

De laatste stap van het plan focust op de huidige en toekomstige netwerken en samenwerkingsverbanden. Eerst komt de huidige situatie aan bod en daarna wordt een blik op de toekomst geworpen.

6.1 Het huidige netwerk en samenwerking

Het Malinwa Archief maakt deel uit van de organisatiestructuur van VZW Malinwa, het supportersorgaan van KV Mechelen. Het supportersorgaan is een belangrijke partner van het Malinwa Archief. Het ondersteunt het Malinwa Archief en zorgt voor naamsbekendheid bij de fans.

Ook voetbalclub KV Mechelen werkt nauw samen met het Malinwa Archief. KV Mechelen stelt een ruimte voor de objecten ter beschikking, schenkt extra collectiestukken over en van KV Mechelen en is een belangrijke ondersteunende partner in de aanwerving van schenkingen. Verder helpt het Malinwa Archief KV Mechelen tevens bij de inkleding van het nieuwe stadion.

Het Malinwa Archief heeft een duurzaam samenwerkingsverband met Stadsarchief Mechelen. Ze bespreken regelmatig beslissingen over de collectie. Het Stadsarchief zorgt voor de professionele bewaring en ontsluiting van de collectie, biedt advies en helpt bij de dienstverlening. Andere leden van de erfgoedgemeenschap zijn onder andere supporters, vrijwilligers en het Sportimonium.¹⁵⁰

6.2 Samenwerking in de toekomst

Het Malinwa Archief zal in de toekomst voornamelijk verder samenwerken met bestaande partners. Het supportersorgaan blijft een belangrijke partner. Concreet kan het supportersorgaan mee helpen aan de verhoging van het draagvlak en de naamsbekendheid van het Malinwa Archief. Samen met het supportersorgaan kan het Malinwa Archief ook zoeken naar nieuwe medewerkers en nieuwe collectiestukken van en over KV Mechelen.

Daarnaast wil het Malinwa Archief de samenwerking met KV Mechelen formaliseren en duidelijke afspraken vastleggen over de collectievorming en het collectie-eigendom. Het

¹⁵⁰ Bijlage 3 geeft een volledig overzicht van de erfgoedgemeenschap van het Malinwa Archief.

Malinwa Archief en KV Mechelen zullen met elkaar samenwerken voor de verwerving van nieuwe stukken en voor valorisatie-acties.

Het partnerschap met Stadsarchief Mechelen loopt ook door. Het Malinwa Archief en het stadsarchief blijven overleg plegen over het collectiebeheer. Het Stadsarchief zal mee helpen met de dienstverlening, de bewaring, de verdere ontsluiting en de valorisatie van de collectie.

Musea & Erfgoed Mechelen kan voor het Malinwa Archief een nieuw aanspreekpunt vormen voor ondersteuning over de bewaring en ontsluiting van objecten in de collectie en de inzet van vrijwilligers. Daarnaast zal het Malinwa Archief verder samenwerken met het Sportimonium, voor bijvoorbeeld de valorisatie van de collectie, de bewaring van de objecten, de externe communicatie van het collectieplan en eventueel voor samenwerking bij tentoonstellingen. Bovendien zijn er in de toekomst nog uiteenlopende partnerschappen mogelijk, zoals met andere sportclubs, spelers uit de erfgoedsector, regionale Mechelse instellingen en sponsors zoals Telenet.

Globaal speelt het Malinwa Archief dus een rol in verschillende netwerken. Allereerst maakt het deel uit van een sportnetwerk waarin het samenwerkt met diverse spelers zoals KV Mechelen, het supportersorgaan en andere sportclubs. Daarnaast behoort het Malinwa Archief ook tot het netwerk van de erfgoedsector waarin het in relatie staat met Stadsarchief Mechelen, Musea & Erfgoed Mechelen, het Sportimonium en andere actoren. Tenslotte werkt het Malinwa Archief samen met een netwerk van overheden met onder andere stedelijke diensten van de stad Mechelen.

Conclusie

Deze masterproef maakt een collectiebeleidsplan voor het Malinwa Archief. Het plan analyseert de erfgoedwerking, beschrijft de collectie en formuleert prioriteiten voor de komende twee jaar. Het legt ook een collectiewaardering, verwervings- en afstotingscriteria en een missie en visie vast. Dit plan ontstond via continu overleg met diverse partners.

Een stappenplan van steunpunt voor cultureel erfgoed FARO vormde de handleiding voor de ontwikkeling van het plan voor het Malinwa Archief. Dit was een nuttig instrument om de organisatie in kaart te brengen. Ik gebruikte het plan echter flexibel omdat het niet altijd relevant voor de casus was. Aangezien er voorheen enkel beperkte collectieoverzichten waren, beschrijft deze masterproef de collectie uitgebreider dan in de handleiding van FARO. Dit gebeurt volgens de internationale archiefstandaard ISAD (G) en de richtlijnen van ICA-ATOM en beschrijft het archief, de documentatie en de objecten. Voor de beschrijving maakte ik een aantal pragmatische keuzes. Zo beschreef ik de objecten en foto's in grote lijnen omdat meer diepgang in het tijdsbestek niet mogelijk was. De onduidelijke herkomst van delen van de collectie vormde een ander praktisch probleem. De ingewikkelde voorgeschiedenis zorgde er voor dat collectiestukken met elkaar vermengd geraakten. Volgens mij is het niet opportuun om de structuur volgens het bestemmingsbeginsel en het structuurbeginsel te herstellen omdat dit te veel tijd kost en door de complexe voorgeschiedenis niet mogelijk is.

Het plan van FARO is verder ook sterk gericht op professionele cultureel-erfgoedinstellingen zoals stadsarchieven. Daardoor botste dit soms met de werking van het Malinwa Archief die gedragen wordt door vrijwilligers en daardoor niet zo uitgebreid is als in professionele instellingen. Stap 4, over de gebruikers en de dienstverlening, vroeg kwalitatieve en kwantitatieve gegevens maar dit was niet mogelijk. Er zijn immers weinig concrete feiten bekend over het Malinwa Archief en er is ook geen fysieke leeszaal. Daarom kreeg dit deeltje een andere indeling. Ook de bijkomende gegevens over de collectie uit deeltje 2.3 konden niet volledig gegeven worden. Stap vijf van het plan, de prioriteiten van het collectiebeleid, zal door de medewerkers van het Malinwa Archief in de toekomst nog verder aangevuld worden met de eindverantwoordelijken voor de verschillende acties.

Het Malinwa Archief kan als pilootvoorbeeld dienen voor de uitbouw van andere initiatieven rond sporterfgoed. In de praktijk vallen er uit deze casus een aantal lessen te trekken voor het beheer van erfgoedcollecties in de sportwereld. Allereerst is er bij sporterfgoed nood aan gemotiveerde enthousiaste vrijwilligers in een organisatie. Het Malinwa Archief kreeg voor de aankoop van een privécollectie financiële steun van KV Mechelen en het supportersorgaan maar draait daarnaast volledig op vrijwilligers. Het engagement van vrijwilligers heeft de evolutie van het Malinwa Archief de voorbije jaren voortgestuwd. Als keerzijde is het echter ook afhankelijk van de inzet en kennis van vrijwilligers. Bij gebrek aan financiële middelen voor sporterfgoed, zullen andere projecten ook sterk afhangen van de inzet van vrijwilligers. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld supporters van sportclubs aangespoord worden.

Uit eerdere buitenlandse en binnenlandse projecten rond sporterfgoed blijkt dat samenwerking tussen partners een van de sleutels tot succes is. Dit is ook bij het Malinwa Archief cruciaal. Het heeft een duurzaam partnerschap met Stadsarchief Mechelen en werkt samen met KV Mechelen en het supportersorgaan. De samenwerking tussen het stadsarchief en het Malinwa Archief creëert een win-winsituatie voor beide partners. Ze hebben allebei troeven in hun domein. Het Malinwa Archief bezit veel kennis over de geschiedenis van KV Mechelen, terwijl het stadsarchief de expertise heeft over archiefbeheer. Door de samenwerking met het Malinwa Archief bereikt het stadsarchief nieuwe gebruikers, terwijl het Malinwa Archief verzekerd is van een professioneel collectiebeheer.

De samenwerking verdient navolging in de sportwereld. Archieven kunnen een samenwerking opstarten met sportverenigingen en hen bij concrete projecten bijstaan met specifieke expertise. Er zijn ook partnerschappen mogelijk met andere erfgoedinstellingen zoals erfgoedcellen en musea. Zo begon Erfgoedcel Brugge ook aan een project rond sporterfgoed en levert hierbij expertise aan sportverenigingen.

Het Malinwa Archief haalt voor zijn toekomstig beleid inspiratie uit binnenlandse en buitenlandse voorbeelden. Zo vormen het succesvolle Schotse reminiscentieproject en projecten rond *“social tagging”* de basis voor gelijkaardige initiatieven. De collectie van het

Malinwa Archief past bovendien perfect binnen de projecten van Archiefbank Vlaanderen en het Sportimonium, met deze laatste partner zal verder samengewerkt worden.

Het Malinwa Archief heeft ook aangetoond dat het met beperkte middelen op korte tijd veel kan bereiken. Sinds de oprichting in 2013 verbeterden de bewaaromstandigheden van de collectie door de overbrenging van de documentatie en het archief naar het stadsarchief. Het Malinwa Archief bereikte met diverse valorisatieprojecten de supporters van KV Mechelen en zorgt voor dienstverlening voor verschillende soorten gebruikers. De erfgoedcollectie kende op drie jaar tijd ook al een grote groei.

Niettemin zijn er ook nog werkpunten in de werking van het Malinwa Archief. Zo moet het clubbestuur van KV Mechelen meer overtuigd worden van het nut van het Malinwa Archief. Verder bevinden de objecten zich nu niet in de beste bewaaromstandigheden en is er nood aan een duidelijk organogram van de organisatie, meer medewerkers en duidelijke procedures voor de dienstverlening. Het opgestelde beleidsplan zorgt voor een uitgebreide collectiebeschrijving maar kon in het tijdsbestek de objecten en de foto's nog niet in detail in kaart brengen. De doelstellingen in het plan proberen deze problemen te verhelpen en willen ook nieuwe realisaties bereiken zoals prospectie en verwerving van collectiestukken en de verhoging van de naamsbekendheid.

Over de ontwikkeling van sportarchieven en sporterfgoed kan aanvullend onderzoek verricht worden. Zo zou de archiefwerking of erfgoedwerking in de sportwereld aan de hand van diverse vragen bestudeerd kunnen worden. Besteden sportclubs, sportverenigingen of sportbonden aandacht aan hun geschiedenis? Bewaren ze archief of erfgoed over hun club? Hoe bewaren ze archiefstukken en objecten? Tonen ze collectiestukken aan het publiek via valorisatie of dienstverlening? Voor collecties van specifieke sportorganisaties kunnen eveneens beleidsplannen en gerichte doelstellingen uitgewerkt worden.

Projecten van Archiefbank Vlaanderen en Sportimonium proberen al een zicht te krijgen op het sporterfgoed in Vlaanderen. Als er een globaal overzicht van het Vlaamse sporterfgoed is, kan op Vlaams niveau de ontwikkeling van sporterfgoed verder gestimuleerd worden. Zo kunnen er informatie- en sensibiliseringacties en publieksactiviteiten opgezet worden. Buitenlandse voorbeelden zoals de Britse nationale sporterfgoeddag, sporttentoonstellingen en voetbalmusea zijn mogelijke inspiratiebronnen.

Bibliografie

Persartikels

GEERAERTS, N., '110 jaar, de rest is geschiedenis', *Gazet Van Antwerpen* (25 maart 2014), 16.

GERIL, J., 'Drie strafschoptomissers breken Anderlecht zuur op in blessuretijd', *De Standaard* (5 oktober 2015), 31.

'KV en Racing samen tegen homofobie', *Het Nieuwsblad* (17 mei 2011), 55.

'KV Mechelen blijft bestaan', *De Morgen* (27 februari 2003), 11.

'Racing Genk bouwt eerste interactief voetbalmuseum in België', *De Standaard* (12 december 2006), 53.

Websites

About Section on Sports Archives (SPO), (<http://www.ica.org/en/about-section-sports-archives-spo>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Alzheimer Scotland Reminiscence Networks, (<http://www.alzscot.org/asrn>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Archiefbank Mechelen, (<http://www.archiefbankmechelen.be/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Awards, (<http://www.sportimonium.be/nl/over-ons/awards>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Belevingsmuseum Centrum Ronde Van Vlaanderen, (<http://www.crvv.be/nl/308-belevingsmuseum>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

België-Italië is de op 2 na meest bekeken match in de Vlaamse geschiedenis,
(<http://sporza.be/cm/sporza/voetbal/Euro2016/2.4765/1.2683248>), , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

De geschiedenis van het supportersmagazine Geel & Rood,
(<http://www.mechelenblogt.be/2012/08/geschiedenis-van-supportersmagazine-geel-rood>),
(laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Deltaplan voor het Cultuurbehoud,
(https://nl.wikipedia.org/wiki/Deltaplan_voor_het_Cultuurbehoud), , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Digitaliseren, VIAA, (<http://viaa.be/nl/digitaliseren/>), , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Expo God save the ball, (<http://herita.be/ontdek/kalender/expo-god-save-the-ball-voetbalheiligen-en-hun-relikwieen-in-sportimonium>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016)

Football Memories: About the project,
(http://www.footballmemories.org.uk/content/the_project/), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Football Memories League: About us,
(<http://www.footballmemoriesleague.co.uk/index.php/about/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Goal Mine, (<http://www.goalmine.be/nl/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Malinwa Archief, (<http://www.passieenstrijd.be/wat-we-doen/malinwa-archief/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Musée du Circuit Spa-Francorchamps, (<http://www.musee-circuit.be>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Museu Benfica, (<http://museubenfica.slbenfica.pt/en-us/home/museumhome.aspx>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Museum, The greatest story ever told, (<http://www.manutd.com/en/Visit-Old-Trafford/Museum-And-Stadium-Tour/Museum.aspx>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Museum History, (<http://www.nationalfootballmuseum.com/museum-history>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Musip, (<https://nl.wikipedia.org/wiki/MusIP>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

National Sporting Heritage Day, (<http://www.nationalsportingheritageday.org.uk/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Ontstaan, (<http://www.sportimonium.be/nl/over-ons/ontstaan>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Rapportering Campagne Sportarchieven 2012-2014, Archiefbank Vlaanderen VZW, 2015, (http://www.archiefbank.be/doc/Archiefbank_Rapport_campagne_sporterfgoed_20150416.pdf) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Richtlijnen : Objecten registreren,

(https://www.projectcest.be/wiki/Richtlijn:Objecten_registreren) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Sporting Cities: About the project, (<http://sportingcities.org/aa-non-games-pages/about/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Structuur supportersorgaan, (<http://www.passieenstrijd.be/over-het-supportersorgaan/structuur/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Union Saint-Gilloise, 1897, (<http://unionhisto.skynetblogs.be/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Vele Ajacieden: Beschrijf de foto's van het Ajax Archief, (https://velehanden.nl/projecten/bekijk/details/project/afc_tagging) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Wielermuseum de Gistelse Flandriens, (<http://www.gistel.be/Dienst.aspx?ID=1755>) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Wielermuseum Roeselare, (<http://www.wielermuseum.be/>), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

Presentaties en handleidingen

BROSENS, B., *Voorstelling project 'Het geheugen van de sport'*, *Sportimonium*, 2015, (http://www.blosokics.be/Sportfederaties/Documents/151016_Het_geheugen_van_de_sport.pdf), (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

DE NIL, B. en VANHOUTTE, J., *Piloottraject collectiebeleidsplanning: leidraad collectieplan, ontwerpversie FARO*, 2015 en 2016.

Presentatie van Lothar Casteleyn, Studiedag 'Schaalvergroting door samenwerking in de erfgoedsector', Vrijdag 26 februari 2016, Etterbeek.

SCHOEVAERTS, W., *Verslag Symposium 'Het geheugen van de sport'*, 2015.

Werken, bronnen en artikels

1904-1929 Jubilé-Boek van R.F.C. Malinois, Mechelen, 1929.

AERTSEN, S., *In theorie zijn theorie en praktijk gelijk, in de praktijk niet. Problematiek en inventarisatie van het archief van het Brusselse theatergezelschap vzw Dito'Dito 1984 – 2005*, Ongepubliceerde Masterproef, Vrije Universiteit Brussel, departement archivistiek, 2009.

APPEL, H., 'Proper museum' or branding platform? Clubmuseums in England', *Soccer & Society*, 16 (2015), 294-306.

'Archief van supportersfederatie Malinwa. 1920 tot heden', in *Archiefbank Vlaanderen*, (www.archiefbank.be) , (laatst geraadpleegd op 26 juli 2016).

BASANO, F. en VAN ACKELEYN, Y., 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: Les archives de l'Union Saint-Gilloise', *Archief- en bibliotheekwezen in België* ,28(2008), 69-80.

BERNSTEIN, A. en BLAIN, N., 'Sport and the Media: The Emergence of a Major Research Field', *Culture, Sport, Society*, 5:3 (2002), 1-30.

BOSMAN, F., 'Partenariat français pour les archives du sport', *Comma*, 6 (2009), 73-80.

CAALS, A. en VAN LEEUWEN, J., *Het Beleidsplan voor archieven: Inspiratie en voorbeelden in zeven omslagen*, Brussel, 2011.

CARTER, A. en BOLTON, K., 'The Manchester Commonwealth Games 2002: the records management programme and archives', *Comma*, 6 (2009), 57-62.

CHRISTE, S., 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: Les Archives historiques du Comité International Olympique (CIO)', *Archief- en bibliotheekwezen in België* ,28(2008), 41-48.

COOK, T., 'We are what we keep; We keep what we are: Archival appraisal past, present and future', *Journal of the society of archivists*, 33/2 (2011), 173-189.

COPPOOLSE, D., DE NIL, B. en VANSTAPPEN, H., *Cometa: Een model voor het maken van beschrijvingen op collectieniveau*, s.l., 2011.

Idem, *Cometa: De elementen van het model*, s.l., 2011.

DELPLANCQ T. en LIBERT, M., 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: En guise de coup d'envoi', *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 13-17.

DELY, H. en DE NIL, B., *Creëren van een aanbod rond herinnering voor personen met dementie en hun mantelzorgers*, Brussel, 2015.

DE MUNCK, B., 'Kennis zonder macht: "Hedendaags verzamelen in historisch perspectief"', CAPENBERGHS, J. e.a., *Nooit Genoeg, over verzamelen en verzamelaars*, Tielt, 2008, 48-55.

DEN HOLLANDER, M., *Sport in 't stad: Antwerpen, 1830-1914*, Leuven, 2006.

DEN TEULING, A., *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 's-Gravenhage, 2003.

DE REU, M., 'Topstukken', *Meta, Tijdschrift voor Bibliotheek en Archief*, 15/2 (2016), 8-10.

ELAUT, G., *Catalogus Goaaa!/: Een eeuw Belgisch voetbal*, Brussel, 2012.

GABRIELS, I. en VANDERMEULEN, B., 'Over bits en bytes: De werkelijke toegevoegde waarde van digitalisering', *Faro, Tijdschrift over cultureel erfgoed*, 9 (2016), 22.

HAUWAERTS, E., 'We hebben een topstuk in huis! Wat nu?', *Meta, Tijdschrift voor Bibliotheek en Archief*, 15/2 (2016), 11-13.

HOLT, R., 'Historians and the History of Sport', *Sport in history*, 34 (2014), 1-33.

ISAD (G): Algemene norm voor archivistisch beschrijven, Vertaling van de tweede uitgave, Antwerpen, Leuven en Amsterdam, 2004.

JAKOBI, D., 'Goals for the next 150: understanding the challenges and opportunities for preserving the beautiful game off the pitch', *Soccer & Society*, 16 (2015), 282-293.

JANSSEN, J. en BEUNEN, R., 'De burger als erfgenaam: Over de vermaatschappelijking van stedelijk erfgoed', Raad voor de leefomgeving en infrastructuur red., *Essays toekomst van de stad*, Den Haag, 2013, 26-30.

JOHNES, M., 'Archives and historians of sport', *The International Journal of the History of Sport*, 32 (2015), 1784-1798.

KINNEY, G., 'College athletics and the archives: the University of Michigan experience', *Comma*, 6 (2009), 93-102.

KNUTS, S., *Converging and competing courses of identity construction: shaping and imagining society through cycling and bicycle racing in Belgium before World War Two*, Ongepubliceerd doctoraatsproefschrift, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Bewegings- en revalidatiewetenschappen, 2014.

KVM-Krant, 5 december 1982.

MORRIS, D., *The soccer tribe*, Londen, 1981.

MOORE, K., 'Sports heritage and the re-imaged city: the National Football Museum, Preston', *International Journal of Cultural Policy*, 14:4 (2008), 445-461.

MOORE, K., 'Sport History, Public History, and Popular Culture: A Growing Engagement', *Journal of Sport History*, 40 (2013), 39-55.

OOSTERBAAN, W., *Ons erf: Identiteit, erfgoed, culturele dynamiek*, Amsterdam, 2014.

PETRESIN-BACHELZ, N., 'Innovative forms of archives, Part One: Exhibitions, Events, Books, Museums and Lia Perjovschi's Contemporary Art Archive', *e-flux*, 3 (2010).

RAMSAY, M. en RAMSAY, S., 'A football reminiscence group for people with dementia: the Forfar, Kirriemuir and South West Angus experience', *Mental Health Nursing (Online)*, 34 (2014), 32-33.

REILLY, J., 'The Development of Sport in Museums', *The International Journal of the History of Sport*, 32 (2015), 1778-1783.

RENSON, R. (red.), *Olympisch bewogen--: honderd jaar Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité, 1906/2006*, Roeselare, 2006.

SAMUELS, H., 'Who controls the past', *American Archivist*, 49/2 (1986), 109-124.

SCHOFIELD, I. en TOLSON, D., *Scottish Football Museum Reminiscence Pilot Project for People with Dementia: A Realistic Evaluation (Report for the Scottish Football Museum, Glasgow Caledonian University, Glasgow.)*, Glasgow, 2010.

SIÖBLÖM, K., 'Sports archives internationally - a development with risks and challenges?', *Comma*, 6 (2009), 19-25.

Idem, 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: An international project for sports archives- ICA-SPO', *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 19-27.

TAPP, R., 'West Yorkshire's Sporting Heroes', *Journal of the Society of Archivists*, 33 (2012), 75-87.

TZACHRISTA, V., 'The archives of the Hellenic Olympic Committee, 1894-1972 and the International Olympic Academy, 1961-1996', *Comma*, 6 (2009), 31-40.

VAN BUUREN, W., 'Thème: Les archives du sport/Thema: Het sportarchief: Sportarchieven in Nederland', *Archief- en bibliotheekwezen in België*, 28(2008), 29-39.

Idem, *Handleiding voor het beheer van historische sportarchieven*, Hilversum, 2003.

VANGRUNDERBEEK, H., *Jumping from gymnastics to science? Processes of academic and professional profile keeping within the university field of physical education in Belgium*, Ongepubliceerd doctoraatsproefschrift, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Bewegings- en revalidatiewetenschappen, 2013.

VANYSACKER, D., *150 jaar drama en heroïek, Vlaamse wielerkoppen*, Leuven, 2011.

Idem, *Van FC Brugeois tot Club Brugge K.V. (1891-2010): De maatschappelijke inbedding van een Brugse, Vlaamse, Belgische en Europese voetbalploeg*, Brugge, 2010.

VERHAERT, R., 'Documentatie en archief: Het onderscheid', SCHOUPS, I. red., *Wie klasseert, die vindt: Hedendaags documentbeheer in besturen en organisaties*, Brussel, 2012.

VERLINDEN, J., *Biografie Zeh Francis Dessain*, KuLeuven, Faculteit Lichamelijke opvoeding en Kinesietherapie. 1998.

VIDACS, B., 'Banal nationalism, football and discourse community in Africa', *Studies in Ethnicity and Nationalism*, 11 (2011), 25-41.

VOS, T., *Van een elitaire hogeschool studentenploeg over een Europese topploeg naar een familiale derdeklasser: KV Mechelen (1904-2003)*, Ongepubliceerde licentiaatsverhandeling, KU Leuven, Faculteit Letteren, 2003.

WEYNS, K. e.a., 'Opsporen van lokale private archieven', *Meta, Tijdschrift voor Bibliotheek en Archief*, 2015 (14/7), 8-13.

YEO, G., 'The Conceptual Fonds and the Physical Collection', *Archivaria*, 73 (2012), 43-80.

Bijlage 1: Overzicht overlegmomenten stage:

Overleg 1:

1 december 2015, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief en Dieter Viaene van het stadsarchief

Besproken thema's:

- Dienstverlening door Malinwa Archief: vragen beantwoorden
- Idee om meer materiaal in bewaring te laten nemen door het Stadsarchief
- Plannen voor valorisatie

Overleg 2:

8 december 2015, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief en Dieter Viaene van het stadsarchief

Besproken thema's:

- Toelichting van vergadering Malinwa Archief op 3 december
- Beslissing over afstoting en bewaargeving
- Oplijsting opgesteld van afstoting en bewaargeving

Overleg 3:

18 januari 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief, Dieter Viaene van het stadsarchief en Bregt Brosens van het Sportimonium

Besproken thema's:

- Voorstelling Malinwa Archief aan Bregt Brosens van het Sportimonium
- Bespreking en uitvoering overdracht sporttijdschriften
- Bespreking van mogelijke andere samenwerkingsverbanden

Overleg 4:

10 februari 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief, Dieter Viaene van het stadsarchief en Liesbeth De Ridder van het Malinwa Archief

Besproken thema's:

- Overleg over eigendomssituatie van het Malinwa Archief
- Overleg over extra overdracht aan het Malinwa Archief, beslissing: overdracht van alles behalve de objecten
- Bespreking concrete voorwaarden overdracht
- Bespreking mogelijke valoriseringsmogelijkheden

Overleg 5:

15 februari 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief, Dieter Viaene van het stadsarchief en Geert Laermans van het stadsarchief

Besproken thema's:

- Vastleggen van de missie
- Vastleggen van de eerste versie van de visie
- Bespreking verdere planning in de toekomst en interessante opties zoals subsidies

Overleg 6:

17 maart 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief en Dieter Viaene van het stadsarchief

Besproken thema's:

- Afronden van de missie
- Omschrijven van het doel van het collectieplan

Overleg 7:

22 maart 2016, overleg met Dieter Viaene van het stadsarchief en Bart De Nil van FARO

Besproken thema's:

-In het kader van sessies over collectiebeleidsplan van FARO, uitleg over stap 5 en 6 van de handleiding voor het collectiebeleidsplan

-Bespreking stand van zaken en concrete mogelijkheden van Malinwa Archief

-Bespreking valoriseringsmogelijkheden van sporterfgoed, bijvoorbeeld in de zorgsector, buitenlandse voorbeelden

Overleg 8:

22 april 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief, Dieter Viaene van het stadsarchief en Geert Laermans van het stadsarchief

Besproken thema's:

-Bepalen van collectiewaardering: Wat is er een topstuk, kerncollectie of ondersteunende collectie?

-Vastleggen van algemene criteria die de basis vormen voor de collectiewaardering

-Bespreking dienstverlening Malinwa Archief door Stadsarchief: moet dit formeel geregeld worden?

-Bespreking verbetering samenwerking met clubbestuur KV Mechelen

-Bespreking uitklaring eigendoms kwestie (trapsgewijs)

Overleg 9:

29 april 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief

Besproken thema's:

-Bespreking stap 3 van collectieplan: beschrijving en evaluatie van verzamelbeleid en evaluatie van huidige collectie

-Bespreking stap 4 van het collectieplan: Hoe verloopt de dienstverlening en valorisatie?

-Bespreking verdere planning

Overleg 10:

4 mei 2016, overleg met Dieter Viaene van het stadsarchief, Bart De Nil van FARO en Jürgen Vanhoutte van FARO

Besproken thema's:

-Bespreking voorlopige versie collectiebeleidsplan

-Tips voor mogelijke aanpassingen en interessante doelstellingen

Overleg 11:

24 mei 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief en Bregt Brosens van het Sportimonium

Besproken thema's:

-Afgave van afgestoten sporttijdschriften en sportkranten aan het Sportimonium

-Bespreking huidige stand van zaken van collectiebeleidsplan

Overleg 12:

24 mei 2016, overleg met Mark Uytterhoeven, Bertrand Peeters van het Malinwa Archief, Dieter Viaene van het stadsarchief en Geert Laermans van het stadsarchief

Besproken thema's:

-Overleg over stap 5, prioriteiten collectiebeleid, en overleg over stap 6, samenwerking en netwerking

-Bespreking concrete toekomstige ontwikkelingen en doelstellingen

Overleg 13:

28 juni 2016, overleg met Bertrand Peeters van het Malinwa Archief, Dieter Viaene van het stadsarchief en Geert Laermans van het stadsarchief

Besproken thema's:

- Vastlegging doelstellingen en acties uit stap 5, prioriteiten collectiebeleid
- Verder overleg over stap 6, samenwerking en netwerking
- Overleg over verwervings- en afstotingscriteria
- Bespreking verdere planning afronding collectiebeleidsplan

Overleg 14:

18 juli 2016, overleg met Dieter Viaene van het stadsarchief en Liesbeth De Ridder van het Malinwa Archief

Besproken thema's:

- Verdere bespreking en afronding van stap 5, prioriteiten collectiebeleid
- Verdere bespreking en afronding van stap 6, samenwerking en netwerking
- Verder overleg over verwervings- en afstotingscriteria

Bijlage 2: Missie en visie Malinwa Archief

Missie

Het Malinwa Archief, een initiatief van het Malinwa Supportersorgaan, verzamelt, bewaart, inventariseert en toont het erfgoed van en over voetbalploeg KV Mechelen. Hierdoor stelt het de rijke en unieke geschiedenis van KV Mechelen voor de toekomst veilig. Door zijn samenwerking met professionele erfgoedorganisaties vervult het een voorbeeldfunctie binnen de Belgische voetbalwereld.

Visie

Het Malinwa Archief, dat ontstond vanuit de supporters en wordt gedragen door het Malinwa supportersorgaan, versterkt met zijn initiatieven de band tussen de supporters en de club en streeft naar interactie met de supporters. De participatie gebeurt door de schenking van documenten, objecten en informatie.

De werking van het Malinwa Archief is niet alleen gericht op supporters maar streeft naar de participatie van een bredere erfgoedgemeenschap waarvan de belangrijkste actoren de volgende zijn: de supporters, het bestuur, vrijwilligers, ex-medewerkers van KV Mechelen, sponsors, stad Mechelen, buurtbewoners en andere Mechelaars, andere sportclubs en belangstellenden voor KV Mechelen en zijn geschiedenis.

Door zijn verschillende initiatieven draagt het Malinwa Archief bij tot de gepassioneerde geel-rode beleving in het bijzonder en het Mechelen-gevoel in het algemeen.

Het Malinwa Archief draagt ook bij aan de uitstraling en identiteit van de club. De inkleding van de muren van het nieuwe stadion met een tijdlijn en foto's past heel goed binnen deze doelstelling.

Het Malinwa Archief helpt mensen die informatie zoeken over de geschiedenis van KV Mechelen. Het bezorgt informatie, foto's en documenten aan oud-spelers, journalisten en andere geïnteresseerden. De dienstverleningsfunctie wordt in samenwerking met het Mechelse stadsarchief uitgevoerd. In de toekomst wil het Malinwa Archief de continuïteit verzekeren van zijn werking. Het wil de hoofdtaken bewaring, verzameling, toegankelijk maken, valorisatie en dienstverlening in de toekomst verderzetten en uitbouwen.

Bijlage 5: Collectieschema Malinwa Archief

A. Deelcollectie Archief

A.1. Archief Club KV Mechelen

A.1.1. Reeks Algemeen beleid

A.1.2. Reeks Financieel beleid

A.1.3. Reeks Beheer van supporters

A.1.4. Reeks Beheer van de infrastructuur

A.1.5. Reeks Personeelsbeleid

A.1.6. Reeks Communicatie en Promotie

A.1.6.1. Deelreeks 'KVM Krant'

A.1.6.2. Deelreeks Magazines en toernooiboeken

A.1.6.3. Deelreeks Clubgidsen

A.1.6.4. Deelreeks Persmappen

A.1.6.5. Deelreeks Andere publicaties

A.2. Archief VZW 80

A.2.1. Reeks Organisatie van kinderfeesten

A.2.2. Reeks Organisatie van speciale vieringen

A.2.3. Reeks Videocassettes evenementen en wedstrijden

A.2.4. Reeks Audiocassettes

A.2.5. Reeks Fotoalbums

A.2.6. Reeks Publicaties

A.3. Archief Supportersfederatie

A.3.1. Reeks Organisatie

A.3.2. Reeks Uitgaves

A.3.2.1. Deelreeks Supportersmagazine 'Geel & Rood'

A.3.2.2. Deelreeks Jubileumbrochures

A.3.2.3 Deelreeks Andere uitgaves

A.4. Archief Mechelse Verstandhouding

A.5. Archief Werkgroep 'Red KV'

A.6. Archief Karl Van Dessel

A.7 Stukken gevormd door diverse archiefvormers

A.7.1. Reeks Statisch beeldmateriaal

A.7.1.1 Deelreeks Losse foto's deel 1

A.7.1.2 Deelreeks Losse foto's deel 2

A.7.1.3. Deelreeks Affiches

A.7.2. Reeks Diverse archiefstukken

B. Deelcollectie Documentatie

B.1. Reeks Publicaties

B.2. Reeks Panini-stickerboeken

B.3. Reeks Statistiekoverzichten Peter Maes

B.4. Reeks Tijdschriften en kranten

B.5. Reeks Losse persartikels

B.6. Reeks Documentatieverzamelingen

B.6.1. Deelreeks Documentatiemappen Flor Nees

B.6.2. Deelreeks Persartikelmappen

B.6.3. Deelreeks Albums met persartikels Joris Verstreken

B.6.4. Deelreeks Documentatiemappen verzameld per speler, trainer of thema

B.6.5. Deelreeks Documentatiemappen met artikels uit Gazet Van Mechelen

B.6.6. Deelreeks Collectie krantenknipsels

B.6.7. Deelreeks Andere documentatieverzamelingen

B.7. Reeks Audiovisueel materiaal

B.7.1. Deelreeks Platen, cd's en cassette

B.7.2. Deelreeks VHS-cassettes en dvd's met tv-fragmenten over KV Mechelen

B.7.3. Deelreeks Ander beeldmateriaal

C. Deelcollectie Objecten

C.1. Reeks Kledij

C.2. Reeks Vlaggen en vaandels

C.3. Reeks Trofeeën en kaders

C.4. Reeks Andere objecten

Bijlage 6: Overeenkomst schenking

OVEREENKOMST

TUSSEN:

De Heer en/of Mevrouw...

Hierna genoemd partij enerzijds

EN

VZW MALINWA, met zetel te 2800 MECHELEN, Kleine Nieuwendijkstraat 53, ondernemingsnummer 0441.193.612, hierbij vertegenwoordigd door:

Hierna genoemd partij anderzijds.

1.

Partij anderzijds heeft de bedoeling om een archief op te starten teneinde alle nuttige documenten, waardevolle stukken, objecten en dergelijke meer betrekking hebbende op voetbalvereniging KV Mechelen te bewaren en hieromtrent een archief aan te leggen

2.

Partij enerzijds erkent in het bezit te zijn van enkele waardevolle stukken, documenten en/of voorwerpen dewelke nuttig kunnen zijn om dit archief aan te vullen, en bevestigt dat hij/zij ermee akkoord gaat om deze voorwerpen onmiddellijk ter beschikking te stellen van partij anderzijds, dan wel bij zijn/haar overlijden onmiddellijk te laten doorstromen naar partij anderzijds.

3.

Er zijn geen vergoedingen verschuldigd voor de schenking van deze voorwerpen en dergelijke.

Opgemaakt te Mechelen, te goeder trouw en in zoveel exemplaren als er partijen zijn

De Schenker

voor VZW Malinwa